

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра архітектури будівель та дизайну

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
Магістра архітектури
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

На тему: «Прийоми організації молодіжних центрів дозвілля»

Виконала студентка 6 курсу, групи 601-АД
ЗК №9555.068
Напряму підготовки (спеціальності)
191 «Архітектура та містобудування»
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

 Яблуновська С.Г.
Керівник: Топорков В.Г.
Консультант: Семко О.В.
Консультант: Зима О.С.

Допустити до захисту:

Завідувач кафедри «11» 12 2022 р. д-р арх., проф. Ніколаєнко В.А.
(число, місяць, рік(місяць)(прізвище, ініціали)

Полтава 2022

					601-АД №9555.068 ПЗ	Арк.
Зип.	Арх.	Документа	Підпис	Дата		

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення ННІ архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра, циклова комісія Архітектури будівель та дизайну
Освітньо-кваліфікаційний рівень Магістр
Напрямок підготовки [9] Архітектура та містобудування
(цифр і літер)

Спеціальність _____
(цифр і літер)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

голова циклової комісії _____

Микола Ніколаєнко В.А.
" 09 " 09 2022 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Кабуровскій Олександр Іванович
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Проблеми організації господарного центру району

керівник проекту (роботи) Почерник Володимир Іванович, канд. архітектури
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, місце роботи) Донець

затверджені наказом вищого навчального закладу від " _____ " _____ 20 _____ року № _____

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) Спортивний майдан м. Волкова, територія майдану м. Волкова, планувальні рішення м. Полтава

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Розділ 1. Функціональна історична характеристика території: класифікація територіальної структури території; класифікація функціональних зон території. Розділ 2. Будівельно-концепційно-планувальна характеристика території. Розділ 3. Організаційно-функціональне планування території історичного центру території.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Інформаційний план, М 1:500; Плани 1-го та 2-го поверхів, М 1:200; Фасади головних та бічних, М 1:200, розрізи (2-а), М 1:200, етарний план; ситуаційні еталоми; перспективні історії.

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Сх. проєкції	Зима О.Є., доц. Семан В.В.		

7. Дата видачі завдання 09.09.2022

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Прізвище
1	Збір вихідних даних, отримання дозволу з керівництва пр-ки Донузова од фірми ІІІ, ІІІ	09.09.2022 - 06.09.2022	
2	Початок дипломн. проєкту. Видана збв. завдан	09.09.2022	
3	Передне затвердження та зміни розробки проекту комісією кафедри.	07.10.2022 - 11.10.2022	
4	Перша міжсемінальна перевірка: перевірка та затвердження змісту комісією кафедри	21.10.2022 - 25.10.2022	
5	Секційна перевірка, виконання завдання	09.11.2022	
6	Секційна перевірка, виправлення завдання, робота над сукупними розробками, робота з данми	18.11.2022	
7	Друга міжсемінальна перевірка, формування завдання	25.11.2022	
8	Результувальна перевірка, виправлення завдання	29.11.2022	
9	Закінчення проєкту і розробка збв. на маршрут. Допуск до захисту Дипломній захист	11.12.2022 - 13.12.2022	
10	Захист дипломної роботи в ЕК.	20.12.2022	

Студент

Добчинська Е.Г.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

Тарасюк В.І.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

1. ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ
2. ЗМІСТ
3. ВІДОМІСТЬ ІЛЮСТРАЦІЙ ТА КРЕСЛЕНЬ
4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
 - Вступ
 - Актуальність теми
 - Мета розроблення проекту
5. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЧАСТИНА
6. РЕФЕРАТ
7. АРХІТЕКТУРНО-ПРОЕКТНА ЧАСТИНА
 - Містобудівне рішення
 - Вирішення генерального плану ділянки
8. АРХІТЕКТУРНІ КОНСТРУКЦІЇ
 - 1. Загальна конструктивна система
 - 3.2. Конструктивні елементи
 - Фундамент
 - Несучі елементи
 - Перекриття
 - Покриття
 - Зовнішні огорожувальні конструкції
 - Вікна, двері
 - Вертикальні комунікації
 - Аналогові рішення
 - Список використаної літератури
9. ОХОРОНА ПРАЦІ
 - Аналіз шкідливих і небезпечних факторів, які діють на працюючих при будівництві житлового комплексу.
 - Технічні засоби і організаційні заходи передбачені у проекті із усунення дії шкідливих і небезпечних виробничих факторів.
 - Заходи із пожежної безпеки передбачені у проекті
10. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	601-АД ЗК №9555068			
Розробила	Являбська Є.Г.			Прійомні організації молодіжних центрів дозвілля			
Керівник	доц. Топорков В.Г.						
Консультант	Сенко О.В.						
Консультант	Зана О.Е.						
				Архітектури будівель та дизайну	Стадія МР	Аркуш	Аркушів
Рецензент				Магістерська робота			
Заб. кафедр	Ніколаєнко В.А.						
				Національний університет "Львівська політехніка імені Юрія Мейснера" Навчально-науковий інститут архітектури Будівництво та дизайн			

ВІДОМІСТЬ ІЛЮСТРАЦІЙ ТА КРЕСЛЕНЬ

1	4	7	10	13	16
2	5	8	11	14	17
3	6	9	12	15	18

Аркуш	Найменування	Примітка
1	Наукова частина, перший розділ	
2	Наукова частина, другий розділ	
3	Наукова частина, третій розділ	
4	Наукова частина, перший розділ	
5	Наукова частина, другий розділ	
6	Наукова частина, третій розділ	
7	Екстер'єр	
8	Генеральний план, Схеми ділянки	
9	Розрізи 1-1 та 2-2, Схеми ділянки	
10	Фасади в осях А-Ж та 1-5	
11	План 2-го поверху	
12	Візуалізація інтер'єру	
13	Фасади в осях Ж-А та 5-1	
14	План 3-го поверху	
15	Візуалізація інтер'єру	
16	Екстер'єр	
17	Візуалізація інтер'єру	
18	Візуалізація інтер'єру	

					601-АД №9555.068 ПЗ	Арк.
Звіт	Арк.	Нідокумента	Підпис	Дата		

3. Вступ

Для комплексного архітектурного проєктування обрана тема «Прийоми організації молодіжних центрів дозвілля».

У нинішньому світі, який постійно змінюється, організація креативних центрів набуває важливого перспективного значення для країни зі сталим розвитком.

Адже культурне підприємництво має великий вплив на економіку, її можливість піднесення.

Згідно з дослідженнями агенції Vox Populi 2020 року, українські підлітки неслухняно потребують у створенні громадських місць для них – там безкоштовно, тепло і задоволено, щоб можна було грати в настільні ігри, спілкуватися, малювати, співати, відпочити. Третинні опитаних важливо брати участь у створенні культурних продуктів і в проєктній роботі. Найбільш запитаною серед груп студентів є створення більш комфортних та якісних просторів для проведення культурних заходів.

Також багатьом студентам творчих професій недостатньо відвідувати заняття в університеті, а потім повертатися додому. Найкращим рішенням щодо розвитку їхнього потенціалу є відповідне місце комунікації, де вони б мали змогу співпрацювати одне з одним, обмінюватися своїми ідеями та разом винаходити нові, створювати різноманітні проєкти.

Формування молодіжних центрів дозвілля для молоді це дійсно гарний шанс для творчих підлітків, студентів та молодих митців об'єднуватися та обирати спільні цілі та виклики. Це безсумнівно є важливим етапом для розвитку економіки та суспільства України. Тому що майбутнє, підрастаюче покоління – це наше майбутнє.

					601-АД 9555068 ПЗ	Арх.
Зач.	Абс.	Не дано/не	Підпис	Дата		

4. Актуальність теми

У багатьох нових громадах, де місцева влада заохочує ініціативи мешканців, комунальні коноркінги, хаби, молодіжні центри поступово стають динамічними осередками громадської активності. Такі простори створюються переважно на базі центрів дозвілля чи бібліотек, найчастіше в центральних населених пунктах, тут проводяться тренінги, семінари та інші заходи на теми громадської участі та співпраці.

Завдання центрів громадської активності (молодіжних просторів, хабів):

- забезпечити інституційну сталість громадських ініціатив, створити інфраструктуру для розвитку громадянського суспільства на місцевому рівні;
- надати жителям громади вільний, безкоштовний, зручний простір для громадських зустрічей, спілкування та спільної діяльності, змістовного дозвілля;
- створити єдиний інформаційний простір для місцевих громадських організацій, органів самоорганізації населення, авторів і авторок проєктів бюджету участі та інших активних громадян.
- У громадах, де вже запроваджено бюджет участі, жителі самі пропонують проєкти молодіжних хабів чи аналогічних майданчиків, і часто саме вони здобувають підтримку. Прикладом, в тій же Чернігівській ОТГ за ініціативи авторів проєктів громадського бюджету з'явився шкільний молодіжний хаб у селі Богданівка. Є й успішні приклади розвитку таких просторів при громадських організаціях, наприклад, у Приморську, де активісти власними силами створили молодіжний центр «Портал».

Незалежно від форми власності, основне завдання таких громадських хабів – системна робота з мешканцями, їх згуртування та залучення до змінотворчих процесів у громаді. Наявність таких просторів – важлива інфраструктурна передумова для розвитку громадянського суспільства в громаді.

					601-АД 9555068 ПЗ	Арк.
Зміст	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут архітектури та будівництва
Кафедра архітектури будівель та містобудування

Наукова робота
до кваліфікаційної роботи
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

на тему
**Прийоми організації молодіжних центрів
дозвілля**

Розробила: студентка 6-го курсу, групи 601-А
« 28 » 11 2022 року Яблуновська С.Г.
(підпис)

Керівник дипломної роботи
« 28 » 11 2022 року Гопорков В.Г.
(підпис)

Полтава, 2022 рік

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

ВСТУП

Молодіжний центр – це соціально-оздоровчий центр для дітей віком від 11 до 18 років. У деяких випадках діти віком від шести років відвідують молодіжні центри, але зазвичай їх можна прийняти за спеціальними програмами. Центр підтримує розвиток фізичних, соціальних, емоційних і когнітивних здібностей молодих людей і можливості досягти успіху, лідерства, веселощів, дружби та визнання.

Молодіжний центр пропонує академічні та мистецькі програми, такі як танці, йога та бойові мистецтва, а також науку, ремесла та театр. Це також дозволяє проводити неструктуровані дії, такі як ігри, збори, зустрічі клубів та ігри на свіжому повітрі.

Хоча неформальна діяльність є важливою частиною молодіжних центрів, вона потребує укомплектування персоналом, нагляду та контролю. Ці елементи впливають на дизайн закладу, зосереджуючись на молодіжному та привабливому дизайні. Безпека також важлива.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Розділ 1. ФОРМУВАННЯ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ

1.1. КЛЮЧОВІ КОМПОНЕНТИ СТАБІЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ДОСУГОВИХ ЦЕНТРІВ

Молодь і суспільство потребують безпечних і успішних місць, де молоді люди можуть збиратися разом і бути собою. Чому деякі центри живуть десятиліттями, тоді як інші бризкають і виходять з ладу через кілька років? Центрам часто бракує коштів, ресурсів, але як і чому деякі долають ці бар'єри та виживають?

Дослідження визначило п'ять ключових компонентів сталого молодіжного центру:

Молодіжна власність, консалтинг, зв'язок громади, ефективна координація та стале джерело енергії.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Ці концепції переключають увагу людей від надзвичайних обмежень грошей і можливостей до більш важливих факторів, таких як громада, підтримка, людські ресурси та стосунки між молоддю та дорослими. Дослідження показують це.

Успіх у цих п'яти сферах підвищує ймовірність знайти шлях через центр задовольняти свої фінансові та матеріальні потреби. Ці інгредієнти взаємопов'язані і діють разом створюючи один одного для створення розвиваючого центру.

Ключова складова успішного молодіжного центру - надбання молодості. Власність молоді означає відповідальність молоді центр і відчуття, що вони мають право голосу в тому, що там відбувається.

Це чудова ідея, надати можливість молодим людям висловлюватись і передавати повідомлення про те, що вони контролюють свій простір.

Самоконтроль серед споживачів є ще одним хорошим показником відповідальності молоді.

Хоча у більшості випадків дорослі відіграють важливу роль у встановленні правил, молодіжний центр власності – це місце, де молоді люди висловлюють своє слово та погоджуються і приймають їх як частину своїх культурних норм.

Чесне та відкрите спілкування, повага між дорослими та молоддю має вирішальне значення для відповідальності молоді.

Приналежність до молоді виявилася у появі кількох молодіжних центрів. Пофарбували та прикрасили стіни! Центр продає настінні місця для людей.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Прикрасити на власний смак, а інший виділити ділянку стінного простору відбитки пальців та імена юних користувачів.

Домоволодіння для підлітків – це не тільки фарбування стін. Молодь потребує влади та контролю, прийняття рішень з почуттям причетності та відповідальності. Вони можуть брати участь, діяти в якості члена ради директорів в офіційній якості або вони можуть приймати рішення або впливати на рішення а також процес неформальних зустрічей з регуляторними органами або представниками громади.

Після прийняття рішення важливо дотримуватися формального та неформального процесу під час якого молоді люди можуть самостійно приймати рішення.

Почуття приналежності серед молоді – це постійний процес, що підсилює центр.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Наставництво

Ментори - це люди, які надихають і підтримують інших.

Молоді люди в успішних центрах описують свій персонал як «доступний» і легко спілкуватися» і «як один із них».

Наставники можуть стати підтримкою, прикладом для наслідування та натхненням для молодих людей

мотивація визначати захоплення чи цілі в житті та досягати їх. У кожного є наставник.

Їхнє життя може служити натхненням і прикладом для інших.

Зазвичай стосунки розглядаються як зразок для дорослої молоді. Однак багато модераторів поділилися тим, що вони дізналися від молодих людей про останні модні слова, модні тенденції або як користуватися комп'ютером і переглядати мережі.

Крім того, є незліченна кількість способів наставництва молодих людей. Наставництво може змінити життя кожного. Це створює стосунки між молоддю та дорослими необхідними для побудови сильного молодіжного центру.

Громадський зв'язок

Успіх молодіжних центрів значною мірою залежить від підтримки представників громади для ресурсів і волонтерів. Натомість часто повертається молодь створити двосторонні зв'язки між цими громадами. Заохочення широкої участі громадян, що є важливим для реформування суспільства.

Подолання бар'єрів між дорослими та молоддю вимагає відданості обох населення надавати одне одному можливості, послуги та ресурси.

Повинні бути встановлені шанобливі канали спілкування. Завдяки цьому було досягнуто:

- організація громадських зустрічей;

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

- розвиток співпраці між молоддю та дорослими в колегії;
- надати можливість показати громадськості діяльність молодіжного центру;
- оренда приміщень для денного перебування, громадських зборів, урочистих заходів тощо.
- молоді люди, які служать громаді
- використовувати дорослих наставників або волонтерські мережі

Організаціям потрібно піклуватися про молодих людей і брати на себе відповідальність за них та їхні проблеми.

Це відбувається завчасно або у відповідь на публічні події чи проблеми, Ефективне партнерство між молоддю та громадою надзвичайно важливо для загального блага.

Ефективне регулювання

Ефективна координація та вміння мобілізувати ресурси є ключем до успіху.

Успішний молодіжний центр мав вільний доступ до приміщення в церковній залі та освячений волонтерів, але немає оплачуваного персоналу чи значного фінансування.

Координацію діяльності молодіжного центру може здійснювати рада директорів або молодіжний дорадчий комітет, комісії, кількох взаємопов'язаних комісій або незалежних регуляторів.

Фізична особа Модератори найчастіше зустрічаються в Новій Шотландії, але в успішних центрах Модератор не приймає всі рішення і правила.

Ефективний модератор(и) визнають та використовують сильні сторони та таланти тих, хто вас оточує, особливо

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

молодих споживачів. У свою чергу, вони визнають свої обмеження. Модератор(и) повинен(и) і забезпечити ресурс для спілкування та технічних навичок серед людей, прикріплених до центру правильні люди беруть участь у правильних проблемах.

Вони надають можливості залучення людей до вирішення проблем, які їх цікавлять. Тому що участь так само важлива, як і сама участь, тому що вона створює почуття, зв'язок і власність. Хоча в багатьох молодіжних центрах ключовим є стабільне та адекватне фінансування.

Було показано, що якщо вони борються, вони досягають успіху, мозкові центри досягають успіху.

Вони розмістили п'ять основних інгредієнтів. Ці інгредієнти дозволяють знайти центру необхідні ресурси. Стабільне та надійне фінансування не є гарантією того, що молодь ним скористається або відчує зв'язок із центром.

Стійке джерело енергії

Постійним джерелом енергії часто була людина, яка керувала та надихала проект і залучення інших до допомоги. Навчіться використовувати цю енергію та душу без відданості його осушення є ключем до успіху центрів, які існують роками.

Безсумнівно, одна з головних причин існування молодіжних клубів інакше бореться спільнота. Клуб забезпечує безпечний простір для молоді

Будьте тим, хто підтримає їх та їхні зусилля.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Так само, як паливо для опалення та транспорту, енергія для молодіжного центру для сталого розвитку джерело має бути виявлено, використано, контрольоване та, можливо, передане до нового джерела.

Необхідно постійно контролювати джерело живлення передчасно зношуються. Кожен має унікальний спосіб боротьби зі стресом і тривогою, робоче навантаження, яке має прийняти та нести людина та її оточення.

Важливо уникати залежності лише від однієї людини, і слід уникати обох вигорання та дозволяйте іншим рости та вчитися, це вимагає відповідальності.

А якщо піде людина, яка забезпечує основну енергію? Це може стати катастрофою та чудовим способом зміцнити зв'язок інших із проектом.

1.2. КЛАСИФІКАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ

Ідеї молодіжного клубу для підлітків:

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Позакласні заходи, такі як молодіжні клуби, об'єднують підлітків з однолітками, які мають схожі інтереси чи потреби.

Клуби заохочують підлітків пробувати нові види діяльності, знайомитися з новими людьми та досліджувати свою цікавість у безпечному середовищі.

Окрім допомоги молоді уникнути проблем, приєднання до підліткового клубу може принести користь коледжу та заявам на роботу.

Клуб, пов'язаний з вільним часом

Клуби хобі, які зосереджуються на спільних інтересах, надають підліткам можливість розширити свої навички та поділитися талантами, особливо якщо середня школа не пропонує конкретних заходів. Молоді люди, які люблять грати, створюють драматичний гурток і двічі на рік виступають.

Клуб на відкритому повітрі, яким керують досвідчені дорослі, може навчити підлітків виживанню на природі, організувати регулярні походи та спланувати нічні поїздки для підлітків та їхніх батьків.

Група підлітків, яким подобається віддавати користь суспільству, може сформувати волонтерський клуб, який протягом року займатиметься різноманітними проектами надання послуг, такими як допомога в некомерційному магазині, догляд за садом у притулку для бездомних, організування товарів у продовольчому банку, і так далі.

Приймальний пункт

Це як клуб, де двері відкриті для підлітків. Клуби хлопчиків і дівчаток Америки є прикладом організації з членськими центрами по всій країні, але спільноти можуть створювати незалежні центри, які займаються подібними речами

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Центр може запропонувати безпечне місце для зустрічей молодих людей після школи або запланувати такі заходи, як навчальні кімнати, групи навичок і уроки мистецтва.

Читацький клуб

Книжковий клуб для підлітків популяризує грамотність і читання як хобі. Якщо публічна бібліотека не має підліткового книжкового клубу, вони можуть бути готові позичити приміщення для звичайного клубу.

Крім того, якщо група підлітків хоче мати книжковий клуб, заснований на певному жанрі, наприклад наукової фантастики чи поезії, вони можуть зустрітися в кав'ярні чи вдома. Ви можете присвятити першу половину сесії підліткового книжкового клубу обговоренню третьої книги тижня.

У другій половині уроку попросіть учасників-підлітків обговорити інші книги, які вони прочитали для розваги.

Клуб підтримки

Клуби підтримки підлітків дають підліткам можливість познайомитися та повеселитися з іншими людьми їхнього віку, які можуть стикатися або переживати ситуації, незрозумілі їхнім одноліткам. Наприклад, молодіжний клуб для підлітків, які пережили рак або зараз проходять лікування, що дозволяє їм спілкуватися з іншими, хто розуміє, що таке жити з раком. Учасники клубу, які можуть виступати наставниками для дітей, які лікуються від раку.

2.1. БУДІВЕЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Варіант фасаду 1

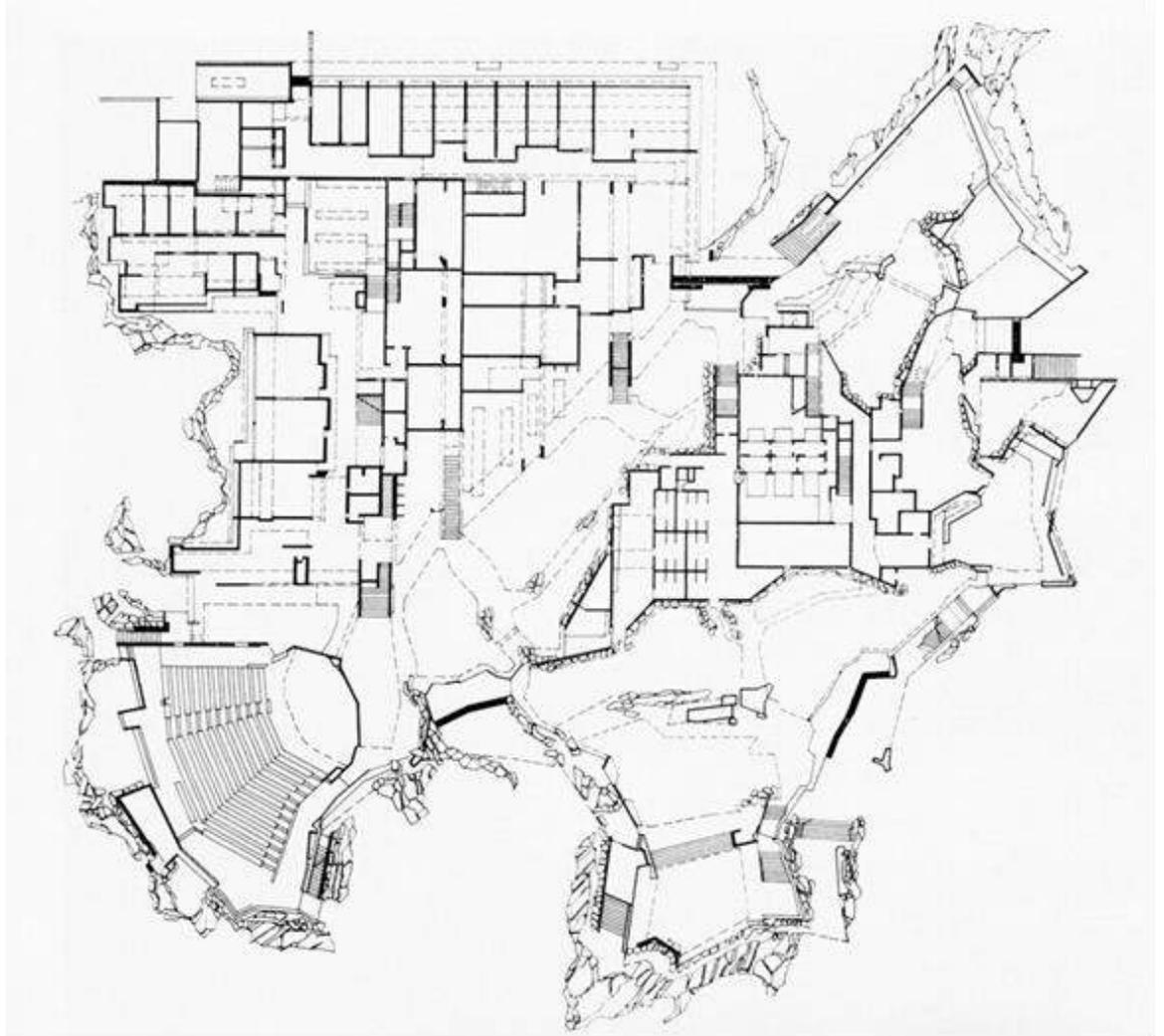

Варіант фасаду 2

Площа забудови та тип планування

Молодіжний центр має подвійну мету: створити неструктуровану соціальну взаємодію між різними віковими групами та проводити навчальні сесії в безпечному та контрольованому середовищі. Він визначає просторову суміжність організації та функціонування об'єкта.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Варіант плану першого рівня

Приклад бічної схеми молодіжного центру:

- загальна кімната/основна ігрова кімната,
- з'єднана з кімнатами для занять, зоною для активного відпочинку,
- снєк-баром і кухнею,
- багатоцільовим спортзалом,
- адміністративною зоною,
- залом і контролем/записом. кімната,
- підліткова кімната,
- комп'ютерний кабінет.

Типовий простір для діяльності молодіжного центру включає:

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

пульти управління. Входи в інші функціональні зони повинні бути чітко визначені та діяти як портали до цих зон.

Снек-бар може варіюватися від торгового автомата самообслуговування до гарячого бару з повним набором послуг із прилеглою навчальною кухнею, яка виконує освітні функції. Воно має прилягати до їдальні в залі.

Залежно від місії організації, пропонованих програм і доступного бюджету кімнати для занять можуть варіюватися від невеликих класних кімнат до повних спортивних залів. Як правило, має бути щонайменше дві кімнати для вправ: одна для більш академічної підготовки чи навчання мистецтву та ремеслам, а інша для фізичної активності.

Якщо місія та бюджет дозволяють великий конференц-зал (або багатоцільову кімнату), спроекуйте кімнату відповідно до стандартів спортивних залів середньої школи чи коледжу для максимальної зручності та гнучкості. Мати окремі зовнішні двері або вхід безпосередньо в спортзал з фойє. Це дозволяє легко відвідувати спортивні заходи в неробочий час, коли інші заклади закриті.

Комп'ютерна кімната дозволяє молоді стежити за комп'ютерами та Інтернетом для дозвілля та виконання домашніх завдань.

Кімнати для підлітків забезпечують окремий простір для людей похилого віку для спілкування незалежно від інших приміщень. Він пропонує такі ж функції, як і зона спільного використання, і має включати місце для ігор, телебачення та чату. Спальня підлітка повинна бути особистою, але також пов'язаною з рештою організації.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Працівник відповідає на дзвінок за головною стійкою молодіжного центру військово-морської станції Мейпорт перед червоною шафою в кімнаті для занять декоративно-прикладного мистецтва в дитячому та молодіжному центрі військово-морської станції Мейпорт.

Офіс управління молодіжним центром, військово-морська база Мейпорт, Флорида.

Зображення Mayport MWR Division

3.1. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ ПРОСТОРІВ МОЛОДІЖНИХ ЦЕНТРІВ ДОЗВІЛЛЯ

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Фрагмент

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Інтер'єр

Фрагмент зовнішніх сходів

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Середовище як у рідному домі

Окрім відповідності вимогам екологічності громадських закладів, оздоблення, меблі, сантехніка та обладнання молодіжного центру повинні бути зручними та теплими.

- Забезпечення рясного природного освітлення.

Зробіть свій вхід, лобі та стійку реєстрації затишними та бажаними

Використовуйте двері та вікна в житловому стилі

Використання непрямого освітлення як основного навколишнього освітлення та

- Уникнення традиційних або неприродних оздоблень, текстур і кольорів.

Інтер'єр

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Фрагмент

Підтримання творчості

Частиною місії організації є сприяння творчому розвитку. Процес розробки проекту та остаточний дизайн можуть допомогти досягти цього кількома способами.

- Уважно подивіться на колір і структуру всередині. Проектуйте молодіжний центр для розваг, але дотримуйтеся помірності (наприклад, нейтральні кольори для фону та стелі, теплі кольори для акцентів). Акцент на фрески в деяких місцях загального користування.
- Особливо для підліткових спалень (за наявності) подумайте про вибір інтер'єрної палітри кольорів, яка орієнтована на підлітків.
- Створіть простір для показу та відзначення молодіжних творів мистецтва, розгляньте різні техніки та дизайн розділів екрана, які легко змінювати та оновлювати, мінімізує постійну графіку.

Підтримка автономії

Молодіжний центр – це не школа. Контроль повинен підтримуватися завжди, але дизайн повинен бути розроблений таким чином, щоб

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

забезпечити автономію в неструктурованих робочих зонах. Молоді клієнти повинні вміти самостійно використовувати:

- Бар і туалети
- Ігри, комп'ютер, телевізор
- Друзі, колеги та
- Тихий простір самоти.

Забезпечення достатнього простору для персоналу

Надати приміщення для допомоги персоналу в розробці та підтримці програм і заходів Центру. Окрім звичайної повсякденної роботи, працівники повинні вміти:

- Думай і плануй
- Знайомтеся і спілкуйтеся
- Вітаємо гостей і
- Вести матеріали та записи.

Створити безпечне і здорове середовище

Спроекувати приміщення з обладнанням і оперативні стратегії для захисту молоді та підтримки здорового середовища. Розглянемо такі важливі елементи.

- Запобігайте несанкціонованому доступу потенційно небезпечного персоналу
- Забезпечте візуальний доступ до всіх приміщень для моніторингу можливих ситуацій жорстокого поводження з дітьми
- Забезпечення легкого очищення
- Використовуйте нетоксичні будівельні матеріали та вдосконалені методи обслуговування

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

- Підтримуйте хорошу якість повітря в приміщенні та багато природного освітлення
- Переконайтеся, що обладнання, меблі та оздоблення не містять азбесту та свинцю.

Застосування кодексів та стандартів

Хоча молодіжні центри не так жорстко регулюються, як центри догляду за дітьми, багато з тих самих стандартів можуть застосовуватися, і їх слід принаймні переглянути для отримання інформації та вказівок.

ВИСНОВКИ

Встановлені основні прийоми формування молодіжних центрів дозволя, будівельна концепція та особливості функціонального формування просторів досугових молодіжних центрів.

У цій науковій роботі також було зазначено ключові компоненти, які роблять молодіжні центри успішними. Хоча кожен компонент описується по черзі, і успіх приходить від взаємозв'язку між ними.

Якщо фінансування буде скасовано, молодіжна власність, взаємність громади та ефективна координація є ключем до виживання. Процес регулювання дозволяє молоді рости та навчатися. Розширюються зв'язки між громадами та залучаються волонтери, коли дорослі бачать, що молодь опікується своїм

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ		Арк.
центром.							
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата			

Якщо усі компоненти будуть прийняті, це призведе до особливого місця збору молоді.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою
Кафедра архітектури будівель та дизайну

РЕФЕРАТ

на тему:

«Прийоми організації молодіжних центрів дозвілля»

501-АД

9555068

Виконала ст. гр. 501-АД Яблуновська Є.Г.

Керіник: доц. Топорков В.Г.

Полтава 2022

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
1. Стан дослідження теми.....	
2. Передумови формування центрів креативної індустрії.....	
3. Світовий практичний досвід проектування та будівництва центрів креативної індустрії.....	
4. Містобудівні особливості проектування та вимоги до генеральних планів.....	
5. Функціонально-планувальна структура та особливості планувального вирішення.....	
6. Особливості вирішення інтер'єрів головних приміщень.....	
ВИСНОВКИ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	
ДОДАТКИ.....	

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

ВСТУП

У нинішньому світі, який постійно змінюється, креативні індустрії набувають важливого перспективного значення для країн зі сталим розвитком. Адже культурне підприємництво має великий вплив на економіку, її можливість піднесення.

Згідно з дослідженнями агенції Vox Populi 2020 року, українські підлітки висловлюють потребу у створенні громадських місць для них – там безкоштовно, тепло і затишно, щоб можна було грати в настільні ігри, спілкуватися, малювати, співати, відпочити. Третині опитаних важливо брати участь у створенні культурних продуктів і в проектній роботі. Найбільш запитаною серед груп студентів є створення більших та якісніших просторів для проведення культурних заходів. [1]

Також багатьом студентам творчих професій недостатньо відвідувати заняття в університеті, а потім повертатися додому. Найкращим рішенням щодо розвитку їхнього потенціалу є відповідне місце комунікації, де вони б мали змогу співпрацювати одне з одним, обмінюватися своїми ідеями та разом винаходити нові, створювати різноманітні проекти.

Формування центрів креативної індустрії для молоді це дійсно гарний шанс для творчих підлітків, студентів та молодих митців об'єднуватись та обирати спільні цілі та виклики. Це безсумнівно є важливим етапом для розвитку економіки та суспільства України. Тому що молоде, підрастаюче покоління – це наше майбутнє.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕМИ

Значення КІ, що лежать на перехресті мистецтва, бізнесу і технологій, постійно зростає – як на національному рівні, так і в порівнянні конкурентоспроможності країн на міжнародному рівні. Вони стали стратегічним напрямом для підвищення конкурентоспроможності, продуктивності, зайнятості та стійкого економічного зростання.

Виняткове зростання оборотів та створення нових робочих місць, стійкість до економічної кризи робить креативні галузі привабливою сферою інвестицій як на приватному, так і на державному рівнях. З іншого боку, досить обмеженою є сфера знань щодо економічної ролі КІ та їх впливу на розвиток інших секторів економіки.

Креативні індустрії (КІ) України включають візуальне мистецтво, сценічне мистецтво, видавничу діяльність, дизайн, моду, ІТ, аудіовізуальне мистецтво, архітектуру, рекламу, бібліотеки, архіви та музеї, народні художні промисли.

Валова додана вартість (ВДВ), зайнятість та кількість суб'єктів господарювання КІ України зростають швидкими темпами. У 2018 році ВДВ креативних індустрій склала 97 млрд гривень (3,9% загальної доданої вартості), а в 2019 році вона вже склала 117,2 млрд гривень (3,95% загальної доданої вартості).

Більшу частину доданої вартості КІ створює Комп'ютерне програмування - майже 43% від загальної ВДВ КІ в 2019 році, що і забезпечує їх стрімке зростання. Крім Комп'ютерного програмування, до ТОП-5 найбільших видів економічної діяльності КІ за ВДВ також відносяться Рекламні агентства (12%), Консультування з питань інформатизації (10%), Діяльність у сфері телевізійного мовлення (9%), а також Виробництво кіно та відеофільмів, телевізійних програм (4%) та Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації (4%).

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Зайнятість у КІ з 2013 року зросла на майже 40%. Загалом в 2019 році КІ забезпечили роботою 352 тисяч людей, або 3,8% зайнятих. Для порівняння, роком раніше в КІ було зайнято 309,5 тисяч працівників, а в 2013 році – 252 тисячі працівників.

У товарній торгівлі креативних індустрій імпорт переважає експорт і ця тенденція є стійкою. Щодо експорту послуг, то тут ситуація є протилежною – експорт значно перевищує імпорт .

У 2019 році експорт креативних товарів склав 0,51 млрд дол. США, а експорт послуг зріс до 5,4 млрд дол. США. В структурі торгівлі креативні товари не відіграють суттєвої ролі, вони становлять 1% експорту і 1,5% імпорту.

В той же час експорт креативних послуг в 2019 році склав 30% загального експорту послуг та 6,1% імпорту.

Серед окремих видів послуг КІ, зростання експорту в 2020 році демонструють Інформаційні послуги (+65%), Аудіовізуальні послуги та пов'язані з ними послуги(+24%), Комп'ютерні послуги (+21%) та Реклама та маркетинг (11%). З іншого боку, скоротився обсяг експорту Архітектурних, інженерних та інших технічних послуг (-21%), Інші послуги приватним особам та послуги в галузі культури та відпочинку (-21%) та НДДКР (-7%).

Вплив КІ на економіку має різні рівні. Перш за все, розглядають прямий вплив КІ на економіку, прикладом якого збільшення валової доданої вартості в креативних галузях еквівалентне величині додаткових кінцевих споживчих витрат домогосподарств, сектору загального державного управління та чистого експорту товарів та послуг КІ.

Креативні галузі одночасно споживають та постачають товари та послуги з інших галузей, а також потребують додаткового збільшення власного проміжного споживання для випуску готового продукту. Це призводить до формування непрямих впливів зростання випуску унаслідок додаткової потреби у готових продуктах чи послугах.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Зі збільшенням випуску галузей, зайняті у виробництві домогосподарства отримують більший дохід, що означає розширення їхнього споживання. Вплив від збільшення споживання називають індукованим. Зростання доданої вартості, створеної креативними індустріями на 1 гривню викликає зростання валової доданої вартості в економіці на 2,20 грн. Тобто додатково створені ще 1,20 грн доданої вартості. З них 72 копійки за рахунок проміжного споживання (непрямий вплив) та 48 копійок за рахунок додаткового споживання домогосподарствами (індукований вплив). Найбільші мультиплікатори валової доданої вартості у:

- бібліотеках, музеях архівах (4,31),
- архітектурі (3,72),
- видавництві (3,32),
- дизайні, фотографії, перекладацькій діяльності (3,06),
- аудіовізуальному та аудіальному мистецтві (2,90).

Зростання кінцевого споживання загальнодержавного управління у КІ на 1 грн призводить до додаткового зростання валової доданої вартості на 88 копійок. До найбільшого зростання валової доданої вартості приносять вкладення в:

- галузь зв'язків з громадськістю, маркетингу, рекламі (1,06),
- аудіовізуальне та аудіальне мистецтво (1,01),
- архітектуру (0,87),
- дизайн, фотографію, перекладацьку діяльність (0,85)
- програмуванні (0,84)

З іншого боку ситуація може відрізнятись, якщо кошти витрачаються не на споживання, а на капіталовкладення, - саме капітальні вкладення призводять до найбільшого економічного зростання. Зокрема, збільшення капіталу в галузі

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

програмування на 1 гривню призводить до збільшення загального ВВП на 3,2 грн., тоді як для інших галузей, таке зростання є близьким до 2:

- бібліотеки, музеї архіви - 2,2 грн,
- видавництво - 2,1 грн
- архітектура - 2,1
- сценічне та інше мистецтво - 2,0 грн
- виробництво ювелірних виробів, біжутерії, музичних інструментів - 2,0 грн
- зв'язки з громадськістю, маркетинг, реклама - 2,0 грн
- дизайн, фотографія, перекладацька діяльність - 2,0 грн
- аудіовізуальне та аудіальне мистецтво - 1,9 грн
- виробництво ювелірних виробів, біжутерії, музичних інструментів - 1,9 грн.

[2]

Отже, підбиваючи підсумки, ось оцінка поточного стану креативних індустрій і їх впливу на інші сектори економіки України:

Креативні індустрії – це:

- 3,9 % всієї валової доданої вартості
- 3,8% зайнятості
- 30 % експорту всіх послуг
- 30%/рік – середньорічне зростання за 3 роки
- 1 гривня капіталовкладень у КІ генерує 1,9-3,2 грн в ВВП.

Інфраструктура вважається найбільш важливим місцем для капіталовкладень держави і має повну можливість стати лідуючою галуззю.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЦЕНТРІВ КРЕАТИВНОЇ ІНДУСТРІЇ

Креативна економіка вперше була концептуалізована в 1960-х.

У 2001 році Джон Хокінс, член Консультативної ради з креативної економіки ООН, британський письменник і медіаменеджер вперше застосував цей термін у своїй книзі «Креативна економіка: як люди заробляють гроші на ідеях».

Джон Хокінс описує в книзі креативну економіку, як хвилю, що накрила США.

Він визначає креативну економіку як «творення цінності внаслідок ідей».

Пояснює, що це «економічна діяльність суспільства, яка створює ідеї, а не просто звичайні речі».

Джон Хокінс застосовує термінологію креативної економіки для 15 типів галузей, від мистецтва до науки і технологій. За його оцінками, в 2000 році креативна економіка коштувала \$2,2 трлн, а її зростання становило 5% на рік. Така класифікація включає не тільки товари і послуги культурного призначення, але й дитячі іграшки, ігри та всю сферу досліджень і розробок.

Також ранні дослідження з креативної економіки належать економісту і соціологу Річарду Флориді та експерту Світового банку Чарльзу Лендрі, у яких креативність розглядається як атрибут успішного розвитку нової економіки.

Вважається, що саме вони заклали основи теорії креативної економіки.

У 2008 році відбулася Конференція ООН з питань торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), на якій було погоджено термінологію та концепцію креативної економіки. «Креативна економіка – концепція, що розвивається та яка спирається на взаємодію між людською творчістю, ідеями та інтелектуальною власністю, знаннями та технологіями. По суті, це економічна діяльність, заснована на знаннях, на якій базуються «креативні індустрії».

ЮНКТАД дав поштовх для більшості країн та організацій в дослідженні креативної економіки.

Вже через 10 років Конференція ООН з питань торгівлі та розвитку презентує своє детальне бачення.

«Креативна економіка – економічна діяльність, заснована на знаннях, на якій базуються «креативні індустрії» - ЮНКТАД

Виникнення креативної економіки обумовлено об'єктивними обставинами:

- перетворення результатів науки на безпосередню виробничусилу, джерело технологічних змін;
- зміни в матеріально-технічній базі усіх сфер економіки;
- глибокі перетворення усіх компонентів і чинників виробництва: засобів і предметів праці, джерел енергії, технології та організації виробництва, комунікацій і зв'язку, управління;
- підвищення ролі культури, розуміння суті міського розвитку в культурній та економічній різноманітності;
- інтеграція виробництва (передусім, пов'язаного з цифровою революцією) і соціуму (соціальних мереж), внаслідок чого з'явився новий канал масового збуту креативної продукції - інноваційний інструмент розширення сфери виходу на масового споживача. У часи швидкої глобалізації багато країн визнають, що поєднання культури та торгівлі - це потужний спосіб створити неповторний імідж країни чи міста, допомагаючи йому виділитися серед конкурентів.

Чарльз Лендрі один із розділів свого дослідження назвав «Від культурних індустрій до креативних індустрій та до креативної економіки».

Така послідовність показує швидку еволюцію – від розвитку культурної сфери до формування цілого сектору «креативна економіка».

На початковому етапі поширення концепту креативності мова йшла виключно про сферу культури. На основі спостережень деякі британські

економісти прослідкували, що культурні галузі почали виходити за свої звичні межі та трансформуються в креативні індустрії. Креативні індустрії включали різноманітні види діяльності, деякі з них – одні з найстаріших в історії, а деякі – з'явилися лише з появою цифрових технологій: театр, танці, музика, кіно, візуальне мистецтво та культурна спадщина.

Уряди країн не намагалися виміряти загальний економічний внесок креативних індустрій та обґрунтувати їх стратегічне значення. Проте з'явилося розуміння, що креативні індустрії стають невід'ємною частиною інших галузей та професій. Навички, що формуються в креативному секторі, починають активно впливати на інші сфери економіки, особливо на використання цифрових технологій. Починає з'являтися комерційно життєздатний креативний продукт (товар, послуга), який мав свій ринок та цільову аудиторію – покупців та споживачів.

Як результат, у 1986 році Джефф Мулган та Кен Ворполь провели одне з перших досліджень у сфері креативних індустрій «Суботній вечір або недільний ранок»: від мистецтва до промисловості».

Дослідження змінило мислення та показало, що культурні індустрії мають сильний економічний та політичний вплив, забезпечують робочими місцями, залучають інвестиції.

Першу спробу виміряти вартість креативних індустрій та визначити їх вплив на економіку зробив уряд Великобританії (1997). Спираючись на дослідження, опубліковане в 1994 році урядом Австралії «Креативна нація: культурна політика співдружності», Департамент культури, медіа та спорту Великобританії опублікував документ Картографування креативних галузей (1998) та перейменував культурні індустрії в креативні. В документі представлено 13 креативних сфер економіки – реклама, архітектура, ринок мистецтв та антикваріату, ремесла, дизайн, дизайнерська мода, кіно, інтерактивне програмне забезпечення для дозвілля, музика, виконавське

мистецтво, видавнича справа, програмне забезпечення, телебачення та радіо. Існувала полеміка щодо включення до креативних індустрій «наукові дослідження», так як акцент уваги був зосереджений на випадкових та несистемних рушіях креативності у соціальній та культурній сферах.

«Першу спробу перейменувати культурні індустрії в креативні зробила Великобританія, всього налічувалось 13 креативних сфер економіки»

Протягом 1990-х років деякі промислові міста Англії (Ліверпуль, Шеффілд, Манчестер, Бірмінгем) починають розробляти стратегії креативних індустрій, щоб «бути на хвилі», закріпити свою ідентичність та сформувати нову економіку, яка дозволить реалізувати ціль – відновити економіку міст після реструктуризації промисловості.

У країнах ЄС визнання важливості креативних індустрій відбулося пізніше – у 2001 році, коли у публікацію вийшла перша глибока оцінка даного сектору під назвою «Використання та розвиток потенціалу роботи у культурному секторі в епоху цифровізації».

На сьогодні важливість «креативних індустрій» визнається майже кожним урядом світу. Проте поступово креативні індустрії починають поступатися місцем більш масштабній категорії «креативна економіка».

Швидкі глобальні, технологічні та соціальні зміни розширюють сферу, потенціал та поглинання культурних індустрій. В результаті все більше стираються межі між галузями та секторами, інструментами та каналами, а також ринками та попитом.

Взаємодія ідей, продуктів, послуг, засобів масової інформації та інтернету стає дедалі складнішою. Акцент уваги у дослідженнях зміщується з креативних індустрій до креативної економіки.

У доповіді Організації Об'єднаних Націй з креативної економіки (2008) сформовано висновок: «Взаємодія між творчістю, культурою, економікою та

технологіями, що виражається у здатності створювати та розповсюджувати інтелектуальний капітал, має потенціал до отримання доходу, створення робочих місць та експорту, одночасно сприяючи соціальній інклюзії, культурному різноманіттю та розвитку людського потенціалу. Це те, що почала робити креативна економіка, що формується». [3]

СВІТОВИЙ ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ПРОЕКТУВАННЯ ТА БУДІВНИЦТВА ЦЕНТРІВ КРЕАТИВНОЇ ІНДУСТРІЇ

В креативних індустріях немає прив'язки до природних ресурсів, відповідно, вони є дуже гнучкими в сенсі того, де вони можуть розвиватися. Тут є залежність лише від людського капіталу, а не від природних ресурсів. Є дуже багато успішних кейсів, коли колишні промислові регіони або промислові регіони, де частка промислового виробництва знижується у зв'язку із вичерпанням природних ресурсів, перепрофільовують чи допомагають диверсифікувати їхні основні види економічної діяльності саме за допомогою креативних індустрій.

Таким еталонним кейсом є кейс німецького регіону Рур. Після Другої світової війни завдяки своїм природнім запасам у видобувній галузі цей регіон відіграв дуже важливу роль у повоєнній відбудові Німеччини і Європи загалом. Утім, десь у середині другої половини 20-го століття Німеччина стикнулася з тим, що природні запаси цього регіону почали вичерпуватися. Там також було дуже багато шахт, і вони стали дотаційними. Відповідно, німецький уряд постав перед питанням: а що робити з цим регіоном? І після довгих дискусій було напрацьовано рішення: регіон вирішили перепрофільувати на центр креативних індустрій та зеленої економіки. Промислове виробництво, яке дуже довгий час активно розвивалося на території Руру, спричинило великі екологічні проблеми, і вимагались також екологічні рішення для перетворення регіону, і тому там також почали розвивати зелену економіку.

Якщо говорити про креативну економіку, то в Рурі частину колишніх промислових об'єктів перетворили на офісні будівлі. Зараз там розміщено багато сервісних компаній, які надають кваліфіковані професійні послуги по всьому світу. І, враховуючи загалом промисловий бекграунд Руру, зокрема, велику частку фахівців із технічною освітою, з інженерною освітою, там дуже добре розвивається промисловий дизайн: проектування об'єктів щоденного вжитку і більших об'єктів. Якщо говорити про Донбас, то його дуже часто порівнюють з Руром, й ідея в «Ізоляції» виникла після того, як команда відвідала перетворений, ревіталізований регіон.

Чому говорять про креативні індустрії, коли говорять про перетворення Донбасу? Тому що тут немає прив'язки до наявних ресурсів, прив'язка є лише до людей. На сході України ще до війни були дуже хороші заклади освіти, які готували фахівців. Навіть після війни ця експертиза залишилась. Там є хороший людський потенціал для розвитку креативної індустрії. І це може бути одним із способів для того, щоби перетворювати східний регіон, особливо мономіста, диверсифікувати місцеву економіку і дати людям шанс не покинути, не знекровити ці міста. [4]

Фонд «Ізоляція», який з 2014, відколи його приміщення було захоплене російськими гібридними силами, перебував у Києві, навесні 2020-го повернувся на Донбас – у Соледар. [5]

Вони дуже багато працюють для того, щоби переосмислити Донбас. Зовсім недавно вони відкрили офіс у Соледарі, де вони допомагають місцевим трохи по-іншому подивитися на самих себе. Зрозуміти, що вони можуть себе ідентифікувати не лише із промисловими об'єктами та виробництвом, але й що в них є потенціал для розвитку в інших сферах. І, насправді, дуже важливо це робити, такі освітні програми та продукти допомагають людям дещо ширше подивитися на самих себе.

Загалом ця проблема є не лише на Донбасі, вона є по всій Україні. Вона пов'язана з досвідом перебування в Радянському Союзі, коли все було дуже регламентовано, і творче самовираження могло існувати лише в певних рамках. Багато «немейнстрімових» митців із різних сфер придушували через те, що вони не відповідали ідеології та політиці. Чи залишився цей спадок? Звичайно, тому що це пам'ять поколінь, і з нею треба працювати. Для того, щоби зняти тягар цих рамок, в яких існувало суспільство дуже довгий період часу, треба багато часу і багато зусиль. Але це можливо. Основна суть в тому, щоби дати людям зрозуміти, що вони не повинні боятись намагатися робити щось нове, експериментувати, щоби вони не боялися помилок. Тут має бути велика реформа і в шкільній освіті, і у вищій, але ці процеси вже запускаються. Є нова українська школа, є дуже багато можливостей для неформальної освіти – зокрема, такі воркшопи, які доносять людям, що ви можете шукати собі інші шляхи, ви не повинні боятися пробувати та розвиватися по-іншому, експериментувати. І це все разом допоможе вам самовизначитися із тим, чим ви хочете займатися. Можливо, це будуть креативні індустрії, можливо, щось інше, але головне - показати людям, що є ось такий шлях розвитку, він нам є доступним, і треба не боятися його спробувати. [4]

Україна і Німеччина — дві економічні реальності. Щоб перетворити Рурський регіон, німецький уряд інвестував понад чотири з половиною мільярди євро. Для українського уряду така сума є непідйомною, причому в Німеччині не було безпекових викликів, які є зараз в Україні. Креативні індустрії є одним із способів переосмислення, і вони можуть спрацювати не скрізь. Треба думати, де саме їх застосувати доцільно і чи готові місцеві мешканці для себе їх прийняти. Тут важливо не спускати розпоряджень згори, а ухвалювати спільні рішення. У Німеччині так і відбувалося. Перетворення Руру на центр креативних індустрій та зеленої економіки — це було консенсусним рішенням. Якщо говорити про Донбас, то треба дивитися, які саме види економічної діяльності будуть ефективні та в якому форматі. Перевага креативних індустрій в тому, що вони не прив'язані до матеріальних ресурсів, можна працювати на

глобальні ринки без прив'язки до певної локації. Чи вистачить ринку для всіх — звісно, ні. Не треба це розглядати як панацею. Але цілком реалістично задіювати до креативних індустрій усіх охочих навчатися або вже працювати, а ще є другий аспект — щоб додану вартість креативних індустрій застосовувати в інших сферах. Наприклад, якщо ви тесля, то можете дещо урізноманітнити дизайн своїх виробів. Це зробить ваш продукт більш конкурентним, але при цьому ви не будете вважатися класичним представником креативних індустрій. Треба розуміти, що працювати можна і на українському, і на іноземному ринку. В Україні ще не до кінця усвідомлений запит на певні продукти креативних індустрій. Порівняйте ринок продуктів в інстаграмі сьогодні і 5 років тому. Потрібна комунікація у різний спосіб, історії успіху, які надихають, освітні програми, ознайомчі візити у міста, що мають схожі досвіди. Ці досвіди можна надивлятися, запозичувати, адаптувати. [6]

МІСТОБУДІВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО ГЕНЕРАЛЬНИХ ПЛАНІВ

Культурні, культурно-розважальні центри включають об'єкти культури (театри, кінотеатри, галереї та музеї сучасного мистецтва, музеї науки та техніки, історичні, етнографічні та інші музеї), а також об'єкти розваг та проведення дозвілля (атракціони, ресторани, кафе, бари, пункти швидкого харчування, магазини сувенірів та ін.). У культурні центри проводяться театральні, кінематографічні, музичні та інші фестивалі, тож до складу центрів включаються готелі.

Поряд із розміщенням культурних (культурно-розважальних) центрів у нових будинках, у сучасній містобудівній практиці такі центри розміщуються у будинках колишніх виробничих об'єктів, розташованих у центральній або серединній зонах міст. У таких центрах часто зберігаються фрагменти історичної фабричної архітектури, що визначає їхню індивідуальність.

Все більшого поширення набувають інноваційні художні центри, призначені для створення умов самореалізації молодим художникам, музикантам, модельєрам, архітекторам та представникам інших творчих професій. У них розміщуються художні майстерні, зали для виставок, концертів, театральних вистав, магазини, де відвідувачі можуть придбати мистецькі твори, кафе, ресторани, де обговорюються творчі задуми. Контакти для людей різних творчих професій сприяють зародженню нових ідей та його реалізації. [7]

Проект будівлі для дозвілля має враховувати особливості містобудівних, ландшафтних характеристик території, природно-кліматичних умов України. Склад та взаємозв'язок різних функціональних груп приміщень повинні забезпечувати оптимальні умови роботи закладу дозвілля, відповідати вимогам пожежної безпеки, санітарним правилам та нормам.

Необхідним є визначення зовнішніх стосовно проєктованого об'єкта факторів, які можуть впливати на типологічний профіль закладу дозвілля, визначення кількості та контингенту його відвідувачів, уточнення меж та розмірів ділянки.

Завдання виконується за результатами натурних обстежень, в результаті яких виявляється фактичний стан ділянки, призначеної для розміщення об'єкта дозвільного призначення, прилеглих територій та вихідна інформація про можливості їх перспективного використання в цілях, що проєктуються.

Аналіз функціонально-планувальних взаємозв'язків проєктованої та прилеглих територій включає:

- виявлення особливостей розташування проєктованої ділянки;
- визначення характеру використання прилеглих територій;
- визначення категорій прилеглих вулиць, фіксування зупинок громадського транспорту, переходів через вулиці, що склалися пішохідних колій.

+Визначення можливих меж ділянки, підходів та під'їздів до неї, насамперед основного підходу до об'єкта дозвілля, проводиться виходячи з містобудівної

ситуації: напрямки очікуваних найбільшого та другорядних потоків відвідувачів, оптимальних умов для забезпечення господарської діяльності та розміщення стоянок автотранспорту та ін.

Площа земельної ділянки клубу, центру дозвілля приймається з розрахунку 10-15 м² на 1 відвідувача клубу (20-25 м² на 1 місце в залі для глядачів).

У загальному випадку на ділянці клубу, центру дозвілля слід передбачити такі основні функціональні зони:

- парадну (вхідну) перед головним входом у будівлю та майданчики перед іншими входами та виходами;
- зону відпочинку;
- видовищну та масових заходів (кіноконцертний та танцювальний майданчики, відкрита естрада);
- для проведення клубних занять та дозвільних заходів, у тому числі:
- ігор та розваг;
- Науково-технічних занять;
- дослідно-біологічних занять (з оранжереєю чи без неї);
- фізкультурно-спортивні заняття;
- відкритих майданчиків виставкової та музейної експозиції
- господарську;
- автостоянок.

На території культурно-дозвільної установи слід також передбачити:

- внутрішні проїзди для проїзду обслуговуючого транспорту, в'їзди до підземних стоянок шириною не менше 3,5 м;
- упорядковані пішохідні зв'язки з прилеглими до ділянки об'єктами міського обслуговування та зупинками громадського транспорту;
- місце для реклами та малі архітектурні форми;

- зелені насадження.

+Для фізкультурно-оздоровчих занять на ділянках клубів та центрів дозвілля слід передбачати відкриті площинні споруди, до складу яких повинні входити: комплексний майданчик, смуга перешкод, «стежка здоров'я».

Мінімальні розміри комплексного майданчика та окремих її елементів представлені у таблиці:

Таблиця 1

Вікова група занімаючихся	Елементи комплексного майданчика *			
	Майданчик для рухливих ігор та загальнорозвиваючих вправ,, кв. м	Замкнений контур бігової доріжки, м		
		довжина		ширина
		загальна	У тому числі прямої ділянки	
Для дітей від 7 до 10 років	50	60	Не менше 15	1,2
Для дітей старше 10 до 14 років	100	150	Не менше 30	1,5
Для дітей старше 14 років та дорослих	250	200	Не менше 60	2,0

*Відповідно до місцевих умов (конфігурація ділянки та ін.) елементи комплексного майданчика можуть розміщуватися на одній спільній ділянці, або окремо.

Площа вхідної зони розраховується за показником 0,2 м² на одне місце в залі для глядачів.

Парковки індивідуальних машин відвідувачів клубу слід передбачати не далі 200 м від входів у будівлю клубу. Площа відкритої стоянки слід визначати з розрахунку:

- не менше 1 маш/місця на 7-12 глядацьких місць;
- площі, що займає один автомобіль, не більше 22,5 м² при організації стоянки без примикання до вулиць і не більше 18,0 м² при примиканні стоянки до проїзної частини вулиць та проїздів.

«Стежка здоров'я» має бути шириною не менше 1,5 м та довжиною не менше 800 м. Протяжність смуги перешкод для дітей віком від 10 до 14 років – 40 м (ширина – 7 м), для дітей віком від 14 років та дорослих протяжність - 70 м (ширина, як правило, 14 м, але не менше 7 м). Допускається розташування смуги за прямою, а з ламаною лінії. Доцільно передбачати також майданчики для рухливих ігор та занять, що розвивають (Рис. 2).

Зону фізкультурно-спортивних занять не слід розміщувати з боку вікон зальних та гурткових приміщень. Спортивні майданчики для ігор з м'ячем повинні бути на відстані не менше 10 м від вікон інших приміщень, будівель або відокремлюватися від них захисною смугою зелених насаджень.

Відстань від кордонів ділянки закладу дозвілля до стін житлових будинків з вікнами та входами – не менше 10 м. Земельні ділянки огорожують по всьому периметру: сторони, що примикають до вулиць та проїздів огорожею заввишки не менше 1,2 м; всередині забудови – живоplotом висотою не менше 1,2 м.

Зона озеленення повинна становити не менше 50% від території ділянки.

Окремі майданчики повинні оточуватись смугами чагарникових насаджень.

+Господарська зона має бути ізольована від зони відвідувачів, мати зручні під'їзди з боку міських магістралей та обладнана стоянкою для вантажного та легкового автотранспорту. Проїзд до господарської зони слід передбачати

шириною не менше 3,5 м з поворотним майданчиком розміром не менше 12x12 м. Сміттєзбірники слід розміщувати на спеціальних майданчиках на відстані не менше 25 м від вікон та дверей будівлі.

Передбачаються під'їзди для пожежних машин до будівлі, можливість об'їзду довкола неї.

<p>В – Майданчики для настільного тенісу</p>	<p>Г – Пристрої для гімнастичних вправ: а – структури для лазіння; б – рукохід; в – різновисокі перекладини; г – шведська стінка; д – колоди-балансири</p>
<p>Габарити майданчиків для розважальних ігор</p>	

[8]

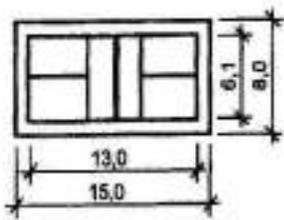
ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНА СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАЛЬНОГО ВИРІШЕННЯ

Найбільш поширеним типом культурно-дозвільних установ є клуби та центри дозвілля з двома основними видами діяльності: видовищною та клубною (гуртковою). У складі клубів, центрів дозвілля передбачаються такі функціональні групи приміщень:

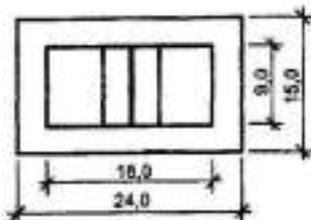
- глядацький комплекс;
- демонстраційний комплекс;
- приміщення технологічного забезпечення сцени (естради), кінопоказу, обслуговування сцени (естради) та виробничі;
- клубний комплекс;
- адміністративно-службові приміщення;
- приміщення господарського та технічного призначення.

МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ РОЗВАЖАЛЬНИХ ІГР

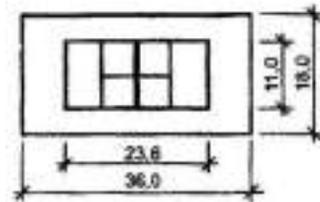
Ігри, що використовуються в міжнародному спорті, а також для відпочинку та розваг

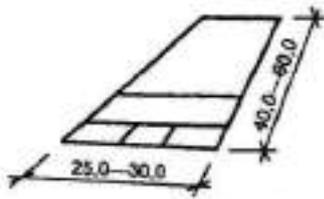
Бадмінтон
К.О.І.* - 2 та 4 чол.

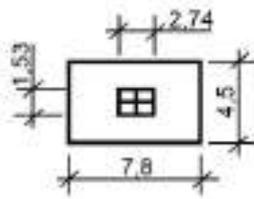
Волейбол
К.О.І.* - 12 чол.

Теніс
К.О.І.* - 2 та 4 чол.

Лапта
К.О.І.* - 12 чол.

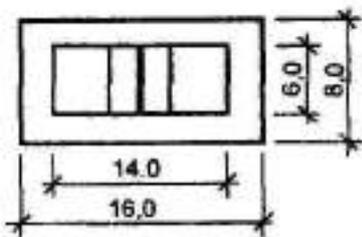

Настільний теніс
К.О.І.* - 2 та 4 чол.

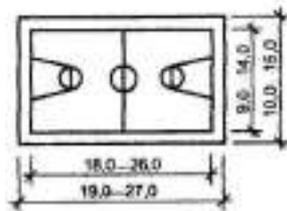

Гольф
Довжина поля від 91 до 546 м-кodu.
К.О.І.* - 2 та 4 чол.

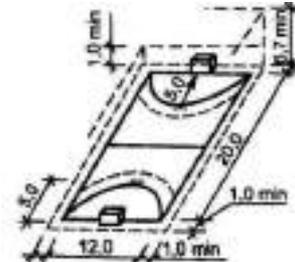
Спрощені спортивні ігри, що використовуються для відпочинку та розваг

Міні – волейбол
К.О.І.* - 2, 4, 6 чол.

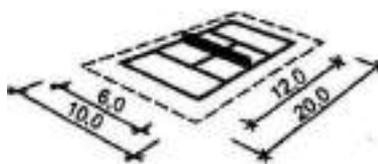
Міні – баскетбол
К.О.І.* - 10 чол.

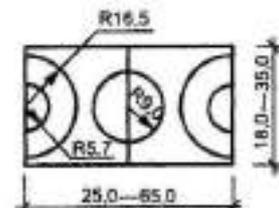
Міні – гандбол
К.О.І.* - 14 чол.

Міні – гольф
К.О.І.* - 15 - 20 чол.

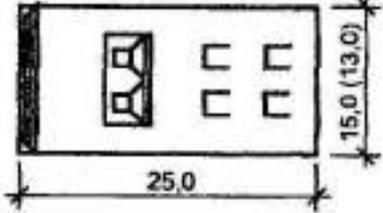
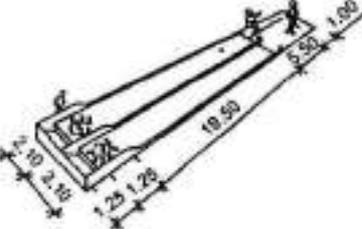

Малий теніс
К.О.І.* - 2 та 4 чол.

Міні-футбол
К.О.І.* - 12 чол.

Ігри, що використовуються для відпочинку та розваг, а також у національному спорті

 <p>Більярд наземний К.О.І.* - 2 та 4 чол.</p>	 <p>Містечка К.О.І. * - 2 - 10 чол.</p>	 <p>Кеглі К.О.І. * - 2 - 4 чол. на одну доріжку</p>
<p>* Кількість одночасно граючих Габарити майданчиків для розважальних ігор</p>		

У складі клубів та центрів дозвілля можуть також передбачатися приміщення додаткового обслуговування: музейно-виставковий комплекс; підприємства комунального харчування; приміщення торгово-побутового обслуговування та інші.

У підвальному поверсі допускається розміщення: технічних приміщень для інженерних мереж та обладнання, комор та складських приміщень (крім приміщень для зберігання легкозаймистих та горючих рідин та горючих газів), приміщення пунктів прокату, приміщення для зберігання спортінвентарю, гардероби, санітарні вузли, душові, складські та підсобні приміщення харчоблоку, а також зали гральних автоматів, приміщення для настільних ігор, зали боулінгу, репетиційні зали при числі одноразових відвідувачів у кожному відсіку не більше 100 осіб з влаштуванням не менше 2 відокремлених виходів назовні.

Поверховість будівель клубів, центрів дозвілля визначається композиційними особливостями їх розміщення в конкретній містобудівній ситуації.

Поверховість, що рекомендується, - не вище 3 поверхів.

Висота залу для глядачів, а також лекційного залу (аудиторії), обладнаних кіноустановками, визначається розрахунком залежно від призначення зали (аудиторії) та відповідних технологічних вимог. Висота основних приміщень

клубного комплексу приймається 3,3 м. Висоту приміщень, до низу конструкцій, що виступають у танцювальному залі, аудиторії, виставковому залі, зимовому саду, залі свят та обрядів слід приймати не менше 3,6 м. Висоту приміщень підприємств громадського харчування, фізкультурно -оздоровчих споруд, лікувально-оздоровчих приміщень – за нормами проектування відповідних типів будівель та за профільними розділами цього Посібника.

У цокольному поверсі, підлога якого розташована нижче рівня планувальної позначки землі не більше ніж на 1,2 м та за наявності вікон, розташованих над рівнем планувальної позначки землі, розміщуються приміщення, які допускається розташовувати у підвалах, а також вестибюлі, адміністративні приміщення, басейни, сауни, дискотеки, більярдні, приміщення для тренувальних та фізкультурно-оздоровчих занять.

+Кількість евакуаційних виходів із залу для глядачів, з фойє, зі сцени (естради), з робочих галерей та колосникового настилу, з трюму, оркестрової ями та сейфу скатаних декорацій слід проектувати не менше двох. При проектуванні приміщень, з можливим епізодичним поділом перегородками, що трансформуються, слід передбачати евакуаційні виходи з кожної їх частини. Виходи із сходових клітин, призначених для евакуації, мають бути передбачені безпосередньо назовні або через вестибюль. При цьому евакуація через вестибюль допускається не більше ніж з однієї сходової клітини, що не має безпосереднього виходу назовні. За наявності кінопоказу передбачається із зали вихід безпосередньо назовні.

До приміщень глядацького комплексу належать: вхідна група та рекреаційні приміщення . Склад та площі приміщень глядацького комплексу рекомендується приймати згідно з таблицею:

Найменування приміщень	Площа м ² , щонайменше		Додаткові вказівки
	приміщення	на одного глядача/відвідувача	

Касовий вестибюль, у тому числі: - Касові кабінки	2,5	0,05-0,06	1 кабіна на 400 місць.
Кабінет чергового адміністратора	6		
Вестибюль видовищної частини		0,24-0,36	На 1 відвідувача видовищної частини
Вестибюль клубної частини		0,12-0,18	На 1 відвідувача клубної частини
Вестибюль клубу (загальний)		0,16-0,24	На 1 відвідувача клубу
Фойє-вестибюль		0,4-0,45	
Фойє-зал для масових заходів		0,4	Із залами для танців
		0,6	Без залів для танців
Буфет або буфетна стійка у фойє або фойє-вестибюлі з підсобними приміщеннями <ul style="list-style-type: none"> • підсобні приміщення • комора 		2,5-3 на 1 місце не менше 0,2 м ² на 1 місце у залі менше 0,02 м ² на 1 місце у залі	не менше 10 м ² не менше 10 м ²
Комори меблів при фойє	10	0,02	
Кулуари		0,25	Передбачаються під час проектування театраль-но-концертної зали
Комора для інвентарю та меблів при залі	10	0,05	Передбачаються при залах із горизонтальною підлогою

До складу приміщень вхідної групи входять тамбури, вестибюлі, гардероби, можуть також входити аванвестибюлі.

Вестибюль у клубах малої місткості проектують єдиним для видовищної та клубної частини; у великих клубах – окремі вестибюлі.

Гардероб можна розміщувати у вестибюлі, або в сусідньому з ним відокремленому приміщенні, поряд із входами, але осторонь основних шляхів руху відвідувачів. Допускається організовувати гардероб у підвальному приміщенні, забезпечуючи при цьому зручні функціональні зв'язки та необхідні шляхи евакуації. Глибина гардеробу за бар'єром приймається трохи більше 6 м, ширина проходу перед бар'єром – щонайменше 3 м, довжина фронту вбиральні стійки – 1 погонний метр на 30 – 50 людина.

Фойє повинне мати природне освітлення, відповідати вимогам універсальності (проведення масових дозвільних та танцювальних заходів, виставок). У клубах малої місткості фойє можна поєднувати з вестибюлем, допускається перерозподіл їх площ. Для відпочинку глядачів рекомендується додатково передбачати зимовий сад або дворик фойє площею не менше 30 м².

Санітарні вузли слід розташовувати з входом до них безпосередньо з вестибюля чи поблизу коридору чи шлюзу. У великих клубах рекомендується проектувати окремі санітарні вузли для видовищної та клубної частини. Кількість приладів: у глядацькому комплексі – з розрахунку 1 унітаз, 2 пісуари, 1 умивальник на 100 чоловіків; 2 унітази, 1 умивальник на 50 жінок; у клубному комплексі – з розрахунку: 1 унітаз, 1 пісуар, 1 умивальник на 150 чоловіків, 2 унітази, 2 умивальники на 150 жінок.

У комплексі глядацьких приміщень допускається трохи більше двох відкритих сходів за умови влаштування інших евакуаційних сходових клітин щонайменше двох.

При розрахунку евакуації відкриті сходи враховуються лише від рівня підлоги вестибюля рівня підлоги наступного верхнього поверху. На наступних поверхах із приміщень глядацького комплексу слід влаштувати евакуаційні проходи, що ведуть до закритих сходових кліток.

При влаштуванні криволінійних парадних сходів ширина сходів у вузькій частині цих сходів повинна бути не менше 0,22 м. Виходи з залу для глядачів

повинні передбачатися безпосередньо (починаючи з рівня першого ряду глядацьких місць) в коридори, розподільні кулуари та інші приміщення, що ведуть до сходових клітин з виходами назовні.

Незалежно від результатів розрахунку ширина дверних отворів у залі для глядачів повинна бути не менше 1,2 м і не більше 2,4 м, ширина кулуарів - не менше 2,4 м.

+Сумарну ширину сходових маршів визначають із розрахунку не менше 0,6 м на 100 осіб. Види сходів призначають залежно та умовами експлуатації.

Приміщення демонстраційного комплексу культурно-дозвільної установи призначені для проведення різнохарактерних, часом одночасно видів видовищ і масових заходів і включають : зал для глядачів, сцени та естради.

У культурно-дозвілових установах знаходять застосування різні за типологічними характеристиками зали для глядачів:

а) за місткістю: камерні – до 80 місць; малі – від 81 до 300 місць; середні – від 301 до 800 місць;

б) за призначенням: театральні-концертні; кіноконцертні; універсальні концертно-танцювальні; універсальні; відеозали;

в) за формою взаємозв'язку зі сценою, естрадою : з традиційною глибинною колосниковою сценою; із традиційною естрадою; із тристоронньою сценою; зі сценою-ареною чи рингом; з панорамною сценою та сценічною коробкою; з панорамною сценою без сценічної коробки; з кільцевою сценою;

г) за формою залу для глядачів у розрізі : з горизонтальною підлогою; з ділянкою горизонтальної підлоги та амфітеатральною ділянкою; з балконом; амфітеатральний; ярусний;

д) за ступенем трансформації: стаціонарні; стаціонарні з окремими елементами трансформації (наприклад, підйомно-опускний оркестр, рухлива авансцена та ін.); що трансформуються.

Площа залів для глядачів клубів, центрів дозвілля слід приймати (м² на одне місце) не менше: театральних-концертних залів – 0,65-0,8; універсальних концертно-танцювальних залів – 1,0-1,6; кіноконцертних залів – 1,0-1,2; універсального зального простору клубу дозвілля – 1,1-1,7.

Площі залів для відеопоказу рекомендується приймати (м² на одне місце) не менше: загального призначення - 1,5; відеокабіни - 2,0-2,5.

Площа залу для глядачів (включаючи балкони, ложі та ярусу) визначається в межах огорожувальних конструкцій до передньої межі естради (сцени, авансцени).

Граничну відстань по осі залу для глядачів від сцени (авансцени, переднього кордону естради, кіноекрана) до останнього ряду слід приймати для залів, призначених для театральних, концертних, клубних постановок, не більше 31 м.

Межі зони розміщення місць у залах для глядачів культурно-дозвільних установ слід визначати згідно з малюнком:

- у залі з естрадою без порталу лінію розташування глядацьких місць проводять під кутом 20° до осі залу з вершиною на задній стіні естради;
- у залі з естрадою з порталом лінію проводять через межі порталу під кутом, вершина якого лежить на осі залу на відстані, що дорівнює половині глибини естради;
- у залі зі сценою лінії, що обмежують глядацькі місця, проводять через межі порталу під кутом із вершиною, що лежить на осі залу на відстані 1 м від задньої стіни сцени.

+У вертикальній площині глядачі розміщуються в межах кута 45 про естрад і 40 про сцен, проведеного до рівня сцени з вершиною на передній межі естради або авансцени.

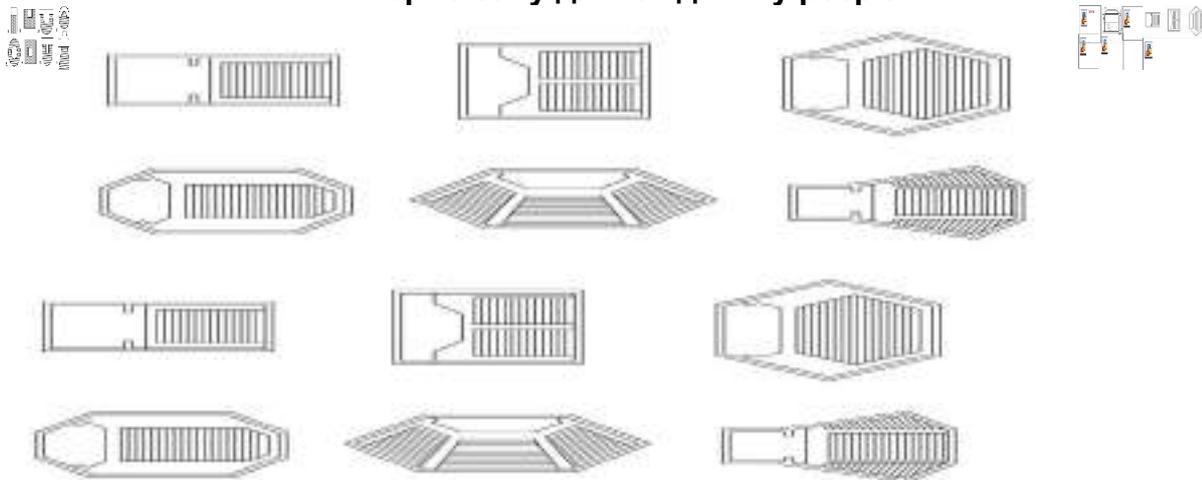
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ГЛЯДНОЇ ЗАЛИ І СЦЕНИ (ЕСТРАДИ)

Схеми поширених типів сцен: а – у глибині залу; б – тристороння; в – тристороння антична; г – панорамна; д – сцена-арена; е – сцена-ринг; ж – просценіумного типу; і -портальна глибинна

Варіанти вирішення форми залу для глядачів

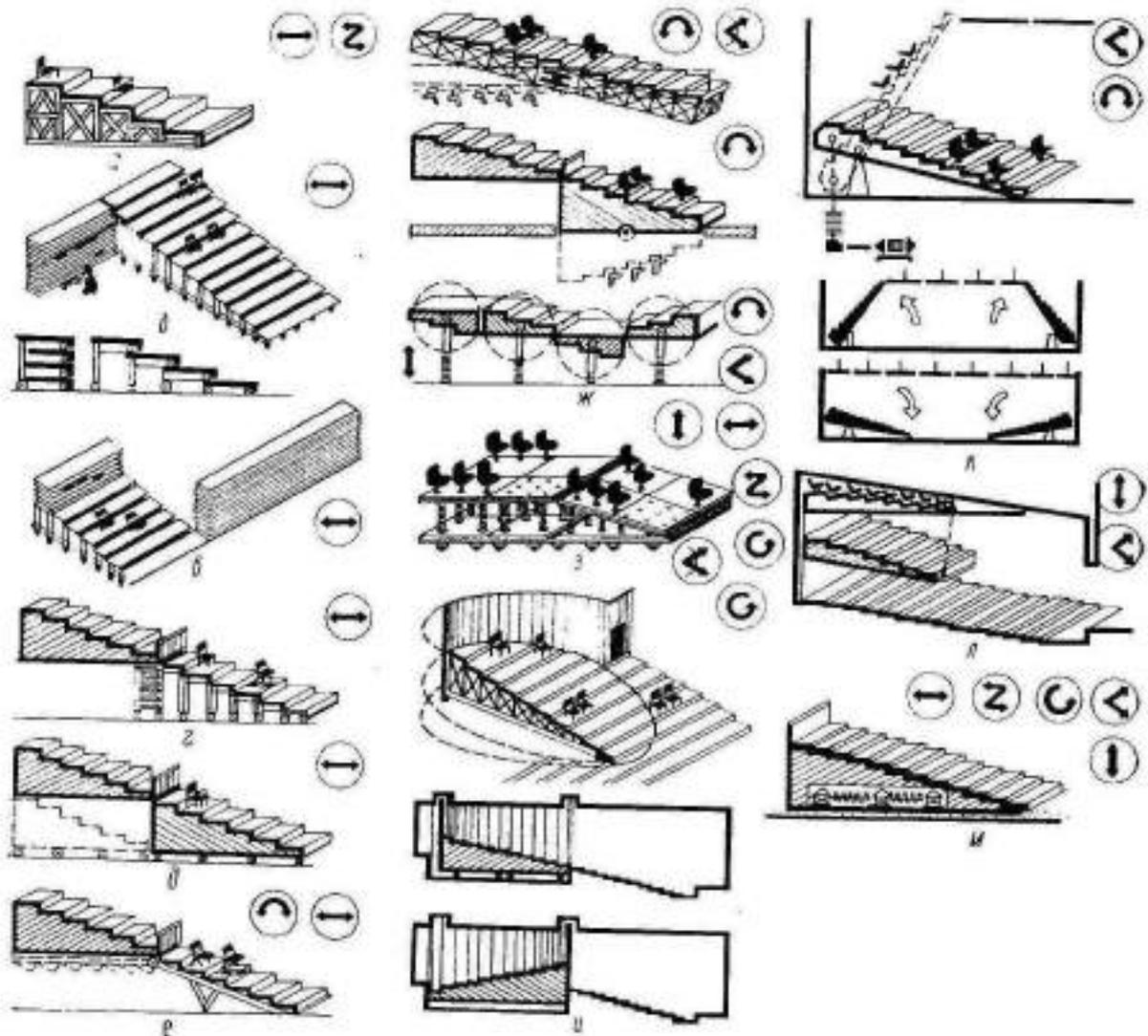
а) горизонтальна підлога; б) ділянка горизонтальної та похилої підлоги; в) амфітеатр; г) із балконом; д) ярусний

Форма залу для глядачів у розрізі

Типи сцени та форми залу для глядачів

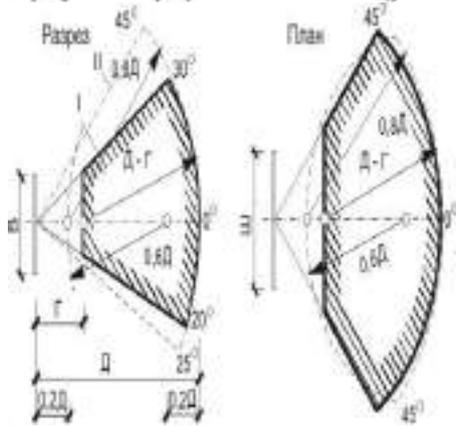
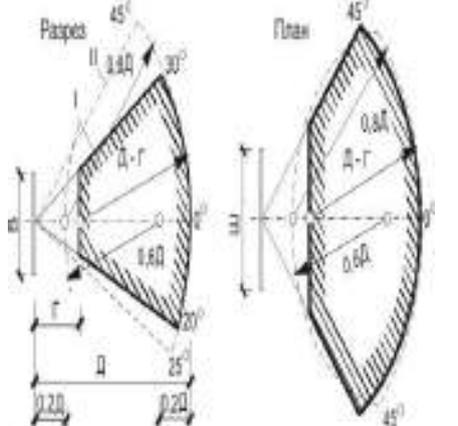
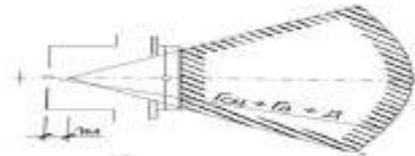
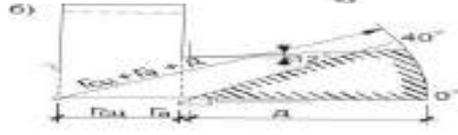
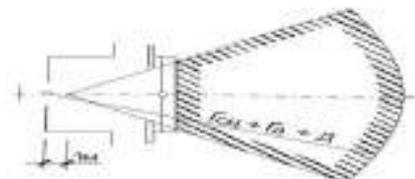
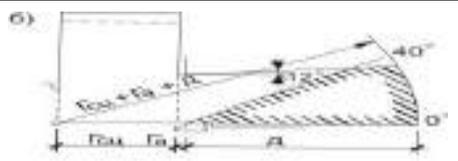
ТРАНСФОРМОВАНІ ГЛЯДІВНІ ТРИБУНИ

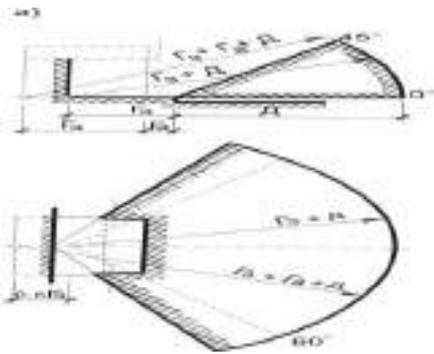
Елементи глядацьких трибун, що трансформуються .

а – пересувні; б, в – висувні (блitchер із прямим циклом руху та зворотним); г, д – висувні додаткові (відповідно розкладні трибуни та фури на катках); е - складаються; ж – поворотно-підйомні; з – пересувно-підйомно-вичавлювальні платформи з місцями для глядачів; і – поворотні – зал, що повертається (об'єднання або роз'єднання залів); к – підйомно-опускні (освіта похилої стелі або глядацьких трибун); л – опускні (трибуни-стеля); м – вільно переміщувані

ЗОНА РОЗМІЩЕННЯ ГІДЕЛЬНИХ МІСЦЬ ПЕРЕД ДЕМОНСТРАЦІЙНИМ МАЙДАНЧИКОМ

Розріз
План
План

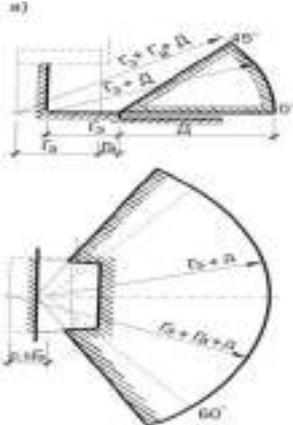
Розріз

Пла

План

С

Г

Зона розташування глядачів перед сценою: G_a – глибина авансцени ; $G_{сц}$ – глибина сцени; $СП$ – будівельний портал; D – розрахункова довжина залу для глядачів

Розріз

Зона розташування глядачів перед кіноекраном: $У$ – висота робочого поля кіноекрана; $Ш$ – ширина робочого поля кіноекрана, $Г$ – відстань від екрану до спинки сидіння першого ряду (по осі залу, м); D – розрахункова довжина залу для глядачів (по осі залу від екрану до спинки сидіння останнього ряду, м)

Зона розміщення глядачів перед естрадою: G_a – глибина авансцени ; G_e – глибина естради; D – розрахункова довжина залу для глядачів (по осі залу від екрану до спинки сидіння останнього ряду, м)

Визначення зони розміщення глядацьких місць перед сценою, естрадою та кіноекраном

Вимоги до параметрів кіноекрана та залу для глядачів, обладнаного кіноустановкою, слід приймати згідно з малюнком. Екран розташовують, як правило, в глибині сцени або естради.

Раціональне об'ємно-планувальне рішення залу визначається такою побудовою його розрізу і плану, яке забезпечувало б найкращі умови сприйняття видовища, що відбувається, на сцені, естраді, екрані з усіх глядацьких місць.

Профіль підлоги залу для глядачів клубної будівлі слід будувати виходячи з умов безперешкодної видимості критичних фокусних (розрахункових) точок, що приймаються згідно з малюнком:

- на кіноекрані – на нижній кромці екрана на його осі або на відстані 0,1 м від нижньої кромки екрана;
- на естраді – на висоті 1.2 м або 1,5 м на відстані 2 м від передньої кромки естради;
- на сцені – 0,8 м або 1.2 м на відстані 2 м від передньої кромки сцени.

Перевищення променя зору (позначається «с») глядача, що сидить у наступному ряду, над рівнем очей глядача, що сидить у попередньому ряду, слід приймати 0,14 м, а відстань від рівня статі до рівня очей, що сидить у ряді глядача – 1,2 м.

Послідовність побудови лінії профілю підлоги ідеальною кривою графічним методом і за відрізками ламаної лінії графоаналітичним методом наведена на малюнках.

Висота залу для глядачів, а також лекційного залу (аудиторії), обладнаних кіноустановками, визначається розрахунком залежно від призначення зали (аудиторії) та відповідних технологічних вимог.

Висоту від рівня підлоги залу для глядачів до виступаючих конструкцій балконів або ярусів з кількістю рядів до трьох слід приймати не менше 2,1 м, при більшій кількості рядів - не менше 3,0 м. Висота бар'єру балкона або ярусу повинна бути не менше 0,9 м (при дотриманні умов видимості).

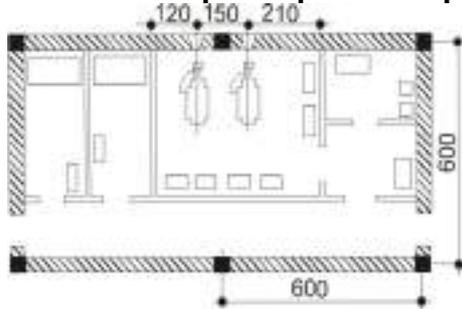
Ширину крісел (між осями підлокітників) слід приймати не менше 0,52 м, ширину стільців та лав – не менше 0,45 м. Глибина крісел, стільців та лав повинна забезпечувати ширину проходів між рядами не менше 0,45 м. Відстань між спинками крісел (глибину ряду) слід передбачати не менше 0,9 м, а між спинками стільців або лавами – не менше 0,85 м. Кількість безперервно

встановлених місць у ряді слід приймати: при односторонньому виході з ряду не більше 26, при двосторонньому – не понад 50.

+Відстань між передньою межею естради (сцени, авансцени) та спинками сидінь першого ряду глядацьких місць слід приймати не менше 2 м, а в залах для глядачів місткістю до 300 місць – не менше 1,5 м. Висота рівня планшета естради (сцени, авансцени) над рівнем підлоги першого ряду глядацьких місць у залах для глядачів місткістю 300-400 місць слід передбачати не більше 0,8 м (з горизонтальною підлогою – не більше 1,1 м).

**ПАРАМЕТРИ КІНОЕКРАНУ ТА ГЛЯДНОЇ ЗАЛИ ПРИ
ОБЛАДНАННІ КІНОУСТАНОВКИ**

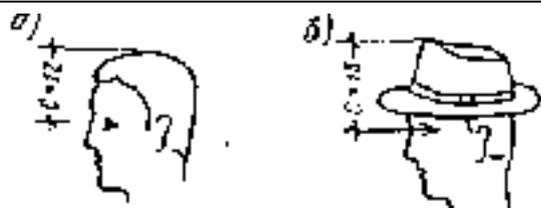
Основні параметри кіноекрана та залу для глядачів

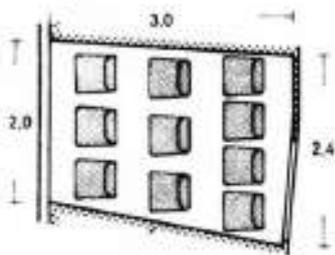
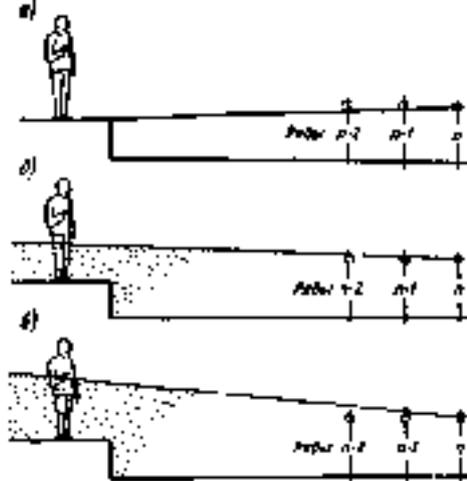
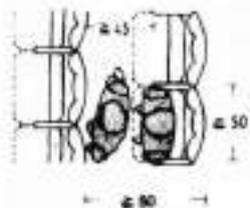
Приклад планувального рішення кіноапаратної на 2 проектори

Літерне позначення параметра	Параметр кіноекрана	Розмір параметра	Додаткові вказівки
1	2	3	4
Ш	Ширина робочого поля кіноекрана (по хорді), м:		D_3 – довжина залу для глядачів (по осі зали від екрану до спинки сидіння останнього ряду), м
Шш Ш до Ш 0	широкоекранного кашетованого звичайного	0,43 D_3 0,34 D_3 0,25 D_3	Співвідношення висоти та ширини кіноекрана: широкоекранного - 1:2,35; кашетованого – 1:1,66; звичайного – 1:1,37
Г	Відстань від екрану до спинки сидіння першого ряду, м при зображенні:		
Г ш	широкоекранному	2 V_e	V_e – висота екрану
Г до	кашетованому		
Р 0	звичайному		
П	Проекційна відстань	Щонайменше 0,85 D_3	У клубах можна приймати плоский екран
К	Відстань від верхнього проекційного променя до стелі	Не менше 0,6 м	
Р	Відстань від проекційних	Не менше 0,5 - 0,6 м	

	променів до конструкцій, що виступають.		
	Кут відхилення оптичної осі кінопроектора від нормалі у центрі кіноекрана:		
$\varphi_{г}$	у горизонтальній площині	Не більше 7°	При проектуванні клубів та центрів дозвілля допускається передбачати не більше 9°
	у вертикальній площині при проекції:		
$\varphi_{в}$	зверху вниз	Не більше 8°	
$\varphi_{н}$	знизу вгору	Не більше 3°	
T	Заекранне простір, м	Не менше 0,9	Допускається $T = 0,1$ м
Визначення габаритів кіноекрана і залу при обладнанні кіноустановкою			
УМОВИ ВИДІМОСТІ У ЗОРОВОМУ ЗАЛІ			

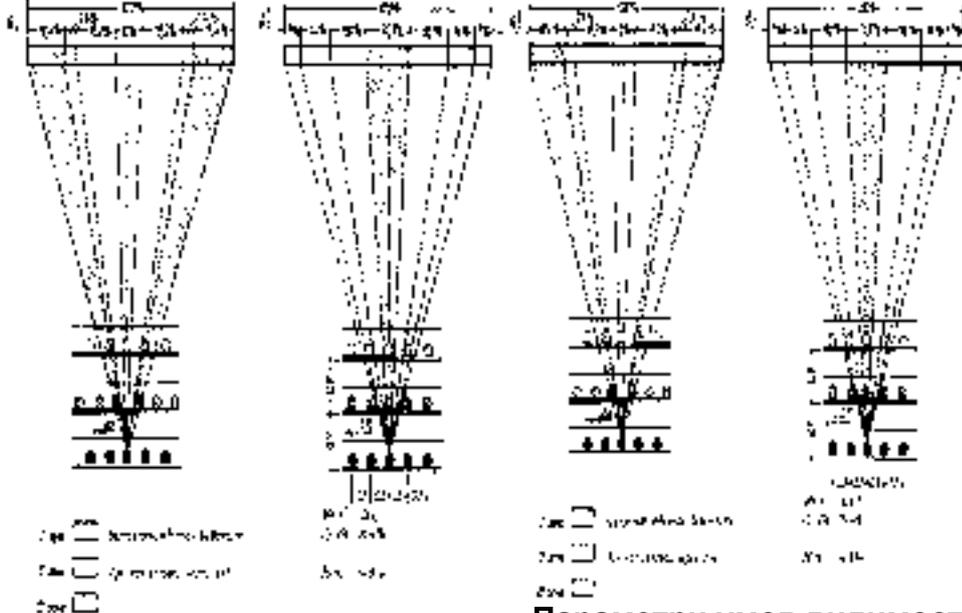

Розмір перевищення променя зору: а – для закритих приміщень, б – на відкритих трибунах

Малюнок Розміщення місць для сидінь: а – крісла повинні мати відкидні спинки; б – при розміщенні крісел під кутом глядачам зручніше хмаритися;

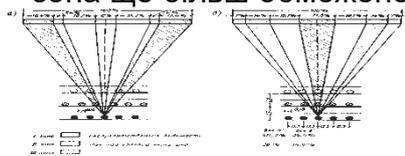
в - в ложах ставлять до 10 стільців, що вільно стоять; площа ложи на 1 глядача $\geq 0,65 \text{ м}^2$.

Параметри умов видимості у

горизонтальній площині:

а – зона безперешкодної видимості; б – зона обмеженої видимості; в – зона ще більш обмеженої видимості

Обмеж. видимість

а

б

в

Шахове (а) та лінійне (б)

глядацьких місць у

безперешкодної

обмеженої видимості

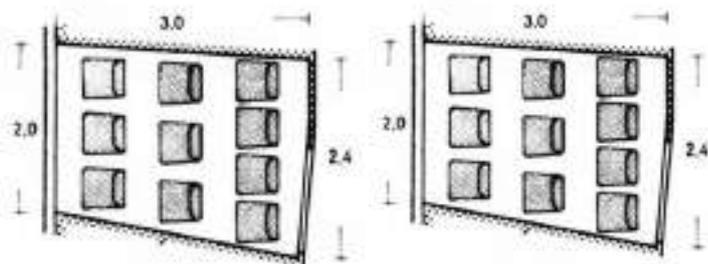
розташування

плані: I – зона

видимості; II – зона

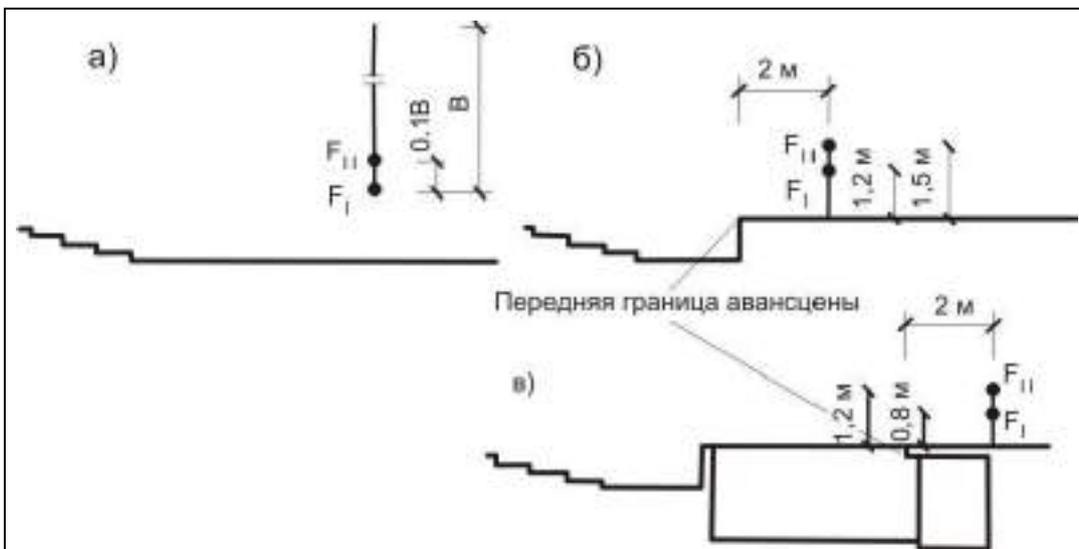
(промені зору над головами, що сидять через ряд); III – зона ще більш

обмеженої видимості (промені зору над головами, що сидять у
попередньому ряду)

**Розміщення глядацьких місць відповідно до умов видимості в
залі для глядачів**

БУДІВНИЦТВО ПРОФІЛУ ПІДЛОГИ ГЛЯДНОЇ ЗАЛИ

Положення розрахункових фокусних точок спостереження:
 а – кіноекран; б – естрада; в – сцена; В – висота робочого поля кіноекрана

Рівень очей глядача, що сидить, слід приймати на висоті 1,2 м від рівня підлоги.

Перевищення променя зору, спрямованого на розрахункову точку спостереження над рівнем очей глядача, що сидить попереду, рекомендується приймати 0,14 м.

При проектуванні клубних залів допускається приймати розрахункові точки спостереження точки F_I і F_{II} .

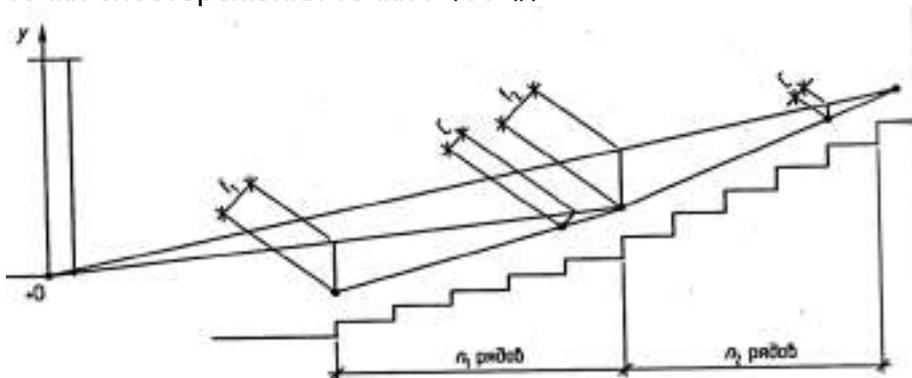

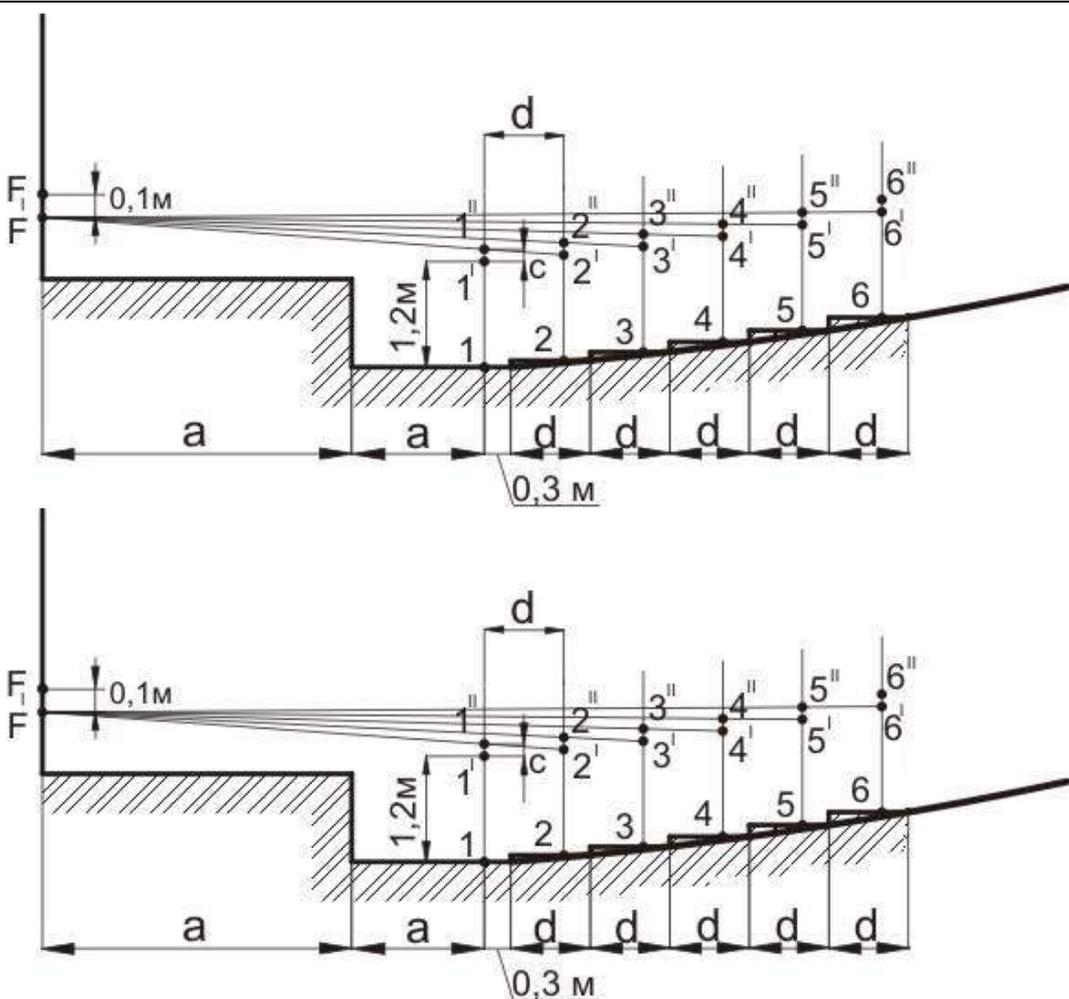
Рис. 1.23. Схема определения линии профиля размещения зрительских мест по отрезкам ломаной линии

Побудова профілю підлоги розміщення глядацьких місць за відрізками ламаної лінії:

Графоаналітичний метод побудови проводиться за формулою $f = cn$, де f - загальне перевищення променя зору глядача в останньому ряду даного відрізка ламаної лінії над рівнем очей глядача в першому ряду цього ж відрізка, n - число проміжків між рядами (кількість мінус один рядів) на даному відрізку. Рекомендується приймати у першому відрізку ламаної лінії 5-7 рядів місць, у другому – 7-10, у третій – 10-14.

Фокусні точки сприйняття видовища та побудова профілю підлоги графоаналітичним методом

ПОБУДУВАННЯ ПРОФІЛУ ПІДЛОГИ ГРАФІЧНИМ МЕТОДОМ ЗА ІДЕАЛЬНОЮ КРИВОЮ

Порядок побудови профілю підлоги залу для глядачів графічним методом за ідеальною кривою :

1. На кресленні розрізу зали встановити фокусну точку F (F_I або F_{II}).
2. Відкласти відстань $a = 1,5$ м від сцени або естради, поставити точку 1, і провести вертикаль людини, що сидить у кріслі I ряду;
3. На горизонтальній лінії підлоги відкласти $0,3$ м - відстань між вертикаллю людини, що сидить, і спинкою крісел I ряду.
4. На горизонтальній лінії підлоги відкласти відрізки $d = 0,85-0,9$ м – відстань між рядами та на відстані $0,3$ м від наступної точки провести вертикалі, що позначають вертикалі глядачів.
5. На вертикалі 1 (спинки крісел I ряду) відкласти від лінії підлоги спочатку відстань $1,2$ м (рівень очей глядача, що сидить у першому ряду), позначивши отриману точку $1'$, а потім відстань «с» = $0,14$ м (перевищення очей глядача, що сидить у наступному ряду над очима глядача, що сидить у попередньому), позначивши отриману точку $1''$.
6. З'єднуємо точки F і 1 і продовжуємо лінію до перетину з вертикаллю глядача, що сидить у 2 ряду. Отриману точку позначаємо цифрою $2'$ – це рівень очей глядача, що сидить у другому ряду. По вертикалі донизу відкладаємо $1,2$ м і отримуємо точку 2 – рівень підлоги 2-го

ряду. Вгору від точки 2' по вертикалі відкладаємо 0,14 м і отримуємо точку 2" – перевищення рівня очей глядача 3 ряду над рівнем очей глядача 2 ряду.

7. З'єднуємо точки F і 2" і продовжуємо лінію до перетину з вертикаллю глядача, що сидить у 3 ряду. Отриману точку позначаємо цифрою 3' – це рівень очей глядача, що сидить у третьому ряду. По вертикалі відкладаємо вниз 1,2 м і отримуємо точку 3 - рівень підлоги 3-го ряду. Вгору від точки 3' по вертикалі відкладаємо 0,14 м і отримуємо точку 3" – перевищення рівня очей глядача 4 ряду над рівнем очей глядача 3 ряду.

8 Повторюємо з позиції 6 для точок усіх наступних рядів.

9 При з'єднанні отриманих точок 1, 2, 3 і т. д. у кожному ряду утворюється криволінійна лінія профілю підлоги.

У залах для глядачів ухил підлоги (пандуса) допускається не більше 1:7. При влаштуванні в проходах щаблів висоту сходів слід призначати не більше 0,2 м-коду.

+У залах для глядачів шляхи евакуації не допускається проектувати через приміщення, в яких можливе одночасне перебування понад 50 осіб.

Дозволяється влаштування одного виходу (двері) з амфітеатру або балкона

місткістю 50 місць і менше. Не допускається використання як єдиний шлях евакуації з залу для глядачів проходу вгору по амфітеатру зали. Евакуація глядачів, що знаходяться на балконі, не повинна здійснюватися через спортивний, актовий або зал для глядачів. У залах, що передбачають трансформацію, евакуаційні виходи слід розраховувати, виходячи з максимальної місткості залу для глядачів.

У залах для глядачів місткістю до 400 місць допускається проектувати природне освітлення при обладнанні пристроями для зашторювання світлових прорізів.

Сцени відрізняються від естрад висотою та в деяких випадках співвідношенням ширини та глибини ігрового майданчика. Сцени та естради (за винятком естради типу Е-1) відокремлюють від залу для глядачів будівельним порталом. Однак, допускається не передбачати портал, відокремлюючи авансцену від естради завісою. Допускається також проектувати відкриті до зали естради. Естради та сцени можуть бути: збірно-розбірні (трансформуються) естради; відкриті до зали естради; порталні естради; сцени. Найбільше застосування отримали глибинна колосникова сцена та портална естрада, можливе використання естрад та сцен нетрадиційних типів.

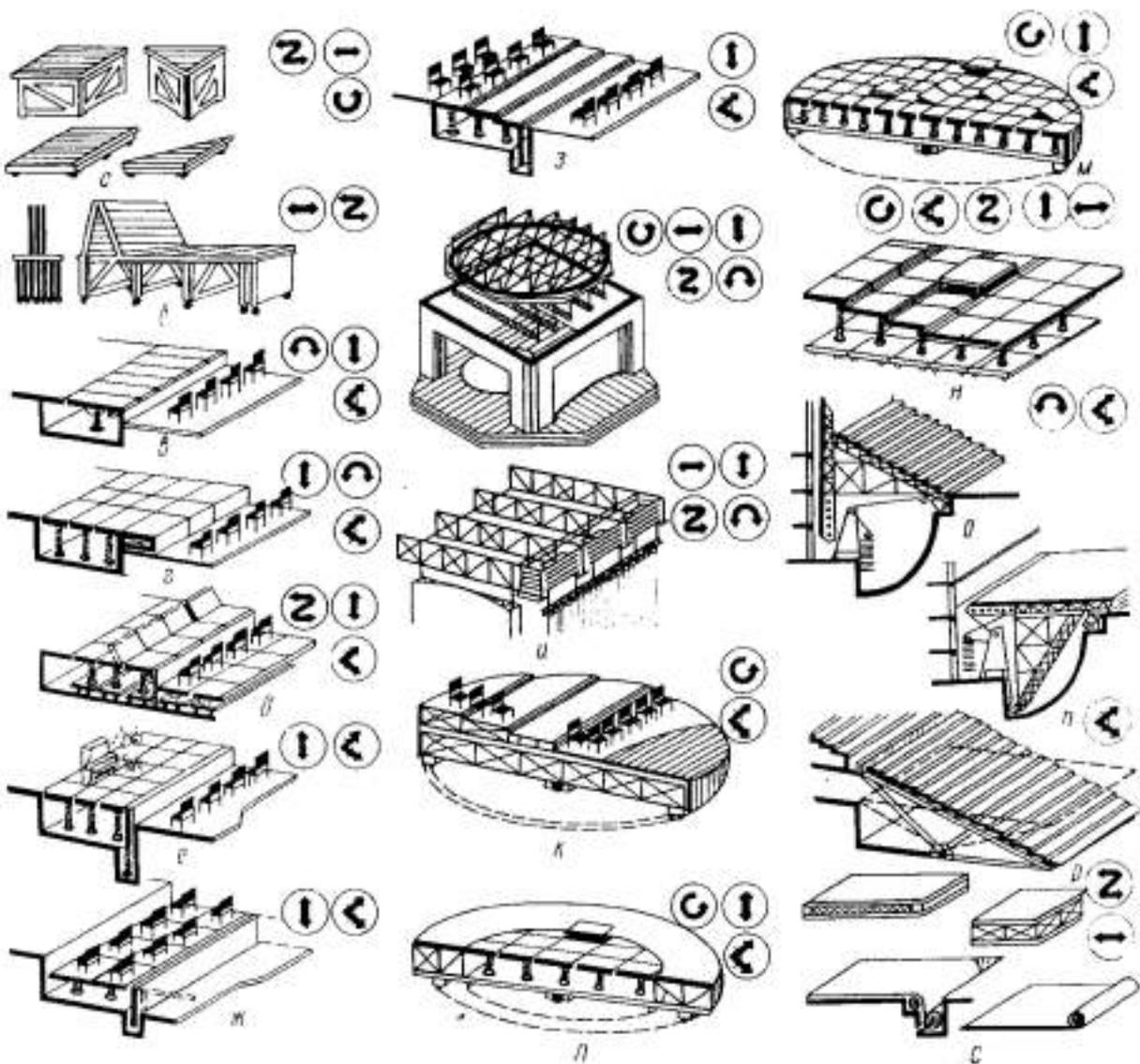
Глибинна колосникова сцена для театральних видовищ може мати кілька схем побудови, що відрізняються просторовим розвитком та постановочними можливостями.

+Види та розміри естрад та глибинних колосникових сцен для клубних будівель слід приймати згідно з таблицями. Розміри збірно-розбірних та відкритих до зали естрад у залах та інших приміщеннях клубів слід приймати розміром не менше 3´4 м.

Місткість залу для глядачів, місць	Тип естради чи сцени
------------------------------------	----------------------

		театрально-концертний зал	універсальний концертно-танцювальний зал
	Від 100 до 200	-	Е-1, Е-2, Е-3
	Понад 200 до 300	Е-2, Е-3	Е-2, Е-3, Е-4
	Понад 300 до 400	Е-3, Е-4, С-1, С-2, С-3	Е-3, Е-4, Е-5

ТРАНСФОРМАЦІЯ СЦЕНИ ТА АРЕНИ

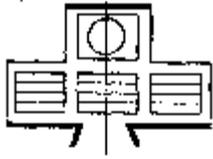

Елементи трансформації сцени та арени:

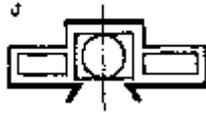
а – переставні; б – розкладні; в-д – підйомно-пересувні (покриття оркестрової ями, авансцени та частини зали); е-з - підйомні та комбіновані на авансцені; та – універсально-поворотні; к – поворотні (платформа з глядацькими місцями та сценою); л, м – поворотні підйомні з вичавними майданчиками (відповідно кільце з

колом та поворотне коло); н – універсальні; о, п – перевертаються (відповідно елементи трибуни та сцени); р - міняють нахил; с – знімні та зсувні

ПОРТАЛЬНА ГЛУБИННА КОЛОСНИКОВА СЦЕНА

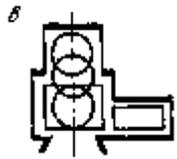
A

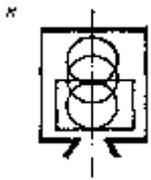
Г

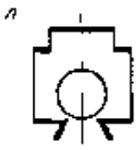
Б
У

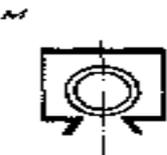
В

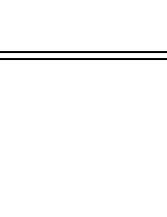
Д

Е

Ж

И

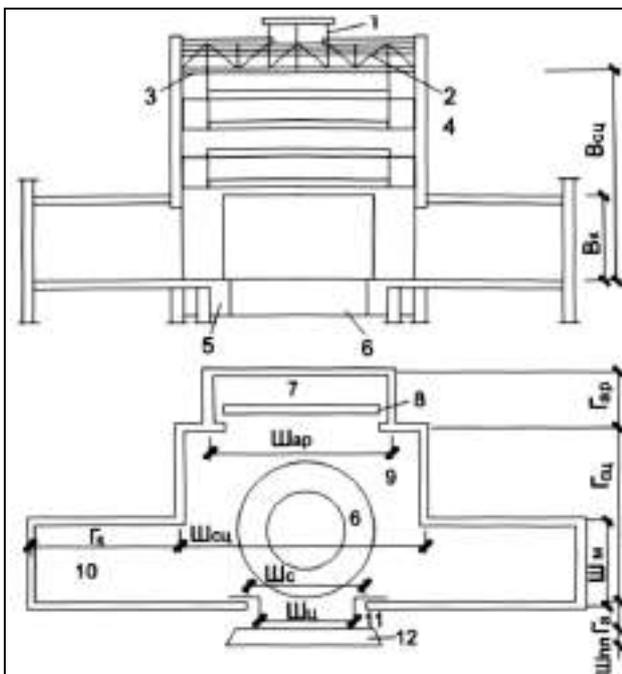

Схема побудови порталної глибинної колосникової сцени в плані та за висотою (традиційний варіант):

1 – димові клапани; 2 – штанкетний майданчик; 3 – колосники сцени; 4 – робочі галереї; 5 – трюм; 6 - обертові коло і кільце врізного типу; 7 – ар'єрсцена; 8 -кришка сейфа для скатаних декорацій; 9 – сцена; 10 – кишень сцени; 11 – авансцена; 12 – отвір оркестрової ями; Ш – ширина сцени; Г – глибина сцени; В – висота сцени; Шк – ширина кишені; Гк – глибина кишені; Вк – висота кишені; Шар – ширина ар'єрсцени ; Гар - глибина ар'єрсцени ; Шс – ширина будівельного порталу; Ші - ширина ігрового

порталу; Га – глибина авансцени ; Шяп – ширина отвору оркестрової ями

Варіанти побудови порталної глибинної колосникової сцени : А, Б – сцена з двома кишнями та ар'єрсценою; В – сцена з однією кишнею та ар'єрсценою; Г – сцена із двома кишнями без ар'єрсцени; Д – сцена з однією кишнею та ар'єрсценою; Е, Ж – сцена з ар'єрсценою; І – сцена без кишень та ар'єрсцени

.Прийоми побудови порталної глибинної колосникової сцени

Таблиця 4

Вигляд естради чи сцени	Основні параметри, м, не менше					
	сцени, естради			будівельного порталу (ігрового порталу)		авансцени
	ширина	глибина	висота	ширина	висота	глибина

ЕСТРАДА

Е-1	9	6	5,5	-	-	-
-----	---	---	-----	---	---	---

E-2	12	7,5	6	8,5	5	1,5
E-3	15	9	7,5	10,5	5,5	1,5
E-4	18	12	9	12	6,5	1,5
E-5	21	12	9	14	7,5	1,5

СЦІНА

3 1	12	7,5	10,5	8,5 (6)	5 (4,5)	1,5
C-2	15	7,5	11,5	10,5(6)	5,5 (4,5)	1,5
C-3	18	9	12,5	13(6)	6,5 (4,5)	1,5

Авансцена проектується опуклою до зали, прямолінійною або згинальною передньої частини зони глядацьких місць. З аванцени слід передбачати не менше двох сходів або пандусів, що ведуть до проходів зали.

+По бокових та задніх стінах сцени слід передбачати яруси робочих галерей. Нижню галерею рекомендується розташовувати на 1 м вище за будівельний портал. Відстань між ярусами робочих галерей від підлоги до підлоги слід приймати від 2,5 до 3 м по всій висоті сцени. Ширину робочих галерей (обхідних містків) на задній стіні сцени слід приймати не менше 0,8 м, бічних галерей – 1,5, 1,8 та 2,8 м. Для обслуговування верхньої сцени необхідно передбачити відкриті внутрішні сходи. Висоту над колосниковим настилом слід приймати не менше 2,1 м, а висоту поверху трюму до низу конструкцій, що виступають, - не менше 1,9 м.

У залах для глядачів місткістю до 400 місць, що мають естраду, другим евакуаційним виходом з естради може служити прохід через зал.

При сцені (естраді) необхідно передбачити приміщення її технологічного забезпечення: освітлювальну бічну ложу (біля бічних стін зали або забезпечити встановлення на бічній стіні зали), приміщення виносного софіту (над залом для глядачів, допускається передбачати підйомно-опускний софіт або кріплення його до стелі); світлопроекційну (12 м²), світлоапаратну (за

задньою стіною залу для глядачів) (15 м^2); звукоапаратну ($9 - 12 \text{ м}^2$); тиристорну (поблизу сцени) ($17 - 50 \text{ м}^2$).

Оптимальне становище кіноапаратної у разі, коли вісь проєкції збігається з перпендикуляром до екрану. Норми визначають межу відхилення проєкційного променя від нормалі до центру екрана (Рис. 6). Кіноапаратна розташовується, як правило, за глядацькими місцями, а в залах з балконами її часто поміщають під балконом. У клубних установах рекомендується передбачати проєкційну на 2 кінопроектори. Загальна площа кіноапаратної (кінопроекційна, перемоткова та кімната кіномеханіка) становить від 34 до 65 м^2 . Під час встановлення цифрового кінопроектора необхідно передбачити додаткове вікно для другого посту кінопроекції.

У клубах з залами для глядачів місткістю 300 осіб і більш бажано влаштування окремого зовнішнього входу і службового вестибюля для персоналу в приміщення, що обслуговують ігровий майданчик. Площа такого вестибюлю приймається трохи більше 10% площі сцени. До складу приміщень, що обслуговують сцену, слід включати артистичні та склади. Артистичні приміщення слід передбачати за місткості залу 200 і більше місць; при меншій місткості для цього слід використовувати кімнати для роботи гуртків. Площа артистичних – 10 м^2 на кожні 100 місць у залі для глядачів, але не менше двох площею по 15 м^2 . Сходи в зоні обслуговування сцени повинні бути у стінах та мати природне освітлення. Ширину сходових маршів у зоні приміщень, що обслуговують сцену, доцільно приймати не менше ніж $1,5 \text{ м}$; ширину коридорів при односторонньому розташуванні артистичних – 2 м , при двосторонньому – 3 м .

Для евакуації з робочих галерей та колосникового настилу допускається передбачати зовнішні пожежні сходи за відсутності спеціальних внутрішніх колосникових сходових кліток.

Висота складів декорацій, що примикають до сцени та кишень, приймається рівною висоті будівельного порталу. Рівень підлоги складів та планшета ігрового майданчика мають бути на одній позначці. Площа складу декорацій, розміщеного лише на рівні планшета сцени, – щонайменше 10% площі сцени. Отвори, що з'єднують склади декорацій зі сценою (естрадою) та кишнями, повинні мати ширину не менше ніж 2 м.

До складу клубного комплексу входять групи приміщень: відпочинку та розваг; гуртково-студійна; лекційно-інформаційна; фізкультурно-оздоровча.

+Ширину коридорів слід приймати відповідно до протипожежних норм проектування, але не менше 1,25 м при довжині до 10 м і не менше 1,5 м при довжині понад 10 м. Ширина другорядних коридорів – не менше 1,2 м. Відстань коридором від дверей до більш віддаленого приміщення (крім санітарних вузлів та інших обслуговуючих приміщень) безпосередньо назовні або в сходову клітку не повинно бути більше 40 м при розташуванні виходу між двома сходовими клітками та 20 м – при виході в тупиковий коридор.

Рекомендовані площі приміщень для відпочинку та розваг на 1 відвідувача наведено у таблиці:

Найменування приміщень	Площа на одного відвідувача, м ² , не менше	Додаткові вказівки
Вітальня	1,6-2,4	Не менше 30 м ²
Зимовий сад	2,4-3,6	Не менше 30 м ²
Бар із підсобними приміщеннями	2-2,7	Згідно з вимогами
Ігрові: ігрових автоматів та настільних ігор	4-6 1,6-2,4	Не менше 30 м ²
Більярдна	2,4-3,6	Не менше 30 м ²
Танцювальний зал (дискотека)	1,5-2,0	У залі естрада щонайменше 3х4 м

Допоміжні приміщення танцювального залу (дискотеки) на 150 осіб. і більше *)		
комора меблів	0,05	Щонайменше 10 м ²
комора музичних інструментів та апаратури	-	Не менше 6 м ²
кімната музикантів при естраді	-	Не менше 15 м ²
адміністративне приміщення	-	Не менше 12 м ²
художнього керівництва	-	Не менше 12 м ²
звукоапаратна, світлоапаратна та відеопроєкційна	-	Не менше 25 м ²
*) При місткості понад 200 місць необхідно передбачити окремий вестибюль з гардеробом та санітарним вузлом, буфет, кулуари.		

Ігрові призначаються для гри в настільний теніс та більярд, в них встановлюють ігрові автомати та столи для настільних ігор (шашки, шахи тощо). Ігрові – галасливі приміщення, тому доцільно розміщувати їх осторонь лекційно-гуртової групи, поряд з іншими приміщеннями групи відпочинку (танцювальний зал, кафе).

Площа більярдної слід уточнювати відповідно до розмірів столів. Можливе застосування спортивних більярдних столів (Рис. 12), клубних, напівклубних та настільних. Розміри спеціальних столів:

- клубного - 320 '160, 290'145, 260'130 см;
- напівклубного - 200'100, 180'90 см;
- настільного - 150 75, 120 60 см.

+У танцювальному приміщенні традиційного типу виділяють дві зони: танцювальний майданчик з естрадою та зона відпочинку. У дискотеці , як правило, три зони: танцювальний майданчик з пультом диск-жокея та (або)

естрадою, зона відпочинку зі столиками та буфет (бар). Можливе включення до складу танцювального приміщення дискотеки зони кулуарів та вітальні.

БІЛЬЯРДНА

Традиційний зал включає танцмайданчик - близько 0,7 м² /місце, зону очікування - близько 0,3 м² /місце та естраду - близько 0,1 м² /місце (але не менше 9 м²). Дискотека включає: танцювальний майданчик з пультом диск-жокея або невелику естраду (6-12 м²) – 0,5 м² /місце, зону очікування зі столиками – близько 0,7 м² /місце та буфета (бару) – близько 0,1 м² /місце.

Відеозали поділяються на загального та індивідуального (відеокабини) призначення. Кількість місць слід приймати: у відеозалах загального призначення – 25-100; індивідуального призначення – 4-8. Площа відеокабини приймається із розрахунку 2,0-2,5 м² на 1 глядача.

Мінімальна відстань від екрану відеомонітора до глядача приймається 2 м, максимальна – 6 м. Відстань між спинками крісел передбачається в межах 1,1-1,3 м.

+Рекомендований склад та площі приміщень відеотеки визначають за таблицею:

Найменування приміщень	Одиниця вимірювання	Площа на одного відвідувача, м ² , не менше	Додаткові вказівки
Ділянка видачі та прийому касет	Одна операція (видача чи прийом)	0,15	Не менше 6 м ²
Зал для відвідувачів	"-	0,6-0,7	Не менше 12 м ²

Зберігання відеокaset	Одна одиниця зберігання	0,005	Щонайменше 8 м ²
Головний адміністратор	приміщення	-	Не менше 12 м ²
Кімната персоналу	"-"	-	Не менше 12 м ²

Приміщення зберігання відеокaset повинні мати окремий вихід у коридор, а зал для відвідувачів – окремий вихід із будівлі.

Визначення складу гурткових приміщень для конкретних умов слід проводити з урахуванням спрямованості культурно-дозвільної установи.

Музичні класи бажано розміщувати у 2-3 приміщеннях для занять хору, оркестру. Ці приміщення слід розташовувати окремо та передбачати хорошу звукоізоляцію.

Класи театрального мистецтва доцільно розміщувати поблизу сцени або естради для можливості використання їх як артистичні.

Класи образотворчого мистецтва рекомендується орієнтувати на північну та північно-східну сторону.

Приклади устаткування окремих кружково-студійних приміщень представлені малюнку.

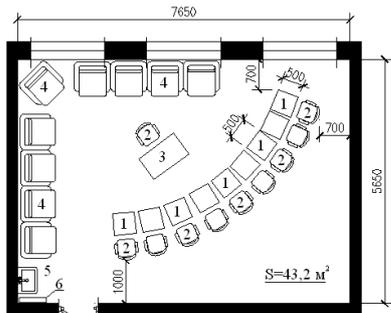
+Площі гуртково-студійної групи приміщень на 1 відвідувача рекомендується визначати відповідно до показників таблиці:

Найменування приміщень	Площа ¹⁾ на одного відвідувача, м ² , не менше	Додаткові вказівки
Аудиторія (кінозал)	0,8-1,2	Естрада на площі аудиторії
Кулуар аудиторії	0,2-0,4	Допускається поєднувати з вестибюлем, вітальною
Виставковий зал	3,0-4,5	Щонайменше 50 м ²
Навчальний кабінет (бізнес-клас)	2,0-2,6	Не менше 24 м ²

Зал свят та обрядів	2,4-3,6	Щонайменше 50 м ²
Бібліотека	-	Згідно з Посібником
Відеокомплекс	-	Згідно з Посібником
Комп'ютерний зал Інтернет кафе	6,0 -	Площа визначається з урахуванням габаритів обладнання
1) З урахуванням підсобних приміщень та комор		

Аудиторія призначається для проведення лекцій, семінарів, перегляду слайдів та ін. Її бажано проектувати з природним освітленням з лівого боку від глядача або зверху.

ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ КРУЖКОВИХ ЗАНЯТТІВ
--

а
в
б

г

10
10

пристрій для механічного зашторювання вікон. У торці зали аудиторії слід обладнати естраду та місце для кіноекрана та класної дошки.

+Бібліотеку слід забезпечувати безпосереднім зв'язком із вестибюльним приміщенням клубу, що дозволяє створити умови для незалежного її функціонування від інших приміщень. Для бібліотек культурно-дозвільних установ важливою планувальною вимогою є зосередження всіх приміщень в одному планувальному блоці. Приблизна традиційна функціональна структура бібліотек включає: вхідну зону з площею для організації інформаційних та тематичних виставок, книгозбереження з відкритим доступом до фондів, абонемент, робоче місце бібліотекаря, зону каталогу фондів, читальний зал із зоною для перегляду періодики. Рекомендовані площі приміщень традиційної бібліотеки наведено в таблиці:

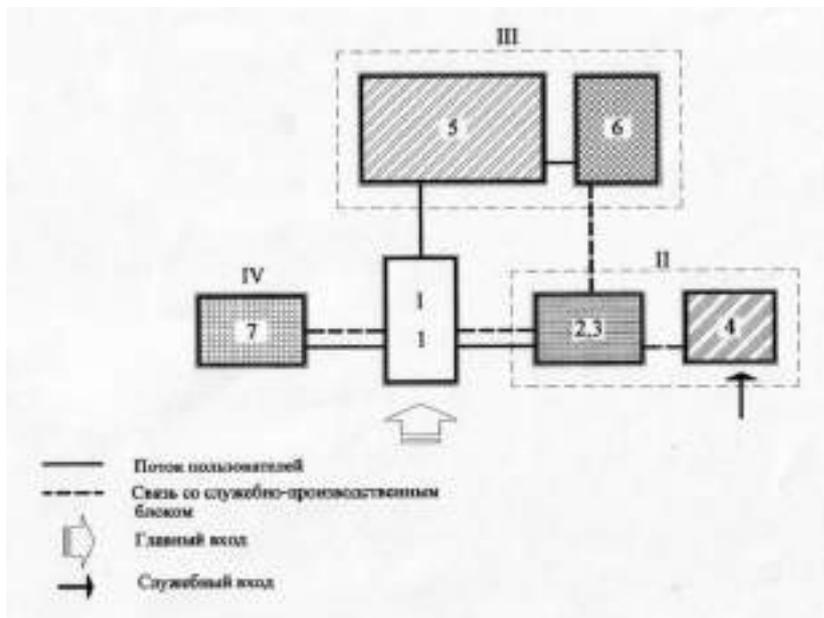
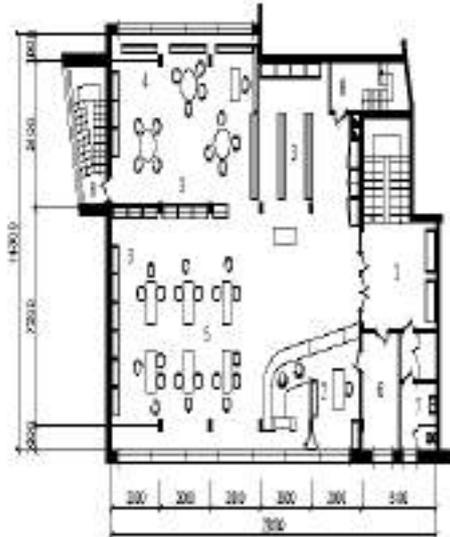
Приміщення обслуговування читачів	Одиниця виміру	Площа на од. змін.
Загальні місця читання: а) з індивідуальними столами;	1 місце	2,6
б) із двомісними столами;	1 місце	2,25
в) із тримісними односторонніми столами;	1 місце	2,1
г) із багатомісними двосторонніми столами.	1 місце	1,9
Місця для перегляду літератури у фондах відкритого доступу	1 місце	1,5
Площа для читацьких каталогів	1 шафа	3,0
Площа робочого місця працівників відділу обслуговування	1 місце	4,0
Приміщення для клубів, гуртків	1 місце	2,2
Кабінет програвання	1 кабінет	9
Лінгафонний кабінет	1 місце	3
Студія звукозапису з пультом керування	1 студія	8
Лекційна зала	1 місце	0,7
Вестибюль	1 відвідувач	0,2
Гардероб для зберігання сумок	1 відвідувач	0,12

Читальні кабінки для аудіовізуального обслуговування	1 відвідувач	3,5
Індивідуальні робочі місця	1 відвідувач	2,75

Функціональне зонування приміщень читальних залів здійснюється бібліотечним технологічним обладнанням – стелажми відкритого доступу, шафами, вітринами для виставки нових надходжень. Осьовий розмір між стелажми для книгосховищ з відкритим доступом читачів до полиць повинен бути меншим за 1,65 м. Середня загальна ширина міжстелажного проходу становить 2,6 м, при великій інтенсивності потоків – 2,9 м.

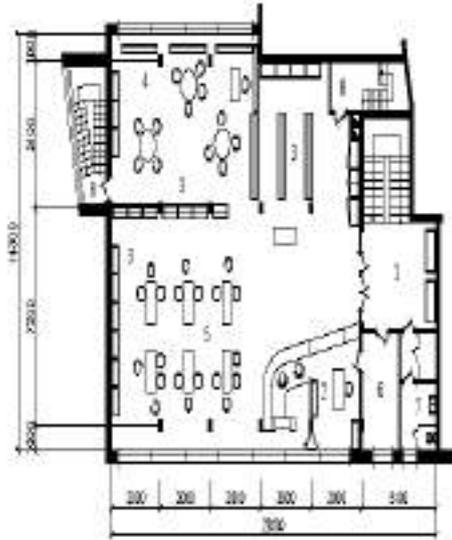
Відношення ширини приміщень (глибини джерел природного освітлення) до їх довжині від 1:1 до 1:2. Гранична глибина приміщень джерел природного світла не вище 9 м.

ТРАДИЦІЙНА БІБЛІОТЕКА

Функціональна схема організації традиційної бібліотеки:

I. _ Вхідна група: 1 – орієнтаційно-інформаційна зона з ділянкою контролю; **II . Службово-виробничий блок:** 2-3 – видача, каталоги; 4 – блок службових приміщень, зона закритого книгосховища; **III . Зона роботи з паперовими інформаційними носіями:** 5 – читальний зал; 6 – відкрите сховище паперових носіїв інформації; **IV . Додатковий блок:** 7 – абонемент (видача книг додому)

Традиційна бібліотека у будівлі культурно-громадського центру :

1 – вхід, вестибюль та виставка; 2 – абонемент, контроль; 3 – фонди відкритого доступу; 4 – дитяче відділення; 5 – доросле відділення; 6 – службові приміщення та адміністрація; 7 -комори та санітарні вузли; 8 – запасний вихід

Функціональна схема та приклад планування бібліотеки

Медіатека призначена для зберігання, обробки, створення та надання користувачам мультимедійних інформаційних продуктів, а також надання додаткових послуг, пов'язаних з електронними інформаційними ресурсами на малюнку.

+Медіатека може включати такі планувальні елементи: орієнтаційно-інформаційна зона зі столом адміністратора і ділянкою сканування і

копіювання документів; робочі місця працівників медіатеки; закрите сховище; комп'ютерний зал, обладнаний виходом до мережі Інтернет; ділянку індивідуальної роботи з електронними носіями; відкрита зона зберігання мультимедіа видань; приміщення для групових занять; універсальна зона для поведінки відеопереглядів та конференцій; зал періодики з відкритим фондом та ін.

Рекомендовані площі основних приміщень медіатеки наведено в таблиці:

Приміщення обслуговування користувачів	Одиниця виміру	Площа на од. вимірювання
Загальні місця користувача: а) з індивідуальними столами;	1 місце	5,0-7,0
б) із багатомісними двосторонніми столами	1 місце	3,2
Площа робочого місця працівників відділу обслуговування	1 місце	4,0
Площа робочого місця інженера-консультанта	1 місце	6,0
Допоміжні приміщення із закритим зберіганням медіа-продукції		20
Індивідуальні кабіни для перегляду аудіо-відео	1 відвідувач	7,0
Студія звукозапису з пультом керування	1 студія	8
Лекційна зала з можливістю проведення відеоконференцій	1 місце	0,7
Зберігання відео-, аудіо-продукції з відкритим доступом		не менше 12
Ділянка видачі на прокат CD, DVD-ROM		не менше 12
Відео-кабіна на 4-8 місць	1 глядач	2,0-2,5
Web-майстерня		20
Навчальна аудиторія (комп'ютерні курси)		20
Вестибюль	1 відвідувач	0,2

Гардероб для зберігання сумок	1 відвідувач	0,12
-------------------------------	-----------------	------

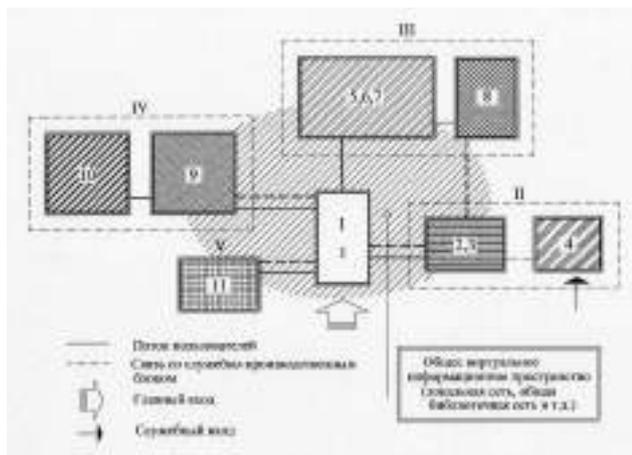
Геометричні розміри стелажів різноманітні і залежить від обраної системи зберігання медіа-продукції (горизонтальна, вертикальна, висувні полиці тощо.).

Стелажі застосовуються односторонні та двосторонні, пристінні та острівні.

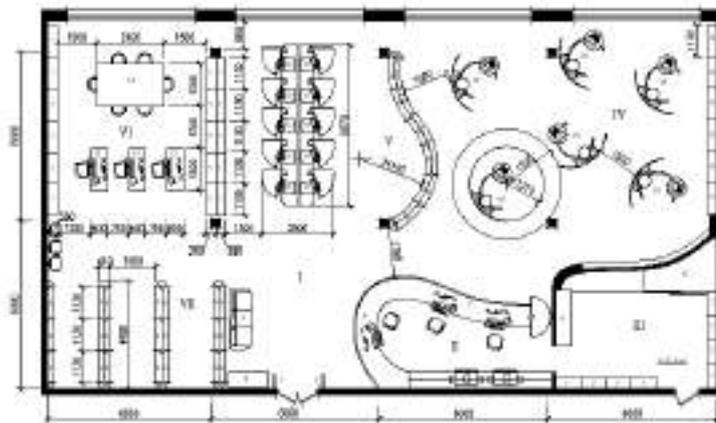
Найбільш рентабельно розраховувати медіатеку не менш ніж на 20 місць.

+В інтернет-кафе відвідувачі можуть працювати з ресурсами мережі Інтернет, користуватися додатковими послугами, пов'язаними з електронною

МЕДІАТЕКА

\ **Функціональна схема медіатеки: I . Вхідна група:** 1 – орієнтаційно-інформаційна зона з ділянкою контролю та зоною відпочинку; **II . Службово-виробничий блок:** 2 - ділянка ксерокопіювання та сканування; 3 – робоче місце адміністратора; 4 – допоміжні приміщення; **III . Зона роботи з електронними інформаційними носіями:** 5 – ділянки мережі Інтернет, бази електронних носіїв, служба електронної доставки документів тощо; 6 – ділянка навчання комп'ютерної грамоти; 7 – ділянка роботи з електронними документами; 8 – ділянка фонду аудіо- та відеоносіїв з можливістю індивідуального прослуховування; **IV. Зона роботи з паперовими інформаційними носіями:** 9 – читальний зал; 10 – відкрите сховище паперових носіїв; **V. _ Додатковий блок:** 11 - універсальний простір, що трансформується (аудиторія, проведення виставок і відеоконференцій, web-майстерня і т.д.)

Блок медіатеки (25 відвідувачів): I . Орієнтаційно-інформаційна зона: 1 – ділянка контролю; 2 – стелаж для зберігання сумок; 3 – місце відпочинку; 4 – робоче місце адміністратора; **II . Робочі місця працівників медіатеки:** 5 – ділянка сканування та копіювання; **III . Зона закритого зберігання мультимедіа видань:** 6 – сервер; 7 – стелаж; 8 – шафа; **IV . Зона індивідуальної роботи з мультимедіа виданнями:** 9 – стелаж для зберігання компакт-дисків; 10 – місце для індивідуальної роботи (відеоперегляди, аудіопрослуховування у навушниках тощо); **V. _ Інтернет-зал:** 11 – робоче місце; **VI . Зона для групових та індивідуальних занять (на 8 чол.):** 12 – індивідуальний

комп'ютерний стіл; 13 – стіл для групових занять; **VII . Зона відкритого зберігання мультимедіа продукції**

Функціональна схема та приклад планувального рішення медіатеки

Інформаційною продукцією, приймати легку їжу та безалкогольні напої, грати у комп'ютерні ігри.

Вимоги до розміщення Інтернет-кафе базуються на тих самих нормативах, що й для інших підприємств комунального харчування. Однак для столиків, обладнаних комп'ютерами, повинні дотримуватися додаткових вимог щодо освітленості, вентиляції та електричної безпеки.

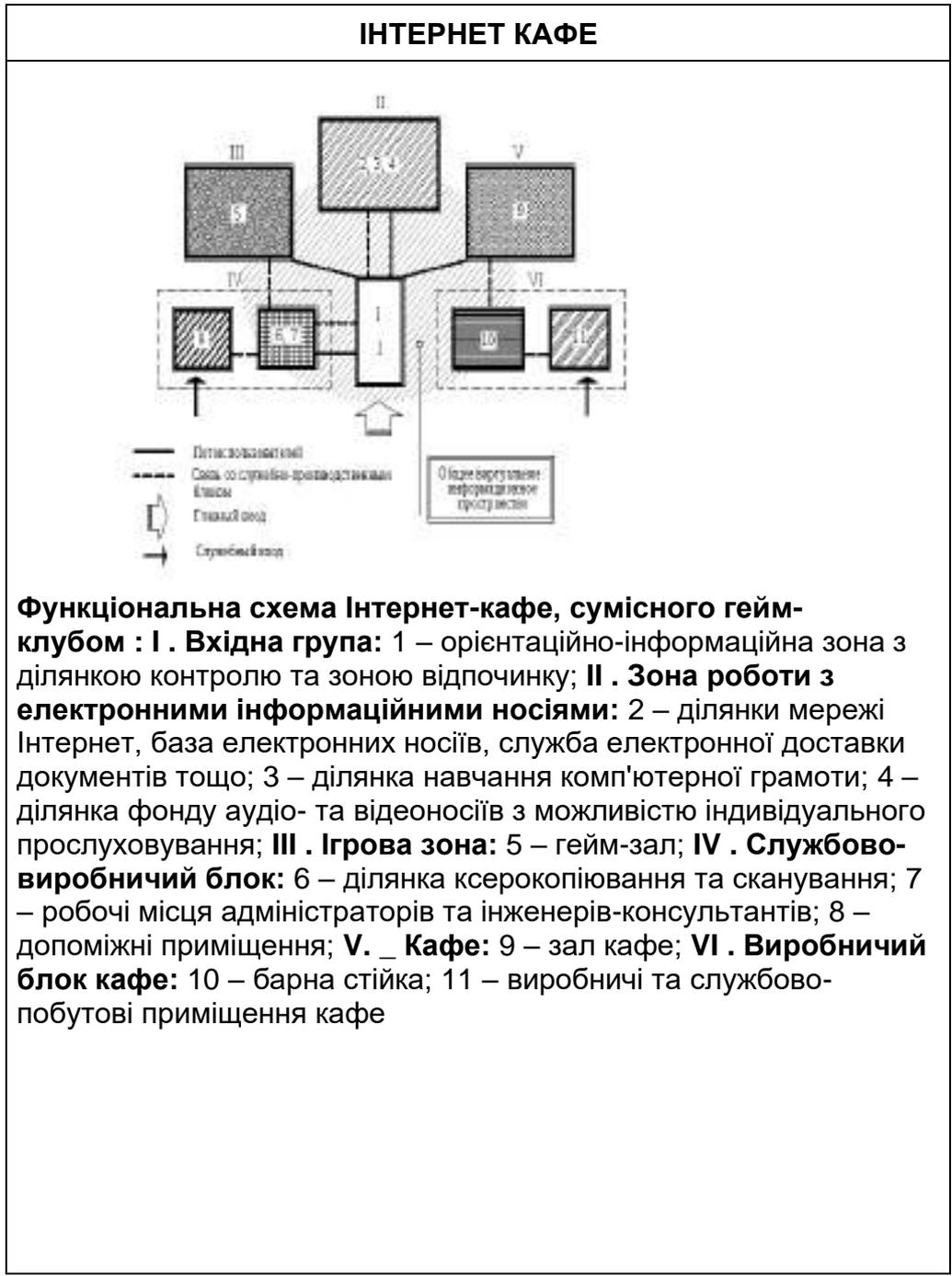
З погляду рентабельності Інтернет-кафе слід розраховувати не менш ніж на 20 місць (на один стіл припадає 5-7 м²).

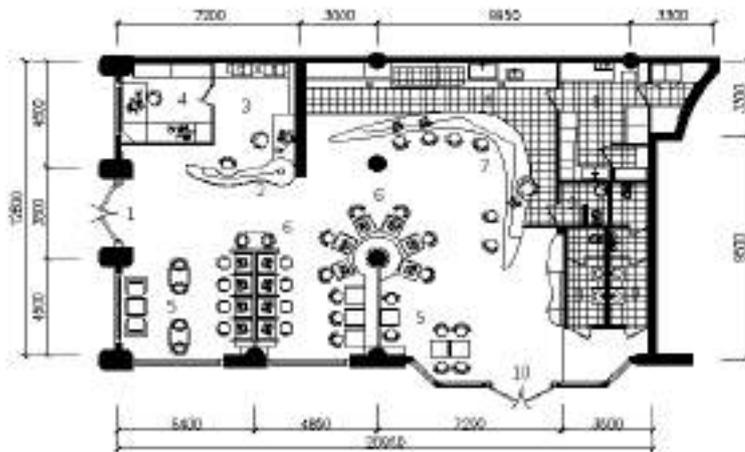
+У гейм-клубі, орієнтованому на підлітків, кухня не є обов'язковою, достатньо міні-бару з безалкогольними напоями. Якщо це інтернет-кафе, де люди працюють тривалий час, кухня або бар необхідні. Часто інтернет-кафе сусідить із приміщеннями підприємства харчування, розрахованого але весь центр дозвілля. Рекомендовані площі основних приміщень Інтернет-кафе та гейм-клубів наведено у таблиці:

Приміщення обслуговування користувачів	Одиниця виміру	Площа на од. вимірювання
Загальні місця користувача: а) з індивідуальними комп'ютерними столами;	1 місце	5,0-7,0
б) з багатомісними комп'ютерними двосторонніми столами	1 місце	3,2
Площа робочого місця працівників відділу обслуговування	1 місце	4,0
Площа робочого місця інженера-консультанта	1 місце	6,0
Приміщення кафе:		
Бар		30
Виробничі		15
а) доготівельний цех		
б) мийна бара		6
в) мийна та комора тари напівфабрикатів		10
г) камери, що охолоджуються, для зберігання напівфабрикатів		5
Службові та побутові приміщення кафе		8
а) контора		
б) приміщення персоналу		12
в) білизняна		6 + 4
г) гардероб персоналу		12

д) душові, санітарні вузли для персоналу		6
--	--	---

Робочі столи рекомендується збирати в секції на різну кількість місць (зазвичай не більше п'яти), утворюючи умовні зони для індивідуальної та групової роботи, мінімізувати вплив на відвідувачів випромінювань від комп'ютерних моніторів Щоб уникнути небажаного шуму, необхідно розділяти гейм-зал та зал для користувачів мережею Інтернет .

Інтернет-кафе : 1 – вхід; 2 – робоче місце адміністратора; 3 – ділянка сканування, копіювання тощо; 4 – робоче місце програміста; 5 – столики кафе; 6 – ділянки, оснащені виходом до мережі «Інтернет»; 7 – барна стійка; 8 – службові приміщення (кухня, комори); 9 – санітарні вузли; 10 – запасний вихід

**Функціональна схема та варіант планувального рішення
Інтернет-кафе**

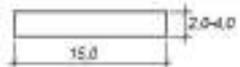
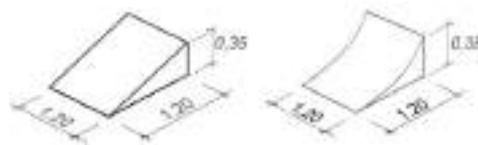
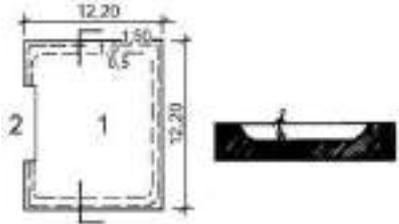
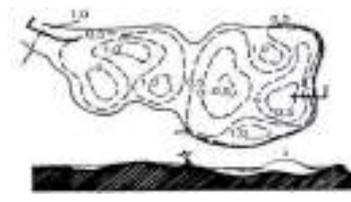
Виставкові зали клубів призначені для проведення тимчасових та постійних виставок та експозицій. Допускається передбачати кооперацію клубів із приміщеннями музею.

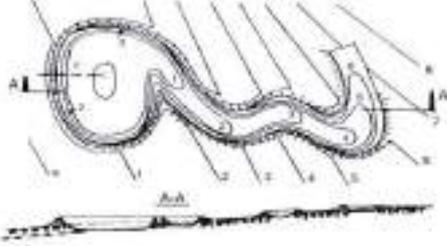
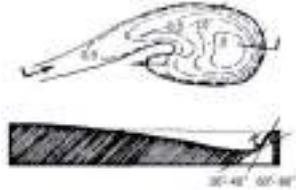
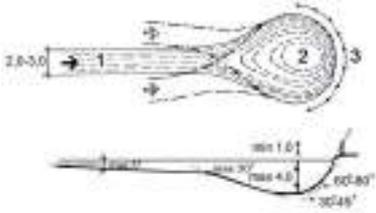
Приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять у складі культурно-дозвільної установи можуть бути представлені невеликими приміщеннями для занять на тренажерах, спеціалізованими та універсальними залами, басейнами.

Можуть бути запроектовані спеціалізовані спортивні клуби та фізкультурно-розважальні комплекси. Рекомендований склад приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять та їх площа наведено в таблиці:

Види занять	Розміри м		Висота до низу конструкцій, м.м.	Пропускна спроможність, чол.	Примітки
	довжина	ширина			
Зал спортивних ігор із загальної фізичної підготовки	18	15	4,8	25	Інвентарна, 18 кв. м. (6х3м.) h-не менше 2,7м
	24	15	6,0	35	
	30	18	6,0	50	
Приміщення фітнесу для групових занять аеробікою, хореографією	9	9	3,9	10	Інвентарна, 8 м ²
	12	12	3,9	18	
	15	15	4,8	28	
Приміщення фітнес для інд. занять із використанням тренажерів*	6	4**	3	6	Можливо довільної форми. Інвентарна, 8 м ²
	9	4,5**	3	8	
Зал єдиноборств	12	9	3,9	12	Інвентарна, 8 м ²
	15	9	3,9	15	
	15	12	3,9	20	
Приміщення для інд. занять із використанням тренажерів*	9	9**	3,9	18	Інвентарна, 8 м ²
	9	12**	3,9	24	
Приміщення бодібілдингу	9	4,5	3	9	Можливо довільної форми. Інвентарна, 8 м ²
	9	6,6	3	13	
Приміщення для настільного тенісу на 1 стіл	8	4,5	2,7	4	
на 2 столи	8	9	2,7	8	

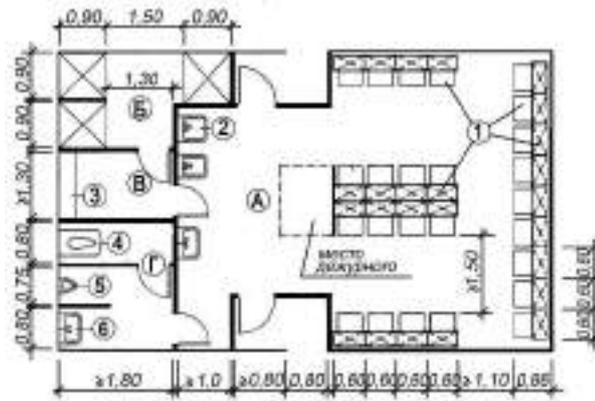
<p>1 – гімнастична стінка; 2 – верстат хореографічний; 3 – дзеркало; 4 – місце інструктора; 5 – стелажі для переносного обладнання; 6 – килимки для занять у партері</p>	
--	--

<p align="center">ТИПИ СПОРУД ДЛЯ СКЕЙТБОРДИНГУ І РОЛЕРСПОРТУ</p>	
<p>Назва та короткий опис</p>	<p>Схема споруди. План та профіль майданчика</p>
<p><i>Довільне катання для початківців</i></p>	
<p>Доріжки довільної форми</p>	
<p>Катальні гірки та трампліни з пологим схилом для нескладних трюків</p>	
<p>Майданчики з горизонтальною поверхнею : ухил не більше 3°. Виконуються прямокутної чи довільної форми. Створюється плавний перехід від горизонтальної поверхні до ухилу стінки $60^{\circ} - 80^{\circ}$. 1 - катаються; 2 – судді</p>	
<p><i>Довільне катання для підготовлених</i></p>	
<p>Майданчик із хвилеподібною поверхнею: «лабіринт» вільної форми та розмірів до 1000 м^2 з перепадом висот до 1,5</p>	

	<p>м та закругленими бортами. Майданчик – 30x15 м</p>	
	<p>Похила та звивиста траса для катання та виконання трюків : лоток довільної форми та довжини з радіусами повороту 5 – 7 м, з ухилом не більше 5° . Ширина змінна 7 – 9 м (по вершині бортів). Закінчується горизонтальним майданчиком діаметром 25 – 30 м чашоподібної форми з укосом заввишки не менше ніж 3,5 м при ухилі. 60° – 80°.</p>	
	<p>«Чаша» для виконання трюків з бічним в'їздом : 1 – в'їзд; 2 – чаша для виконання трюків; 3 – виїзд</p>	
	<p>«Чаша» для скейтфрістайлу з осьовим в'їздом : 1 – в'їзд; 2 – чаша для виконання трюків; 3 – огороження заввишки щонайменше 1 м. Довжина – 15м.</p>	
<p>Малюнок 21. План та профіль майданчиків для скейтбордингу та ролерспорту</p>		
<p>РОЗДІЛЬНІ ПРИ ЗАЛАХ ДЛЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАНЯТТІВ</p>		
<p><i>Планування роздягальні</i></p>		

Роздягальня із зберіганням домашнього одягу в закритих шафках:

- А - роздягальня;
 Б – душова;
 В - шлюз-роздягальня;
 Г – санітарний вузол.
 1 – закрита двоярусна шафка з індивідуальним місцем для перевдягання;
 2 – ванна для ніг (мийка для ніг);
 3 – лава;
 4 – підлоговий керамічний унітаз;
 5 – пісуар;
 6 – умивальник

Розрахунок санітарно-гігієнічного обладнання

Приміщення	Площі приміщень, кв.м.	Додаткові вимоги
	Число санітарних приладів у приміщенні	
Роздягальні (для тих, хто займається) зі зберіганням домашнього одягу в закритих двоярусних шафах, (чоловічі та жіночі)	1,0 на одне місце при числі місць в одному приміщенні понад 50 1,2 при числі місць 30 – 50 1,3 при числі місць менше 30 1,6 при числі місць менше 20	Розрахункова кількість місць на 100% пропускну́ї спроможності за зміну 0,18 кв. на одну двоярусну* закриту шафу розміром 0,6x0,3 м
а) душові (жіночі та чоловічі)	1 сітка на 7 місць, але не менше ніж по 1 сітці	

б) санітарні вузли (з умивальником у шлюзі) жіночі чоловічі	1 унітаз на 30 місць, але не менше 1 унітазу 1 унітаз та 3 пісуари на 135 місць, але не менше 1 унітазу	
в) умивальники (у шлюзах санітарних вузлів)	1 умивальник на кожні 5 приладів (унітазів, пісуарів), але не менше 1 умивальника при кожному санітарному вузлі	
г) умивальники у роздягальнях (для котрі займаються)	1 умивальник на 30 місць для перевдягання у роздягальні, але не менше 1	Допускається розміщувати в шлюзах при вбиральні
д) ножні ванни (у роздягальні)	1 ванна на 20, що займаються, але не менше однієї ванни	Розмір ванни 1,0 х0, 85 м
*У роздягальнях, призначених для дітей, слід застосовувати одноярусні шафи тієї ж площі, що й двоярусні. У цих випадках розрахункова кількість шаф має бути збільшена вдвічі.		
Приклади планування та розрахунок обладнання у роздягальнях		

Кількість адміністративних приміщень (кабінетів) у клубі або центрі дозвілля визначається відповідно до місткості клубу. Усі приміщення переважно розташовувати в єдиному блоці поблизу вестибюля, необхідно також передбачити зручний зв'язок зі сценічною, зоровою та клубною частинами будівлі. Методичні приміщення можна планувально розмістити в зоні клубної частини будівлі.

Рекомендовані склад та площі приміщень адміністративно-побутового обслуговування наведено у таблиці:

№ пп.	Найменування приміщень	Площа приміщень, м ²	Примітки
1	2	3	4
1	Кабінет директора	18	

№ пп.	Найменування приміщень	Площа приміщень, м ²	Примітки
1	2	3	4
2	Кабінет заступника директора (щодо господарської частини)	12	
3 4	Кабінет художнього керівника Кімнати методистів, інструкторів з художньої та культмасової роботи	12 4,8-6м ² на одне робоче місце	
5	Приміщення чергового персоналу технічного обслуговування	10	
6	Бухгалтерія з касою	8+3	
7	Методичний кабінет із бібліотекою методичної літератури	18	
8	Коміри, інвентарні	40	Можуть розташовуватися у підвалі
9	Санітарні вузли для персоналу з умивальниками у шлюзі	За розрахунком	
10	Кімната зберігання збирального інвентарю	4	

Харчування може стати додатковою функцією організації багатьох видів дозвілля. Іноді і саме підприємство громадського харчування, зберігаючи як профільуючу функцію харчування, набуває додаткового виду діяльності з організації відпочинку: видовище, розвага, гра.

У культурно-дозвільній установі можуть бути влаштовані підприємства громадського харчування різних типів.

Ресторан – підприємство харчування з широким асортиментом страв складного приготування, включаючи рекомендовані та фірмові, та підвищеним рівнем обслуговування у поєднанні з організацією відпочинку відвідувачів. За асортиментом продукції ресторани поділяються на: рибний, пивний, з національною кухнею і т.д.

Кафе - підприємство з організації харчування та відпочинку відвідувачів з обмеженим у порівнянні з рестораном асортиментом продукції. Залежно від

асортименту продукції, що реалізується, поділяються на: кафе-морозиво, кафе-кондитерська, кафе-молочна; за контингентом – на молодіжне, дитяче та ін.

Бар – підприємство харчування з обмеженим асортиментом продукції, що реалізує алкогольні та безалкогольні напої, закуски, десерти, кондитерські та булочні вироби; Метод реалізації – через барну стойку. За асортиментом продукції бари поділяються на: молочний, пивний, винний, кавовий, коктейль-бар, гриль-бар тощо; за специфікою обслуговування: - відеобар, вар'єте-бар та ін; за часом функціонування – денний та нічний.

Місткість підприємства (кількість посадкових місць) встановлюється завданням на проектування або визначається в залежності від місткості основної установи, що обслуговується. Так, кількість посадочних місць у барі чи кафе при бібліотеці розраховується на 10% читацьких місць, при глядацькому театральному-концертному залі – з розрахунку 1 посадкове місце на 12 глядацьких місць.

Висота обідніх залів, виробничих цехів та мийної приймається не менше 4,2 м, решти приміщень – 3,3 м. Висота приміщень гарячого цеху та мийних не повинна бути меншою за висоту суміжних з ним обідніх залів. розміщених у підвалі, допускається 2,5 м. Ширина коридорів у виробничій зоні – не менше 1,8 м.

Підприємство громадського харчування складається із двох основних груп приміщень: приміщення для відвідувачів та виробничих приміщень.

Приміщення для відвідувачів включають аванзал (при окремому вході вестибюль, гардероб та туалети) та обідній зал. Крім загальної обідньої зали у ресторанах можуть бути передбачені банкетний зал та окремі кабінети. У кафе та ресторани в обідніх залах влаштовують естраду та танцмайданчик, для обслуговування яких передбачається артистична та приміщення для зберігання музичних інструментів. В обідніх залах барів передбачається зона музичних автоматів та звуко-відтворювальної апаратури. В обідніх залах можуть

влаштуватися приміщення або зони гральних автоматів, більярду, настільних ігор. Визначальними факторами під час проектування обідніх залів є форма обслуговування відвідувачів та характер підприємства харчування.

Обслуговування відвідувачів може здійснюватись через офіціантів, через бармена,

При розробці інтер'єру ресторану доцільно формування фокусної точки (стійка для демонстрації напоїв, камін, фонтан та ін.), на яку мають бути орієнтовані всі столи. Якщо в ресторані є сцена, естрада або танцювальний майданчик, то столи необхідно орієнтувати на них (вони стають фокусними точками). Стіни, ширми, рослини, вази для квітів, різні рівні підлоги використовуються для створення в ресторані окремих столів або груп столів, де гості відчували б себе самотньо. Станції обслуговування слід розташовувати так, щоб вони не кидалися в очі і не заважали роботі персоналу. Важливими елементами ресторану є «зал очікування», відкрита кухня з демонстрацією приготування страв, буфети (основний, кавовий та ін.), бар.

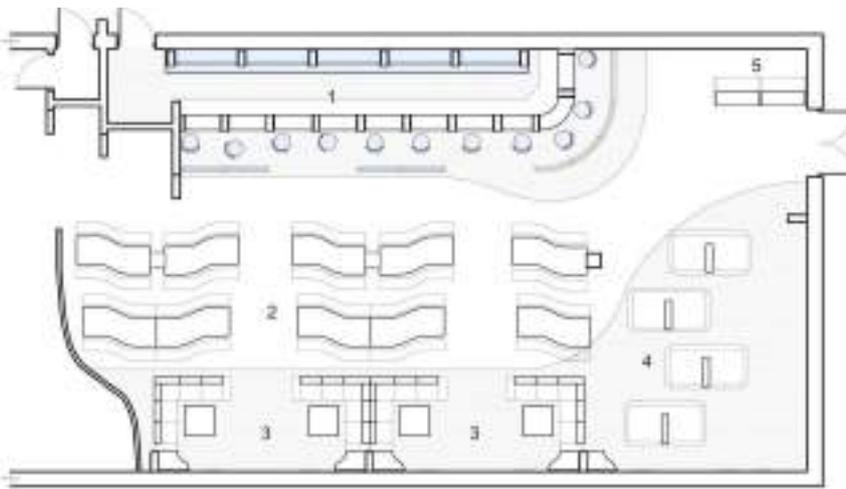
+Барна стійка і двох стільниць: робоча, де працює бармен, і відвідувачів. Перша знаходиться на висоті 0,9 м, тому що бармен завжди працює стоячи. Поверхня стільниці для відвідувачів виконується з якісних матеріалів: камінь, дерево, постформінг. Вона розташовується на висоті 1,25 м. У самому низу розташовується цоколь заввишки 75 мм. Він розміщується на 20-30 мм далі від фасаду барної стійки. На висоті 2,2 м від підлоги роблять фриз, який служить не лише прикрасою та завершенням барної стійки, але використовується і для розміщення на ньому келихів з келихами. Фасад барної стійки зазвичай збирається з модулів, які формою можуть бути прямолінійними, з вітриною (наприклад, кондитерської), радіусними, з хврткою (прохід за стійку). За барною стійкою розташовуються гірки, на яких розміщується експозиція напоїв і товарів, що продаються. Нижня частина барної стійки складається з нижніх шаф та робочої поверхні, на якій розміщується обладнання для бару.

Найбільш прийнятна ширина ресторанного столу – 1,2x0,8 м. У ресторанах використовуються також круглі столи діаметром 1 м, квадратні 0,9x0,9 м та прямокутні – 1,2x0,85 та 0,9x0,8 м. Але прямокутна форма кришки столу дозволяє економніше використовувати площу зали. Прямокутні та квадратні столи можна за потреби зрушувати в один ряд. У ресторанах круглі столи зазвичай розміщують у центральній частині зали, а прямокутні – вздовж стін. До ресторанних столів належать також фуршетні (висота 1-1,1 м, ширина 1,2-1,5 м) та банкетні столи. Довжина банкетного столу визначається із розрахунку 0,6-0,8 м на особу. Столи ставлять у довжину залежно кількості запрошених і з розрахунку 1 погонний метр із двох сторін на 8 людина.

Ширину проходів у залах слід приймати, м не менше: основного – 1,35, додаткових для розподілу потоків відвідувачів – 1, 2, для підходів до окремих місць – 0,6.

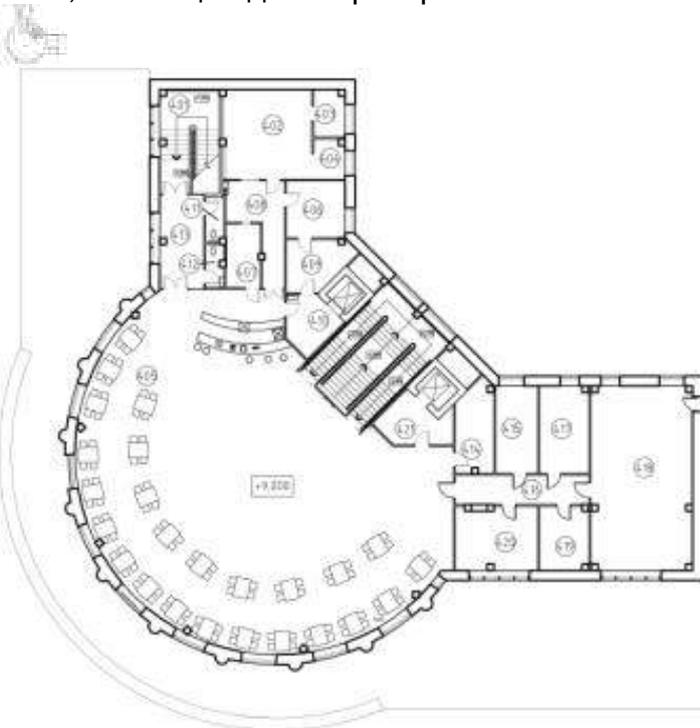
При невеликій місткості кафе або бару столики (з посадковими місцями і без них) та барні стійки можуть розміщуватися як в окремому приміщенні, так і безпосередньо в приміщеннях центру відпочинку – залах (виставковому, танцювальному), фойє, вестибюлі тощо.

ПІДПРИЄМСТВА ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ	
---	--

План розміщення меблів в обідньому залі:

1 – зона бару; 2 – обідня зона; 3 – місця VIP; 4 – ігрова зона; 5 – місце адміністратора

Кафетерій:

1 – сходи; 2 – гарячий цех; 3 – холодний цех; 4 – мийний кухонний посуд; 5 – обідня зала; 6 – доготівкова; 7 – мийний столовий посуд; 8 – роздавальна; 9 – добовий запас товарів; 10 – приймальня; 11 – з/в для відвідувачів; 12 - з/в для персоналу; 13 – хол; 14 – гардероб; 15 – кімната персоналу; 16 – коридор; 17 – кабінет; 18 – бенкетний зал; 19 - білизняна; 20 – кабінет; 21 - ліфтовий хол

Приклади планувальних рішень підприємств комунального харчування

ЕЛЕМЕНТИ ОБЛАДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

<p>Модулі барної стійки 1 – поворотний модуль; 2 – прямий модуль; 3 – модуль із вітриною; 4 – хвіртка</p>	<p>Ширина проходів між столами</p>
<p>Розріз пристінних гірок</p>	<p>Розріз барної стійки</p>
<p>Типові розміри столів</p>	
<p>Приклад рішення барної стійки та розміщення обідніх столів у підприємстві комунального харчування</p>	

Виробничі приміщення. Склад та площі приміщень виробничого призначення визначаються виходячи з прийнятих типу підприємства харчування та його місткості, продукції, що обробляється (сировина, напівфабрикати), форми

обслуговування (самообслуговування, обслуговування через барну стійку, з офіціантами). Групу виробничих приміщень слід розміщувати єдиною групою планувань з метою забезпечення безперервності технологічних процесів.

До складу виробничих приміщень входять:

- виробничі приміщення при обідньому залі – гарячий та холодний цехи (у невеликих підприємствах доготівкова); мийні їдальні та кухонного посуду, роздавальна, кабінет зав. виробництвом;
- складські приміщення – завантажувальна, охолоджувані комори, комори сухих продуктів, тари, інвентарю;
- адміністративні приміщення – кабінет директора, бухгалтерія, головна каса;
- Побутові приміщення (гардероби персоналу, кімнати персоналу, душові, санітарні вузли).
- +Орієнтовні площі приміщень для підприємств комунального харчування, які доцільно влаштовувати в культурно-дозвільній установі, зазначені в таблиці.

Види підприємств та їх місткість	Площі			
	обіднього зали	виробничих приміщень	комор	службово-побутових приміщень
Ресторан на 50 місць	100	100	70	45
- на 100 місць	200	190	90	50
Кафе на 50 місць	80	60/75	25	30/35
- на 100 місць	160	80/110	40	45/50
- на 200 місць	320	120/170	70	55/70
Кафе-морозиво на 50 місць	80	40	20	20
Кафе-кондитерська на 50 місць	70	80	50	25
Пивний бар на 50 місць	70	25/30	45	25

Бар денний на 25 місць	35	25	25	15
- на 50 місць	70	30	30	25
Бар нічний на 50 місць	70	35	35	25

начення у чисельнику – при самообслуговуванні, у знаменнику – під час обслуговування офіціантами.

+Основні планувальні вимоги. Усі приміщення підприємства громадського харчування бажано розміщувати на надземних поверхах та влаштовувати в одному рівні. За потреби складські та службово-побутові приміщення можна розміщувати у підвалі. У цьому випадку для зв'язку з виробничими приміщеннями влаштовуються службові сходи та витяг з вантажопідйомністю 100 кг.

Під час розробки проекту необхідний облік таких вимог:

- перепади рівнів підлог у виробничих приміщеннях не допускаються;
- не дозволяється розміщувати охолоджувані комори та комори сухих продуктів під виробничими приміщеннями та санітарними вузлами.
- виробничі приміщення не рекомендується розміщувати над вентиляційними камерами, електрощитовими, залами, фойє та вестибюлями, приміщеннями з цінним художнім оформленням.
- небажане розташування санітарних вузлів, душових та інших приміщень з виробничими стоками над приміщеннями для відвідувачів та виробничими приміщеннями.

Дозвілові центри можуть розраховуватися на спільне використання здоровими та фізично ослабленими людьми, та на використання їх лише інвалідами різних категорій: з ураженням опорно-рухового апарату (ПОДА), що використовують

різні пристрої для ходьби або крісла-коляски; із дефектами зору (ДЗ); із дефектами слуху (ДС).

Основні та допоміжні приміщення (каси, гардероби, фойє, зали, кружкові приміщення, буфети повинні бути доступні для ФОЛ). Рекомендується розміщення всіх основних та допоміжних приміщень на одному рівні (поверху); якщо таке рішення неможливе, то внутрішні сходи мають дублюватися пандусами та ліфтами. У будинках висотою 2 і більше поверхів має встановлюватись пасажирський ліфт. Розміри кабіни ліфта не менше: ширина – 1,1 м, глибина – 1,5 м, ширина дверного отвору – 0,85 м, а глибина одного з ліфтів – 2,1 м. Санітарні вузли мають бути на кожному поверсі, незалежно від кількості відвідувачів. Розміри кабіни в плані не менші: ширина – 1,65 м, глибина – 1,8 м.

Зали для глядачів. Місця для інвалідів на візках повинні розміщуватись на плоскому майданчику. У разі відсутності проміжних поперечних проходів їх доцільно розміщувати у передньому чи задньому ряді. Місця повинні мати легкий та короткий під'їзний шлях та достатні евакуаційні шляхи. Для глядача на кріслі-колясці залишається вільна площа розміром 0,9x1,5 м, а за наявності супроводжуючої особи – $(0,9+0,55) \times 1,5$ м. У залах місткістю до 1000 місць кількість інвалідів на кріслах-візках – 1 особа на 250 глядачів. Для забезпечення нормальної видимості слід враховувати, що висота сидить на кріслі-колясці на 4-6 см більше висоти сидить на звичайному кріслі.

Для підйому на сцену або естраду влаштовується пандус шириною не менше 0,9 м і нахилом не більше 8% або стаціонарний (знімний) витяг.

+Студії та гурткові приміщення. Вибір видів діяльності для інвалідів практично не обмежується та залежить від ступеня дефекту, навички та бажання.

Рекомендуються заняття живописом, скульптурою, музикою, театральним мистецтвом, танцями, літературою, різними ремеслами, комп'ютерними іграми, з розвитку мови, з набуття навичок садівництва, ведення домашнього

господарства тощо. буд. Чисельність у гуртках з участю інвалідів рекомендується 10-12 людина. Доцільним є змішаний склад учасників за групами інвалідності та віковим складом. Інваліди на візках орієнтовно можуть становити 20-25%, здорові - 30-40%, 35-50% - інші групи інвалідів.

ПРОСТІР ДЛЯ ІНВАЛІДІВ НА КРІЛАХ-КОЛЯСКАХ

Простір, необхідний для повороту та розвороту крісла-коляски

А Б

Приклади організації місць для інвалідів-візочників: А – в обідніх залах; Б – у залах для глядачів: в останньому ряду; у першому ряду; у поперечному проході на горизонтальній ділянці підлоги.

Приклади організації простору для інвалідів на кріслах-візках

Площі приміщень на 1 відвідувача гуртка рекомендується приймати за таблицею:

Приміщення	Площа на 1 відвідувача з урахуванням інвалідів, м ²
Гуртків:	

хорового та театральньо-драматичного, образотворчого мистецтва, кінофототехнічного, домоводства, оркестрового	2,0 - 2,5
танцювального, циркового, технічного, різних майстерень	3,6 - 4,5
Універсальні:	7,2 - 9
вітальня	2,2 - 2,7
зал	2,0 - 2,6
рекреація	3,8 - 4,8

Спортивні зали. Розміри універсальних спортивних залів слід приймати згідно з таблицею:

Призначення зали	Габарити, м	Пропускна здатність, чол/зміну	Категорії інвалідів
1. Зал для спортивних ігор (баскетбол, баскетбол на візках, теніс, волейбол, квад-регбі)	36x18x7	24(10)	ПОДА, ДС
2. Зал для спортивних ігор та елементів легкої атлетики (баскетбол сидячи, теніс, волейбол, гандбол, фігурна їзда на візках)	45x27x7	24(15)	ПОДА, ДС
3. Зал для спортивних ігор (ролінгбол, голбол, торбол, волейбол сидячи)	30x18x6	12	ДЗ, ПОДА
4. Зал для занять боротьбою	15x12x4	10	ДС
5. Зал для настільного тенісу (3 столи)	15x9x4	12(6)	ПОДА, ДС
6. Зал для спортивної гімнастики	36x24x6	20	ДЗ
7. Зал для гри в шоу-даун (стіл)	12x9x3	2	ДЗ
Примітки: 1. У таблицю не включені зали стандартних розмірів для занять інвалідів з ДС та ПОДА, які не потребують спеціальних планувальних пристроїв. 2. У дужках надано пропускну здатність залу для інвалідів на візках.			

Оптимальні розміри залу для спортивних ігор інвалідів з ПОДА – 36x18 м. Зал для фізкультурно-оздоровчих занять інвалідів з ПОДА має розмір 24x12 м.

Виділяються дві зони: для вправ, що зміцнюють, без використання спортивних снарядів та зона тренажерів.

+Тренажерний зал розміром 15х9 м призначений для фізичної підготовки інвалідів (розробка окремих суглобів, накачування певних груп м'язів). Робочі зони тренажерів розширено порівняно із спорудами загального користування. Передбачається інформаційна доріжка для інвалідів із ДЗ.

ЗАЛИ ДЛЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАНЯТТІВ ФІЗИЧНО ЗАСОБЛЕНИХ ОСІБ

Зал для ігор розміром 36х18 м

1 - стінка гімнастична; 2 - пересувний баскетбольний щит; 3 - баскетбольний щит змінної висоти; 4 - стінка ребриста; 5 - снаряди підвісні; 6 - розмітка для баскетболу; 7 - розмітка для волейболу; 8 - розмітка для волейболу сидячи; 9 - розмітка для футболу-тенісу; 10 - розмітка для гандболу через сітку; 11 - стійки волейбольні; 12 - сітки загороджувальні

Зал для гри в шоу-даун розміром 12х9 м

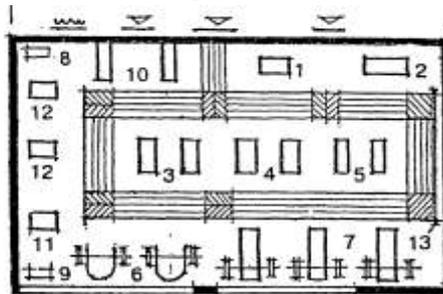
1 - акустична обшивка стін та стелі; 2 - стіл для гри; 3 — зони безпеки та гри

Зал для гімнастики розміром 36х24 м

1 - килим для вільних вправ; 2 - кільця; 3 - поперечина; 4 - бруси чоловічі; 5 - бруси жіночі; 6 - колода висока і низька; 7 - кінь для стрибків; 8 - кінь з ручками; 9 - стінка гімнастична; 10 - інформаційна доріжка

3

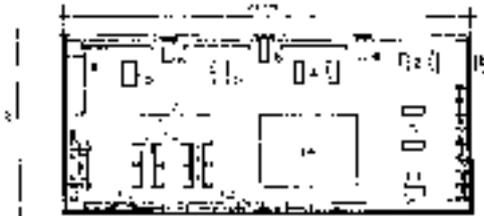

ал для тренажерів розміром 9х15 м

1 - тренажер для розвитку м'язів; 2 - тренажер «Гірка»; 3 - пристосування "Лави" універсальна"; 4 - тренажер для бігу; 5 - велотренажер; 6 - стійки зі штангою; 7 - лави для жиму

лежачи; 8 - стелаж для гантелей; 9 - стелаж для штанг; 10 - тренажер "Стінка"; 11 - тренажер для розвитку м'язів; 12 - тренажер для плечового пояса; 13 - тренажер для м'язів спини

Зал для ОФП розміром 24x12 м

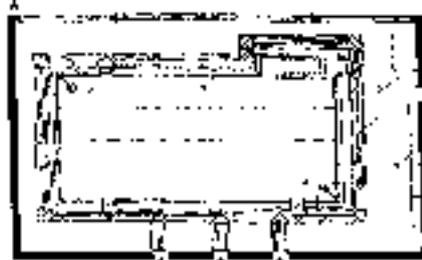

1

Приклади вирішення фізкультурно-оздоровчих залів та тренажерних для ФОЛ

- гімнастична стінка; 2 - велотренажер 3 - пристосування «Лава універсальна»; 4 - тренажер для бігу; 5 - тренажер "Гойдалка"; 6 - тренажер "Стінка"; 7 - лава; 8 - снаряди гімнастичні; 9 - рукохід; 10 - верстат для вправ у ходьбі; 11 - верстат пристінний; 12 - дзеркало; 13 - місце тренера; 14 - килим

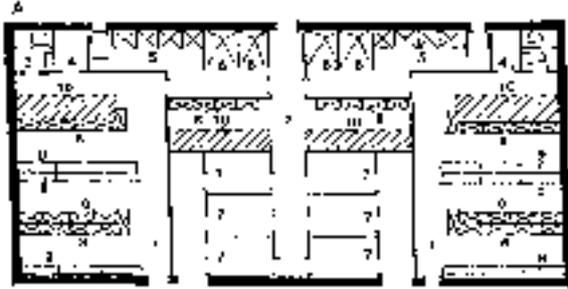
Зал басейну

1 - інформаційна доріжка; 2 - зона для зберігання колясок; 3 - зона сидіння з підігрівом; 4 - поручень, 5 - витяг

БЛОК РОЗДІВАЛЬНИХ І САУНИ ДЛЯ ФІЗИЧНО ОЗНАБЛЕНИХ ОСІБ (ФОЛ)

Блок роздягальних та душових розміром 16,6х8 м при басейні

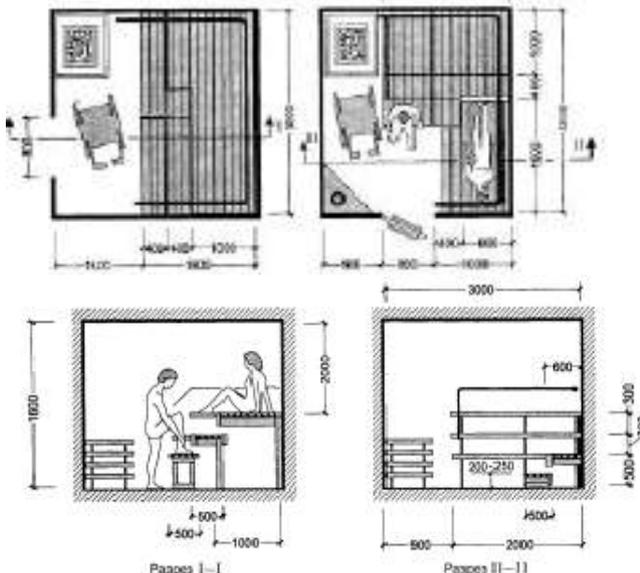

1 - приміщення роздягальні; 2 - зона для перевдягання інвалідів; 3 - санвузол стандартних розмірів; 4 - санвузол для «візочників»; 5 - душова стандартних розмірів; 6 - душова для «візочників»; 7 - індивідуальна кабіна для перевдягання; 8 - шафи для зберігання домашнього одягу; 9 - лави для перевдягання; 10 - зона для зберігання колясок та допоміжних засобів

Приклади індивідуальних кабін для перевдягання

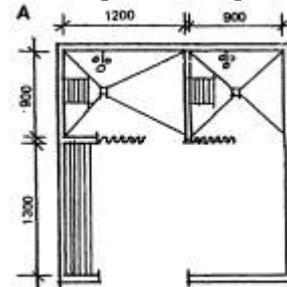

Приклади обладнання сауни

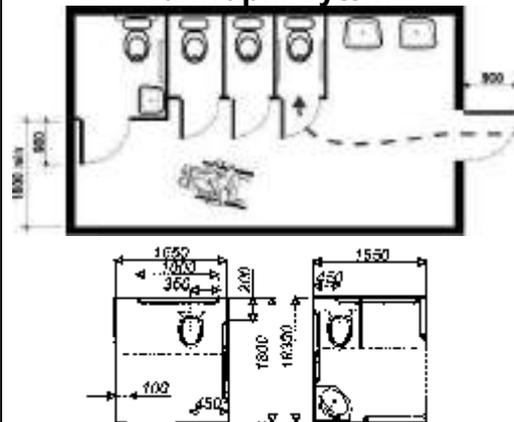

1 – піч-кам'янка; 2 – полиці; 3 – поручень; 4 – душова; 5 – лави для відпочинку; 6 – шафи

Індивідуальні душові

Санітарні вузли

. Приклади розв'язування, саун, душових, санітарних вузлів для ФОЛ

Основне призначення дозвільних установ для молоді – створення оптимальних умов для розкриття природного творчого потенціалу особистості на основі задоволення та розвитку їх інтересів, психічного та фізичного оздоровлення,

залучення до соціальних та культурних цінностей, отримання корисних знань, умінь та навичок, формування загальної культури та здорового образу життя, організації суспільно-корисної діяльності, соціально-правової адаптації у суспільстві.

До складу культурно-дозвільних установ для молоді доцільно включення крім приміщень, звичайних для досугово - фізкультурної оздоровчої діяльності – зал для глядачів , дискотека , спортивні зали та ін., також приміщень, що забезпечують початкову професійну підготовку, художньо-естетичне виховання та пізнавальну діяльність, психолого-педагогічну корекцію.

Група приміщень початкової професійної підготовки , художньо -естетичного виховання і пізнавальної діяльності забезпечує реалізацію наступних функцій:

- Надання можливості отримання початкової професійної підготовки;
- формування потреби у груповому та міжособистісному спілкуванні;
- розкриття вроджених нахилів особистості, формування кола культурних інтересів;
- Розширення кругозору за допомогою пізнавальних гуртків;
- Забезпечення зайнятості у вільний час.

+Рекомендується організувати не менше 5 різних майстерень технічної творчості: універсальна майстерня з комори (60+12 м²) , майстерня моделювання з коморою (54+18 м²) , майстерня судномоделювання з коморою (71+17 м²) , майстерні з обробки дерева (42 м²) , з обробки металу (42 м²) , з випалювання по дереву (42 м²).

Одночасна місткість гурткових приміщень може коливатися від 6 до 18 осіб за відповідної зміни площ. Майстерні обладнуються шафами для спецодягу та умивальниками.

Група приміщень естетичного виховання: гуртки тематичні театральні (драми, фольклорні тощо), циркового мистецтва, музичні (ансамблі, оркестри, хор), як правило, організуються поблизу приміщень актової зали. Діяльність гуртків різних видів танців рекомендується організовувати при фойє при актовому залі.

Рекомендовані склад та площі приміщень початкової професійної підготовки, художньо-естетичного виховання та пізнавальної діяльності:

- майстерні прикладного мистецтва: театрально-художня (виготовлення костюма) з комори (49+14 м²), лялькового театру (виготовлення ляльок) з комори (40+14 м²), ліплення з піччю для випалу (52+12 м²), рукоділля – вишивання, плетіння, орігамі та ін. (24 м²), візажу, косметології, перукарського мистецтва (24 м²), дизайну (24 м²), крою, шиття та в'язання (42 м²).

- естетичного виховання: ізо студія з комори (38+14 м²), кімната музичних занять із комори інструментів (32 +14 м²).

- гуртки пізнавальної діяльності: гурток для проведення занять з культурології, етнографії, екології, туризму та краєзнавства з коморою (54+15 м²), гурток журналістики з відеофотомастерською з підсобними приміщеннями (53+17+17+11+6 м²).

- група спеціалізованих приміщень психолого - педагогічної корекції:

- група приміщень психолого-педагогічної корекції призначена для проведення профілактичної роботи серед молоді з використанням таких методів:

- індивідуальної психологічної корекції;

- Подолання соціальної дезадаптації з прищепленням навичок здорового способу життя та правильної сексуальної поведінки.

Рекомендовані склад та площі приміщень:

+кабінет психолога (22 м²), кабінет групової психотерапії (44 м²), кабінет сексуального виховання (26 м²), зал ситуаційних ігор (38 м²), кабінет релаксації (12 м²), лекційна аудиторія (42 м²), кабінет соціального педагога (14 м²), кабінет психолого-педагогічної корекції (32 м²), кабінети корекційних ігор (2x50 м²).

У приміщеннях фойє та холах культурно-дозвільних установ для молоді рекомендується організувати куточки релаксації із зеленими насадженнями, фонтанчиками, акваріумами та ін.

Дитячі центри дозвілля (ДДЦ) за функціональною орієнтованістю поділяються на універсальні, комплексні та спеціалізовані.

При визначенні архітектурно-просторової організації ДДЦ необхідно враховувати функціональні зони ДДЦ, їх склад та вимоги до них з метою створення психологічного комфорту та різноманітності середовища, що забезпечують зміну вражень у дітей, які проводять багато часу в школі, будинку та в інших замкнутих приміщеннях.

1. Предметно-тематична зона формується групами приміщень, що забезпечують зайняття певними видами діяльності та творчості:

- Мистецтво (група художніх дисциплін, літературна творчість, драматургія, музика, хореографія, домоводство);

- наука і техніка: гуманітарні науки, технічна творчість, конструювання, транспорт та ін.

- Вивчення природи: ботаніка - рослинництво, зоологія - тваринництво, сільське господарство, біологія, охорона природи, а також краєзнавство та туризм. Тут гурткові приміщення можуть бути доповнені куточком живої природи, виставкою, лекторієм, простір для колективного спілкування та тематичних ігор, методичним кабінетом та дослідно-виробничою ділянкою.

- спорт: зимовий спорт, водний спорт, спортивні ігри, авто-, мото-, велоспорт та ін. Ця група приміщень може включати комплекси ігрових, водних та спортивних атракціонів, видовишно-спортивні споруди, наприклад стрільбища, для проведення змагань та дитячих спартакіад. Ці приміщення повинні забезпечувати можливість занять масовою фізкультурою на базі видів спорту, які не потребують спеціальної підготовки з метою розваги та активного відпочинку.

Склад приміщень предметно-тематичної зони та їх функціональний взаємозв'язок визначаються на основі аналізу видів діяльності в даній зоні, виявлення приміщень з однаковою функцією та можливості об'єднання цих приміщень у функціональні групи, з урахуванням рекомендацій щодо позашкільних закладів.

2. Суспільно-видовищна зона складається з двох основних груп – видовищної та суспільно-культурної:

- видовищна: театр юного глядача, ляльковий театр, музичний театр, кінотеатр, цирк, зоопарк, планетарій та ін.

-суспільно-культурна: спеціалізовані та тематичні виставки дитячої творчості, виставки квітів, виставки тварин та ін.

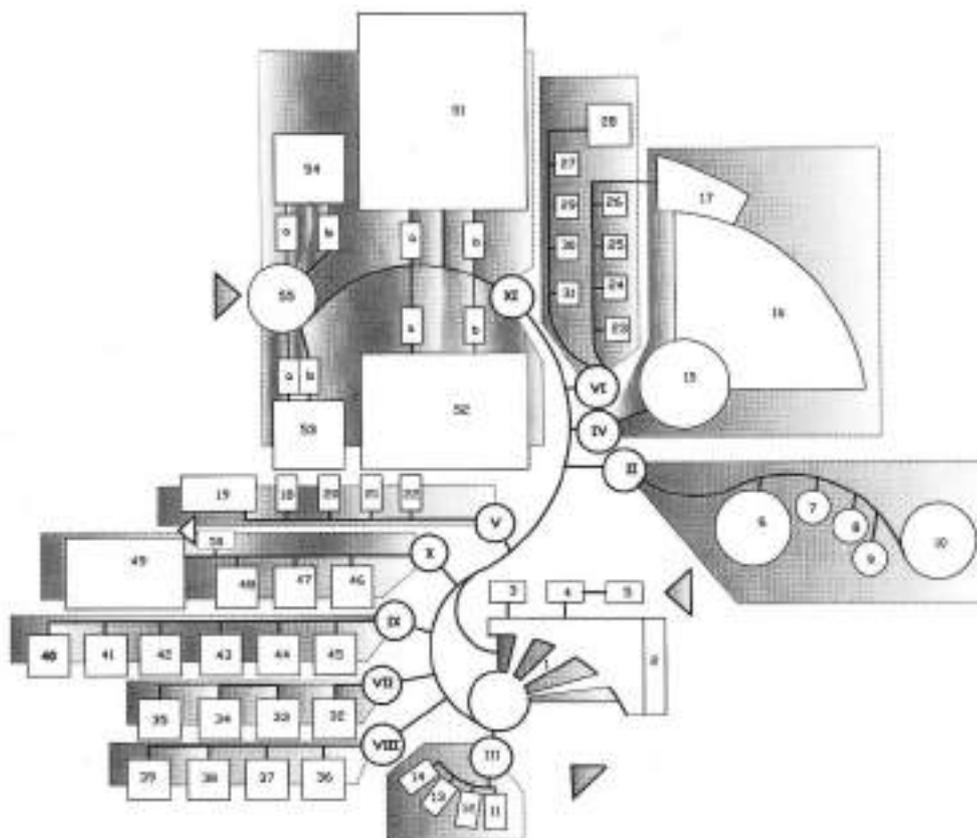
3. Паркова зона – місця тихого відпочинку та масових заходів, та утворюється наступними видами дозвілля: відпочинок, гуляння, розваги, атракціони, спортивні ігри, дитячі свята, спілкування з іншими дітьми.

+Організація паркової зони має враховувати розподіл потоків відвідувачів та природні умови місцевості: рослинність, водну гладь, рельєф. Важливими елементами паркової зони є: парадно-вхідна площа, місця масових заходів, розважальні атракціони, каруселі, дитяча залізниця, монорейкова та канатна

дороги, автодроми, водні атракціони, «чарівні та казкові» будиночки, ігрові автомати, дитячий стадіон, відкрита естрада та ін. .

4. Зона обслуговування включає: адміністративно-господарські приміщення; методичний центр; координаційний центр; медичну службу; об'єкти громадського харчування; внутрішній транспорт.

ФУНКЦІОНАЛЬНА СХЕМА ДИТЯЧОГО ДОСУГОВОГО ЦЕНТРУ

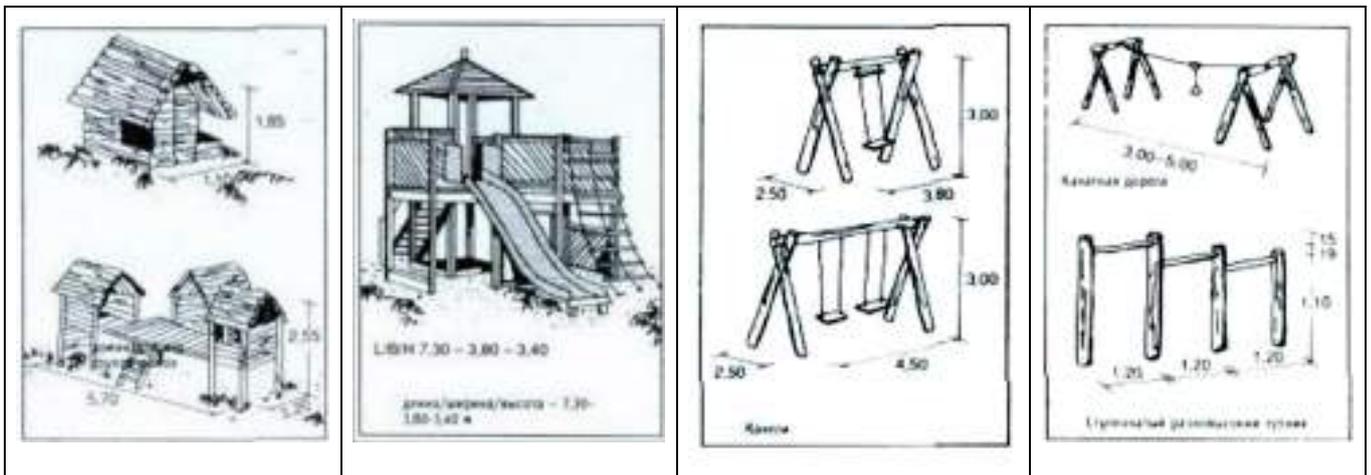

Функціональна схема ДДЦ

I – Вхідна та обслуговуюча група приміщень: 1 – вестибюль; 2 – гардероб; 3 – санітарні вузли; 4 – буфет; 5 – підсобні приміщення буфету; **II – Група приміщень масової роботи:** 6 – зал масових заходів; 7 – ігротека; 8 – виставкова зала; 9 – музей; 10 – малий зал (сімейний клуб тощо); **III – Адміністративно-господарська група приміщень:** 11 – кабінет директора; 12 - кабінети для персоналу; 13 – господарські майстерні; 14 – склади та комори; **IV – видовищна група приміщень:** 15 – фойє; 16 – видовищна зала зі сценою; 17 – приміщення при сцені; **V – Група приміщень методичної роботи:** 18 – методичний кабінет; 19 – бібліотека; 20 - підліткова біржа зайнятості; 21 – кімната методистів; 22 – кімната освітян; **VI – Приміщення мистецької діяльності:** 23 – студія лялькового театру; 24 – музична студія, 25 – хореографічна студія, 26 – літературно-драматична студія, 27 – студія дизайну, 28 – студія образотворчого мистецтва, 29 – студія скульптури, 30 – відео-фотостудія, 31 – майстерня рукоділля та художньої обробки матеріалу; **VII – Приміщення для діяльності загальногуманітарного профілю:** 32 – соціально-психологічна лабораторія; 33-35 – класи; **VIII – Приміщення для туристичної діяльності:** 36 – кабінет туристично-краєзнавчий, 37 – кімната для роботи дитячих громадських

організацій, 38-39 – склад туристичного спорядження; **ІХ – Приміщення науково-технічної творчості:** 40 – лабораторія початкового моделювання, 41 – гурток автомоделювання, 42 – гурток авіа-ракетомоделювання, 43 – гурток судномоделювання, 44 – лабораторія радіо та електротехнічна, 45 – лабораторія комп'ютерної техніки; **Х – Приміщення для еколого-біологічного напрямку діяльності:** 46 – кімнати для занять юних натуралістів; 47 – лабораторія екології; 48 – приміщення для утримання тварин; 49 – зимовий сад; 50 – вихід на ділянку; **ХІ – Приміщення для спортивної діяльності:** 51 – зал для спортивних ігор, 52 – спортивний басейн, 53 – дитячий басейн, 54 – тренажерний зал, а, б – приміщення при залах та басейнах, 55 – вхідні та обслуговуючі приміщення при групі ХІ

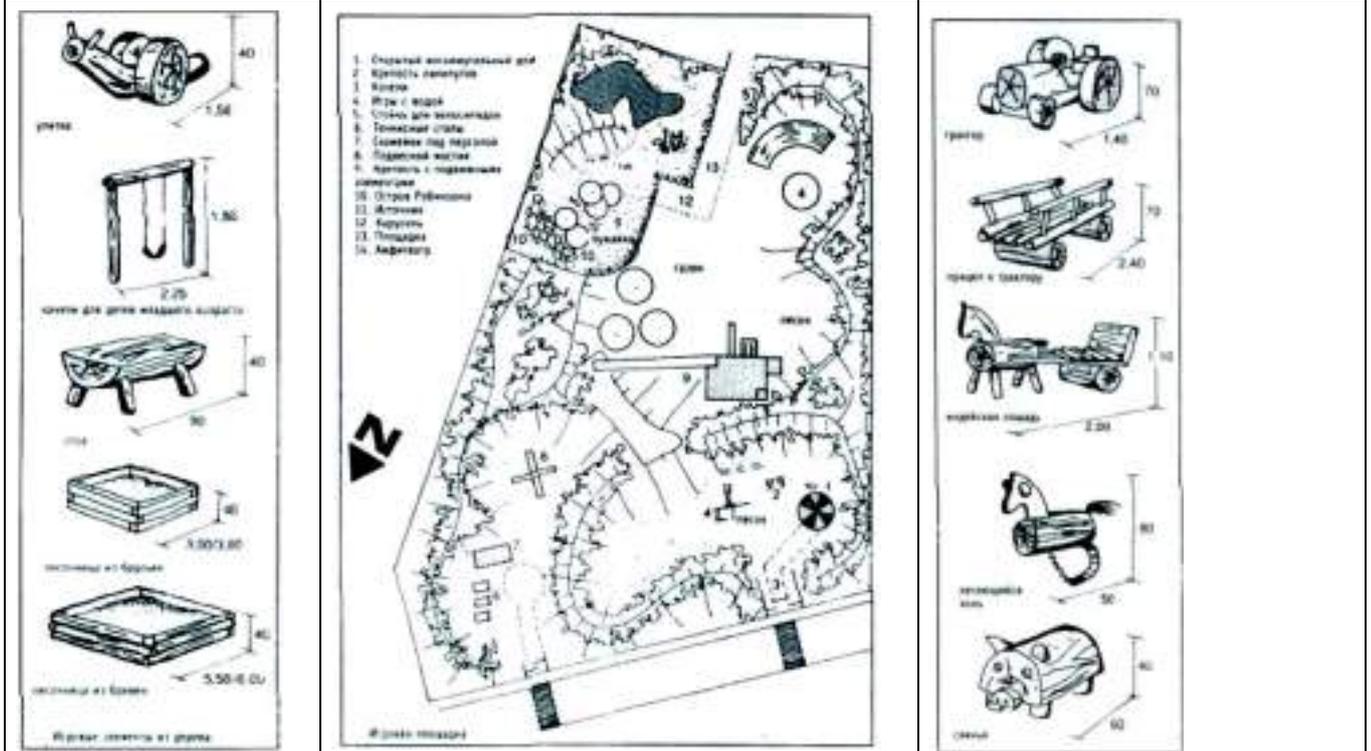
ДИТЯЧІ ІГРОВІ МАЙДАНЧИКИ

Дитячі майданчики

Приклади елементів обладнання дитячих майданчиків

Досвід, отриманий під час ігор, є важливим фактором у становленні його особистості. Адаптація до умов довкілля відбувається у дитини, переважно під час гри. Ігрові майданчики повинні бути змінені та мати різноманітне оснащення. У ході гри діти набувають соціального досвіду, вони вчаться оцінювати свої дії. Вимоги до майданчиків для ігор: безпека від транспорту, екологічна безпека, гарне освітлення, невисокий рівень ґрунтових вод.

Ігрові елементи з дерева

Дитячий майданчик

Ігрові елементи з дерева

Приклади обладнання дитячих майданчиків

ОСОБЛИВОСТІ ВИРІШЕННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ГОЛОВНИХ ПРИМІЩЕНЬ

Студентський клуб "Діполі" у м. Отаніямі (Фінляндія)

Арх. Рейма Пієтіля та Райлі Паателайнен, 1966

"Романтична версія архітектури доведена до мислимої крайності фінським архітектором Рейма Пієтіля (1923-1993). Деякі паралелі екстравагантності його творів можна виявити, мабуть, лише у візіонерських ескізах Фінстерліна, найдалшого від прози життя мрійників-між німецьких-2. У 1966 р. за проектом Пієтіля і Паателайнен завершено будівництво студентського клубу "Діполі" в Отанніямі під Гельсінкі, де найбільш повно втілено напрям його творчих пошуків. Тут немає головного, ніщо типове тут не знайшло свого вираження... Теми виникають випадково. і тому не знає заздалегідь, що вийде...". Архітектор імітує масивність конструкцій, прагнучи створити ілюзію простору, утвореного як виїмка в масі, враження природних печер, природної освіти. Контрасти напівтемряви та яскравого світла повинні сприяти цьому. Форма "Діполі" розвивається за деякими власними законами, техніка тут - насамперед засіб реалізації пластичного задуму. Для Пієтіля утопія як імпульс або як виправдання творчості просто не потрібна - його думка розвивається в якійсь

ірреальній площині, його архітектура претендує на самоцінність, яка не залежить від життєвої функції". (А.В. Іконніков. Зарубіжна архітектура. Від "нової архітектури. постмодернізму М., Будвидав, 1982). [9]

План першого рівня

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Фрагмент

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Фрагмент

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Інтер'єр

Фрагмент зовнішніх сходів

У приміщеннях фойє та холах культурно-дозвільних установ для молоді рекомендується організувати куточки релаксації із зеленими насадженнями, фонтанчиками, акваріумами та ін. [8]

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

7. Архітектурна проектна частина

Містобудівне вирішення

Запропонований будівельний комплекс розташований у місті Полтава, Полтавської області, Україна.

Полтава — важливий культурний центр, великий транспортний вузол. Площа міста — 112,52 км.кв., адміністративно місто розділене на 3 райони: Шевченківський (колишній Жовтневий), Київський і Подільський (колишній Ленінський).

Місто розташоване у східній частині Полтавщини на обох берегах річки Ворскли та є одним з найбільших промислових і культурних центрів Лівобережного Придніпров'я. Полтава лежить в межах великої Східноєвропейської рівнини, на рівнинному Полтавському плато і його крутому прирічковому схилі. Більша, західна частина міста лежить на порівняно високому (150..159 м над рівнем моря) вододільному плато, розчленованому біля долини Ворскли досить глибокими балками.

Місце забудови знаходиться на перетині вулиці Героїв АТО та вул. Європейської.

									Арх.
Змін.	Арх.	На доруч.	Підпис	Дата	601-АД	9555068	ПЗ		

Розташування відносно карти країни:

Розташування відносно міста:

					601-АД 9555068 ПЗ	Арк.
Змін.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Розділ 3

Архітектурні конструкції

601-АД №9555.068

Виконала: студентка групи 601-АД
Яблуновська Є.Г.
Консультант: Семко О.В.

					601-АД №9555.068 ПЗ	Арк.
Змін.	Арк.	№документа	Підпис	Дата		

Зміст

- 3.1. Загальна конструктивна система
- 3.2. Конструктивні елементи
 - 3.2.1. Фундаменти
 - 3.2.2. Каркас, колони, несучі стіни
 - 3.2.3. Перекриття
 - 3.2.4. Покриття
- 3.3. Зовнішні огорожувальні конструкції
- 3.4. Вікна, двері
- 3.5. Вертикальні комунікації
- 3.6. Список використаної літератури

					601-АД 9555068 ПЗ	Арк.
						2
Зміст	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

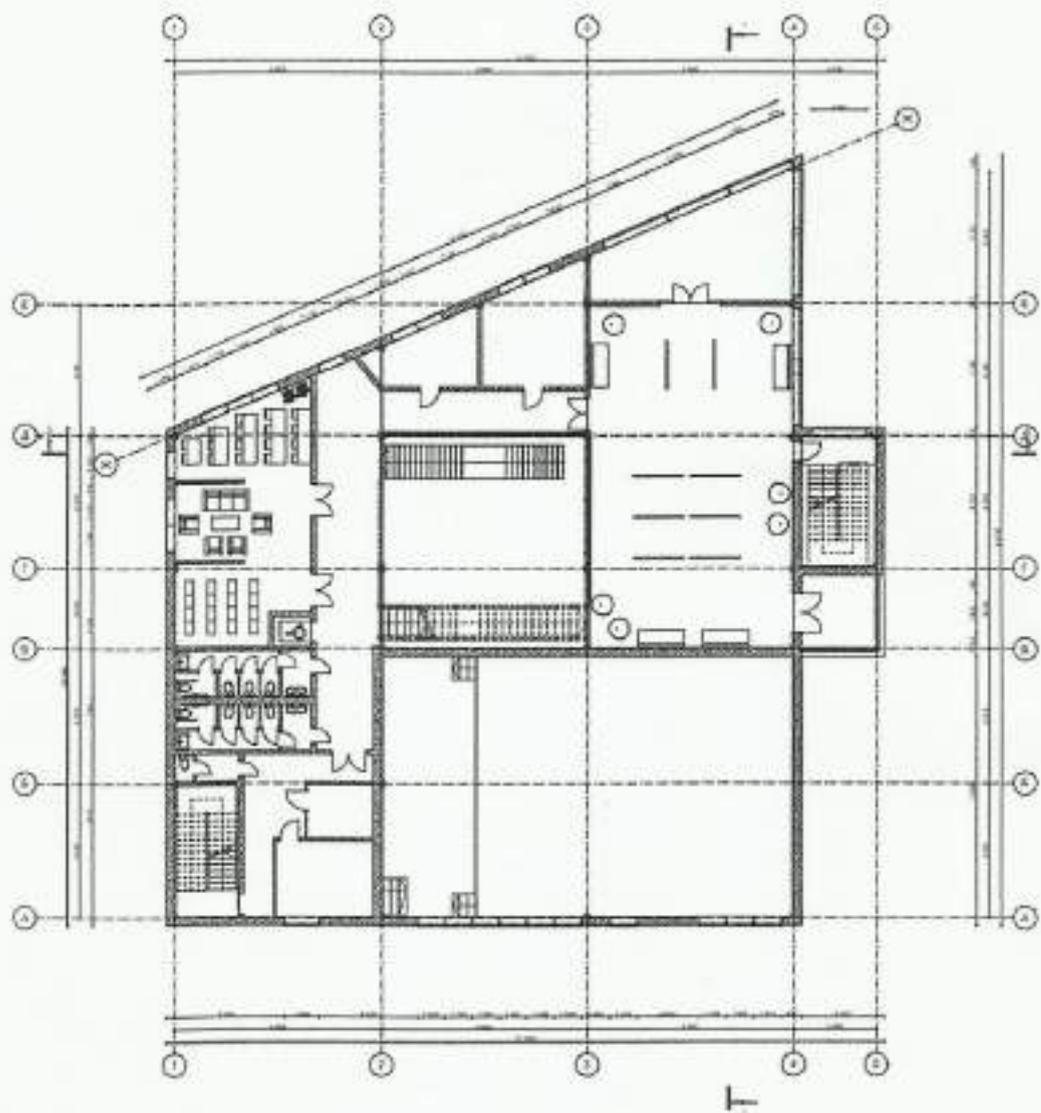

Схема плану розташування колон та частково несучих стін 2-й поверх

Этп.	Арх.	№ докун.	Підпис	Дата

601-АД 9555068 ПЗ

Арх.

3.2. Конструктивні елементи

3.2.1. Фундаменти

У проекті використано пальові залізобетонні фундаменти, що розташовані під кожною колоною та несучою стіною. Кількість паль, а також відстань між ними залежить від ваги будівлі. Оголовки паль обрізаються на однаковому рівні, на які ставляється сама будівля. Палі об'єднані розтверком в єдину конструкцію, що підвищує стійкість будівлі.

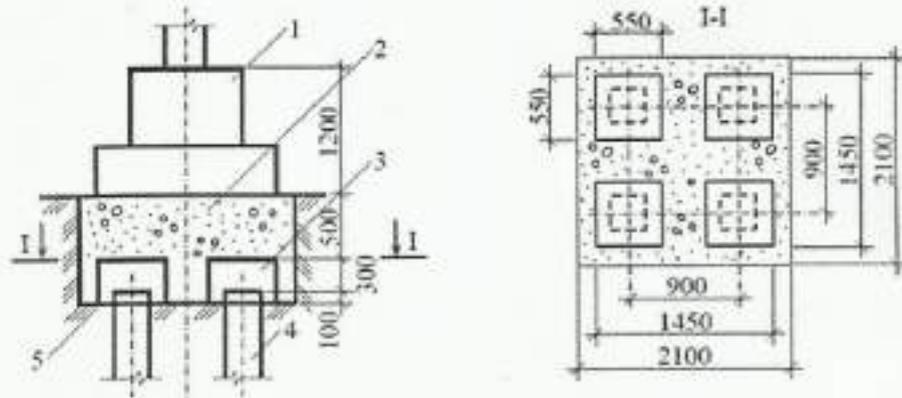

Схема пального фундаменту:

1 – фундаментний блок; 2 – проміжна подушка; 3 – залізобетонний оголовок; 4 – залізобетонна палія; 5 – дно котловану.

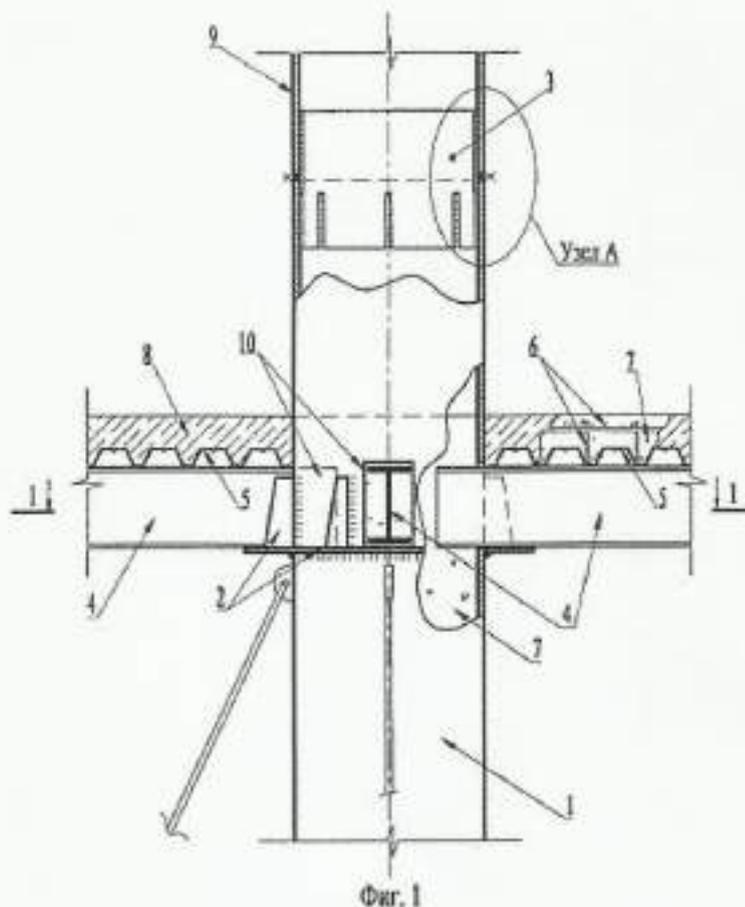
3.2.2. Каркас, колони, несучі стіни

Вертикальні несучі конструкції – труботетонні колони діаметром 300 мм з відстанями до 9 метрів одна від одної. На колонах тримається безригельний каркас з монолітним перекриттям по профільованому металевому настилу, у зв'язку з перевищенням у каркасі нормативного температурного блоку довжиною 86 метрів прийнято зробити температурний шов між східним корпусом та переходом.

Зм.	Арх.	№ докун.	Підпис	Дата

601-АД 9555068 ПЗ

Арх.

Фиг. 1
Нарощування трубобетонних колон з монолітним перекриттям

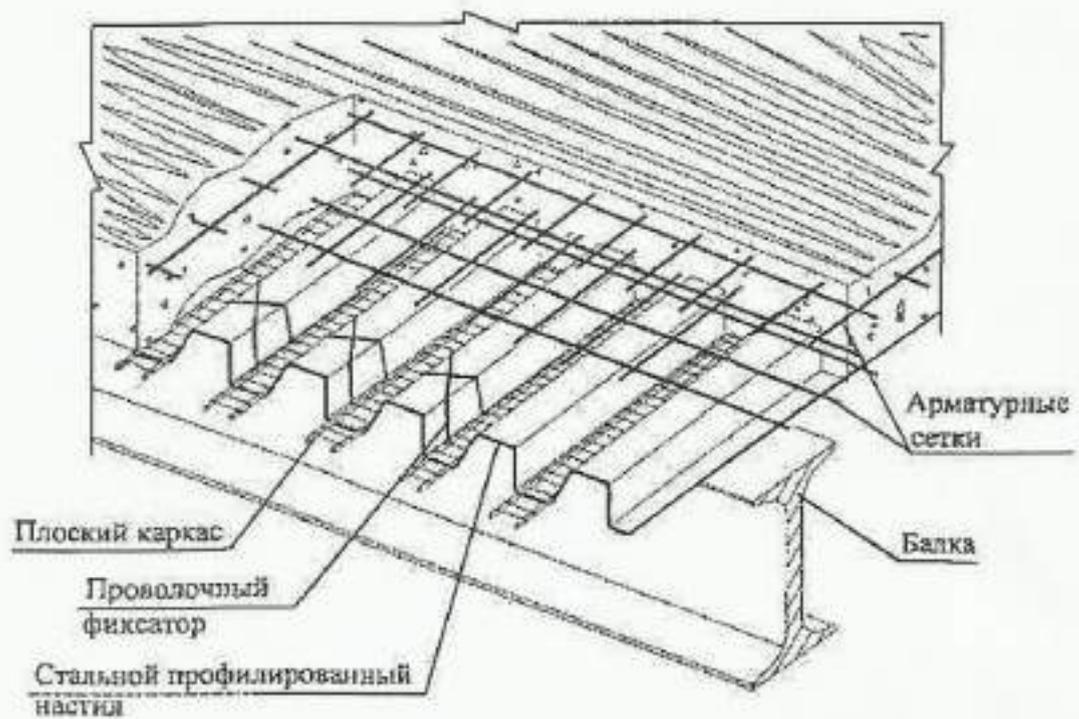
1 – зварювана сталевая труба; 2 – підпирний воротник; 3 – монтований оголовок; 4 – балка; 5 – профільований металевий настил; 6 – арматура перекриття; 7 – бетонна суміш; 8 – міжповерхове перекриття; 9 – вищезмонтована труба; 10 – отвори для балок.

3.2.3. Перекриття

Перекриття будівлі має монолітну конструкцію по профільованому металевому настилу, що спирається на трубобетонні колони діаметром 300 мм та несучі стіни товщиною 400 мм. Саме перекриття складається з балки, профільованого металевого настилу: додаткового армування та бетонної основи. Кожна колона має спеціальні отвори для сталевих балок на які за допомогою саморізів на 32 мм кріпиться профільований металевий настил, фіксація відбувається на кожному стику балки з профільованим листом. Також самі листи закріплені між собою саморізами, крок між якими дорівнює 35-40 мм

Зверху листа відбувається бетонування маркою бетону М-25 з армуванням в виді сітки.

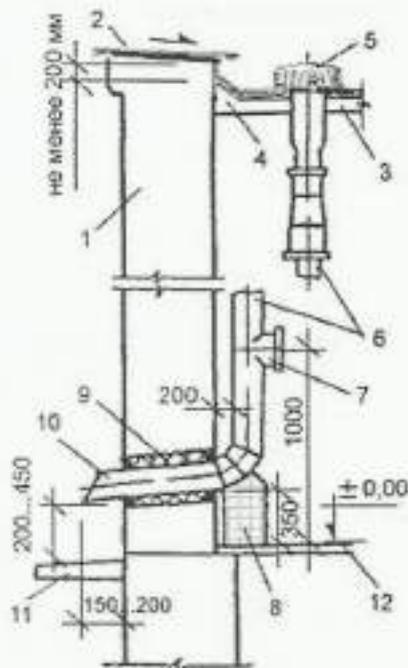
									Арх.
Змч.	Арх.	№ докум.	Підпис	Дата	601-АД 9555068 ПЗ				

Монолітне перекриття по профільованому металевому настилу

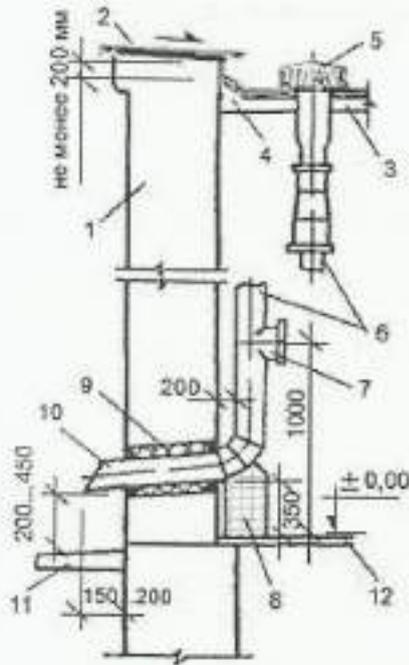
3.2.4. Покриття

Проектом передбачений криволінійний дах, тож приймаємо жорсткий каркас із металевих труб товщиною 100 мм кожна з утепленням жорсткими мінераловатними плитами та облицюванням із склофібробетонних панелей.

					601-АД 9555068 ПЗ	Арх.
Экз.	Арх.	№ докум.	Гідрис.	Дата		

Завдяки криволінійному даху відпадає проблема з затримкою дощових і талих вод, що до zenітних ліхтарів плоскої форми, то проблема з затримкою дощових та талих вод вирішується завдяки підігріву. Видалення дощових та талих вод відбувається за допомогою внутрішніх водостоків.

- 1 – зовнішня стіна
- 2 – парапет
- 3 – перекриття
- 4 – откос під покрівлею
- 5 – водостічна воронка
- 6 – водостічний каналізаційний стояк з труб 100 мм
- 7 – прочистка стояка
- 8 – цегляний чи бетонний підпір під стояк
- 9 – термоізоляція
- 10 – випуск стояка
- 11 – відмостка навколо будівлі
- 12 – рівень чистої підлоги

Система внутрішнього водовідведення

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

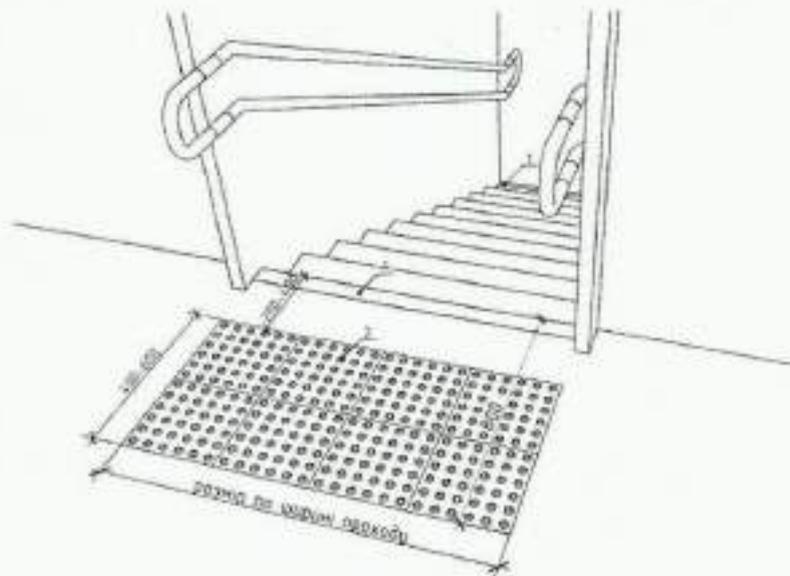
601-АД 9555068 ПЗ

Арк.

3.5.Вертикальні комунікації

У будівлі роль вертикальних відіграють сходи і ліфти. Сходові клітки розташовано чітко по своїх місцях згідно будівельних норм. Сходові клітки відіграють роль як пересування між поверхами так і роль евакуаційних шляхів. Майже всі сходи в будівлі слугують для евакуації та відносяться до евакуаційних сходів типу С1 та СК1.

Сходи складаються з монолітних маршів і майданчиків, ширина сходів 1500 мм, висота сходинки 150 мм та ширина 300 мм. На маршах виконано металеві огорожі висотою 900 мм. Всі сходи мають тактильні смуги перед початком сходів для людей з обмеженими можливостями.

Застосування попереджувальної тактильної смуги перед початком сходів;

- 1 – виділення контрастною попереджувальною смугою першої і останньої сходинки маршу; 2 – попереджувальна ТС

Ліфти в будівлі використовуються як для пересування людей між поверхами (в т.ч. людей з обмеженими можливостями) так і для завантаження окремих приміщень – такі використовуються в виставкових залах, ресторани та крупногабаритний ліфт розмірами 2000х6000 мм для завантаження складу декорацій. Всі ліфти запроектовані в шахтах обмежених несучими огорожувальними конструкціями.

					601-АД 9555068 ПЗ	Арк.
Змч.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

3.6.Список використаної літератури

1. Архитектурные конструкции: Учебник по спец. «Архитектура». – М.: Архитектура – С, 2011.
2. Байков В. Н., Сигалов А.Е. «Железобетонные конструкции», - М.:Стройиздат, 1991.
3. Русскевич Н. Л., Ткач Д. И., Ткач М. Н. «Справочник по инженерно-строительному черчению», - Київ: «Будівельник», 1987.
4. Конструкции гражданских зданий: Учеб. Пособие для вузов/ Т.Г.Маклакова, С.М.Нанансова, Е.Д.Бородай, В.П.Житков; Под ред. Т.Г.Маклаковой. – М.: Стройиздат, 1989.
5. Несущие системы. Хайно Энгель. 2007 (1997).
6. Архитектурные конструкции / З.А. Казбек-Казиев, В.В. Беспалов, Ю.А. Дыховичный и др.; Под ред. З.А. Казбек-Казиева: Учебник для вузов по специальности «Архитектура». – М.: Высш. шк., 1989.
7. Строительные материалы. Специальный обзор «Кровельные технологии». Стройка №2' 2006. Издательский дом А+С, Киев.
8. Вахненко П.Ф., Стороженко Л.Л., Саган О.Є. «Будівельні конструкції», - Полтава: ПДТУ, 2001.
9. Саган О.Є. «Конструкції із дерева та пластмас» Полтава, ПДТ, 1998.

										Арк.
Зач.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата						

9. Охорона праці

Аналіз шкідливих та небезпечних факторів, які діють на працюючих при експлуатації (будівництві, реконструкції і т.д.) житлового комплексу у м.

Полтава

Аналіз *фізичних* небезпечних та шкідливих факторів:

- Рухомі машини і механізми; рухомі частини виробничого обладнання.
(Небезпека травмування виключена, так як робочі інструменти та обладнання забороняється зберігати не у спеціально відведених для цього місцях).
- Підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони;
(У приміщеннях будинків не містяться джерела та місця утворення пилу та газу, так як нормами встановлено щоденне вологе прибирання приміщень. Витяжна вентиляція не допускає перевищення гранично допустимої концентрації шкідливих речовин).
- Підвищена або знижена температура поверхонь обладнання, матеріалів;
(Пристрої, що виробляють тепло (газо- та електроплити, духові шафи, мікрохвильові печі і т.д.) та холод (холодильна камера), приховані захисною оболонкою та знаходяться у спеціально відведених для цього місцях).
- Підвищена або знижена температура повітря робочої зони;
(будинки мають автоматичну систему підтримання температури повітря в межах, що відповідають групі 2 ,за допомогою кондиціонерів та обігрівачів).
- Підвищений рівень шуму на робочому місці;
(Основними джерелами шуму є (будівельне обладнання на етапі будівництва). Вплив шуму відбивається як на органи слуху, так і на загальний психічний стан людини. Можливі глухота та нервові розлади у працівників.
- Підвищений рівень вібрації;
(Джерела надмірної вібрації – відсутні).
- Підвищений рівень інфразвукових коливань;
(Джерела надмірних коливань– відсутні).
- Підвищений рівень ультразвуку;
(Джерела надмірних коливань– відсутні).
- Підвищена або знижена вологість повітря;
(Зниження вологості повітря спостерігається узимку, після зниження температури повітря комфортної для людини та початку опалювального

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

сезону; вологіть повітря підвищується у процесі приготування їжі (кухня) та прання (пральня)

- Підвищена або знижена рухливість повітря;
(Якщо повітряні потоки мають температуру до 36 С⁰, то вони освіжають лдину, а при температурах більше 40 С⁰ - пригнічують).
- Підвищена або знижена іонізація повітря;
(Повітря в приміщеннях, де багато людей і техніки, насичений позитивно зарядженими іонами кисню. Підвищений вміст позитивно заряджених іонів призводить до погіршення здоров'я, пригнічення нервової системи, настає недолік кисню, який необхідний очам та м'язам).
- Підвищений рівень статичної електрики;
(Експерти вважають, що низьковольтний розряд здатний змінити або перервати клітинний розвиток. Також відбувається позитивний заряд частинок пилу, що підвищує ймовірність виникнення дерматитів особи і відкритих частин шкіри (прищі, свербіж, екземи)).
- Підвищений рівень електромагнітних випромінювань;
(Основними джерелами електромагнітного випромінювання є монітор комп'ютера. У разі знаходження джерела випромінювання в безпосередній близькості від людини, можливі патологічні зміни в органах зору, порушення обміну речовин, погіршення самопочуття та здоров'я).
- Відсутність або нестача природного світла;
(Причина виникнення полягає в невідповідності природного та штучного освітлення встановленим нормам. Недостатнє освітлення призводить до напруження очей, що при тривалому впливі веде до погіршення зору. Також виникає головний біль, нервове напруження).
- Недостатня освітленість робочої зони; (Освітленість приміщень будинків розрахована та виконується за нормами).

Технічні засоби і організаційні заходи передбачені у проекті з усунення дії шкідливих і небезпечних виробничих факторів

Успіх роботи щодо забезпечення сприятливих умов праці значною мірою залежить від аналізу стану рівня безпеки праці, рангування небезпечних та шкідливих виробничих факторів з врахуванням особливостей трудового процесу. Підвищення рівня безпеки досягається проведенням комплексу інженерно-технічних та організаційних заходів. Ці заходи, перебуваючи у тісному зв'язку, впливають на процес формування безпечних умов праці.

Керівник (власник) підприємства повинен періодично організовувати за узгодженням з санітарно-епідеміологічними станціями проведення вимірювань параметрів шуму, вібрації, освітлення, загазованості, запиленості

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

- механізація та автоматизація виробничих процесів, раціоналізація технології та герметизація апаратури;
- стандартизація сировини з метою зниження отруйних домішок;
- виділення найбільш небезпечних шкідливих процесів в спеціальні ізольовані приміщення;
- загальнообмінна вентиляція, місцева вентиляція, встановлення витяжних шаф;
- заходи з особистої гігієни та періодичний медогляд;
- санітарно - технічна пропаганда та інструктаж.

До індивідуальних засобів захисту від токсичних речовин відносяться:

- респіратори та противогази (захист органів дихання);
- спецокуляри зі щільно прилягаючими оправами (захист очей);
- спецодяг, спецвзуття, рукавиці, мазі і пасти, мило (захист шкіри).

Розміщення виробничого обладнання повинно забезпечувати безпеку працюючих та відповідати ергономічній і технологічній раціональності. Температура центрального чи місцевого опалення з температурою нагріву поверхні 80 °С та більше, що розміщена в робочих проходах та поблизу робочих місць, повинна бути загороджена, щоб уникнути випадкових опіків.

Робочі місця повинні бути атестовані відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України "Про порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці".

Безпека при виробництві основних будівельних робіт

Безпека при проведенні цегельних робіт

Робоче місце муляра розподіляють на три зони: робочу, яка включає ділянку зведення стіни і вільну смугу уздовж кладки шириною 60-70 см, на котрій працюють муляри; зону матеріалів шириною 130-150 см, на якій розміщують піддони з цеглою (каменями), ящики з розчином через 2,5-4 м та інші матеріали; виділяють транспортну зону шириною 50-60 см, де працюють такелажники. Кладку починають після перевірки правильності установки і натягування шнура-причалки.

Для цього розкладають на стіні цеглу, розстилають розчин і приступають до кладки, яку починають з верстових рядів лицьової сторони стіни.

Після зведення першого ярусу кладки на висоту не більше 1,2 м робоче

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

місце муляра повинно бути підняте за допомогою підмостків, які звичайно встановлюють на перекритті будівлі (підмостки мають шарнірні стояки, які дозволяють змінювати їх висоту), або риштувань, які встановлюють на ґрунт і використовують при висоті кладки більш 9 м.

Підмості та риштування, які поступають на будівельний майданчик повинні мати паспорт заводу-виготівника. Порядок їх монтажу і демонтажу визначають технологічною документацією залежно від виду конструкцій і технології робіт. Майданчик, на котрому монтують риштування, повинен бути спланованим. При наявності прокольного уклону прокладки, на які встановлюють стояки риштувань, слід заглибити у ґрунт до 30 см або використовувати прокладки висотою до 20 см. З майданчика, на котрому змонтовані риштування, повинен бути організований відведення води. Стояки риштувань встановлюють по висоті, а щити вкладають перпендикулярно до стіни.

Для забезпечення стійкості стояків риштувань їх слід прикріпляти до міцних частин будівлі по всій висоті. Анкери для кріплення стояків встановлюють при кладці стіни. При укладанні настилів і встановленні огорож висота поручнів повинна бути 1 м, відстань між стояками ≤ 2 м. Ліса повинні бути оснащені грозозахисним заземленням з опором ≤ 15 Ом.

Перед демонтажем риштувань слід убрати з настилів залишки матеріалів, інвентар та ін.

Демонтаж проводять, починаючи з верхнього ярусу в послідовності, протилежній послідовності монтажу.

У загальному комплексі будівельно-монтажних робіт із зведення фундаментів, стін і перегородок кам'яна кладка є провідним процесом, що визначає темпи ведення інших будівельно-монтажних робіт.

Виконання кам'яних робіт пов'язане з виявом ряду можливих небезпечних чинників, до яких слід відносити:

- роботу на висоті, а також падіння матеріалів і інструменту з висоти;
- застосування вантажопідіймальних машин і засобів малої механізації;
- транспортні засоби;
- електричний струм та інші чинники, які можуть призвести до травм.

Крім цього слід зазначити, що робота мулярів, як правило, проводиться просто неба і при несприятливих погодних умовах. Кам'яні роботи потребують значного фізичного навантаження, для них характерні стереотипні робочі рухи (монотонність), а також незручна робоча поза. Тому важливе значення для поліпшення умов праці мають фактори трудового процесу і в першу чергу важкість праці.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Важкість праці – це характеристика трудового процесу, що відображає переважне навантаження на опорно-рухомий апарат і функціональні системи організму (серцево-судинну, дихальну та ін.). Важкість праці характеризується фізичним динамічним навантаженням, масою вантажу, що піднімається і переміщується, загальним числом стереотипних робочих рухів, розміром статичного навантаження, робочою позою, ступенем нахилу корпусу, переміщенням у просторі.

Потрібно зазначити, що будівництво будівель і споруд з цегли і керамічних каменів ведеться останнім часом в основному за індивідуальними проектами, тому і технологічні карти, без яких ведення робіт забороняється, розробляються на такі об'єкти індивідуально. Основна увага при їх розробці приділяється профілактиці падінь людини і предметів (матеріалу, інструменту) з висоти.

При проведенні цегельних робіт найчастішими причинами травматизму є відсутність огорож, падіння з висоти матеріалів і інструментів, застосування нестійких і несучасних риштувань, драбин, робота без ЗІЗ.

Щоб запобігти травмуванню при виконанні кам'яних робіт, слід дотримуватись будівельних норм і правил згідно норм , а саме:

- при перенесенні й подачі на робоче місце вантажопідіймальними кранами цегли, керамічних каменів і дрібних блоків слід використовувати
- піддони, контейнери і вантажозахватні пристрої, які б виключали падіння вантажу при підйомі;
- кладка стін повинна проводитись із зовнішніх риштувань і підмостків, з внутрішніх настилів, укладених по балках перекриття будівель, що зводяться або з підмостків, які встановлюють на ці настили;
- рівень кладки після кожного переміщення засобів підмащування повинен бути не менше 0,7 м вище рівня робочого настилу чи перекриття;
- не допускається кладка зовнішніх стін товщиною до 0,75 м в положенні стоячи на стіні, при товщині стіни більше 0,75 м допускається проводити кладку стоячи на стіні, але з використанням запобіжних поясів, які закріплюються за спеціальні пристрої страхування;
- не допускається кладка стін будівель наступного поверху без встановлення несучих конструкцій міжповерхового перекриття, а також площадок і маршів у сходових клітках;
- при кладці стін заввишки 7 м необхідно використовувати захисні козирки по периметру будівлі, які б задовольняли наступним вимогам:

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

ширина захисних козирків повинна бути не менше 1,5 м з ухилом між нижньою частиною стіни і поверхнею козирка в 110°, а щілина між стіною будівлі та настилом козирка не перевищувала б 50

- захисні козирки повинні витримувати рівномірно розподілене снігове навантаження, встановлене для даного кліматичного району, і зосереджене навантаження, не менше 1600 Н (160 кг), прикладене в середині прольоту;
- перший ряд захисних козирків повинен мати суцільний настил на висоті не більше 6 м від землі і зберігатися до повного закінчення кладки стін, а другий ряд, виготовлений суцільним або з сітчастих матеріалів з отворами не більше 50x50 мм встановлюється на висоті 6-7 м над першим рядом, а потім по ходу кладки послідовно переставлятися через кожні 6-7 м.

При подачі цегли на робоче місце пакетами на піддонах необхідно застосовувати чотиристоронні і тристоронні футляри з нахилом у бік захищеної задньої стінки приблизно на 15%.

Розчин на робоче місце слід подавати саморозвантажними ємностями (в бункери або ящики для розчинів) або спеціальними ємностями (з чотирма петлями) за допомогою вантажопідйомних кранів.

Кладка стін дозволяється з риштувань, засобів підмащування або перекриття, причому висота кожного ярусу підмащування береться з таким розрахунком, щоб рівень кладки після кожного переміщення засобів підмащування був не менше ніж на 0,7 м вище за рівень робочого настилу або перекриття.

У разі необхідності виконувати кладку нижче за цей рівень її слід здійснювати, застосовуючи запобіжні пояси або спеціальні сітчасті захисні огорожі.

Не допускається кладка стін будівель наступного поверху без установки несучих конструкцій міжповерхового перекриття, а також майданчиків і маршів у сходових клітках.

Безпека праці при покрівельних роботах

Конструкція покрівель залежно від виду матеріалів, які застосовуються, може бути сполученою, коли покрівельний килим укладається безпосередньо по елементах покрівель або теплоізоляційному шару, чи горищною – з укладкою покрівельних матеріалів по спеціальній підкроквяної системі, яка споруджена на покритті й створює необхідний уклон. Горищні конструкції покриттів надійніші в експлуатації, тому що створюють більш сприятливі умови для роботи покрівельного килиму і

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

дозволяють застосовувати довговічні покрівельні матеріали. Але вони влаштовуються з малорозмірних штучних матеріалів, а спорудження підкроквяних систем на багато прольотних покриттях промислових будівель взагалі не раціональне. Внаслідок цього на покриттях зі значними розмірами в плані, як правило, влаштовують м'які покрівельні килими у складі сполученої конструкції даху.

М'які покрівлі з рулонних покрівельних матеріалів і покрівлі з азбестоцементних хвилястих листів складають основний об'єм покрівельних робіт. Випуск таких матеріалів передбачає ручну укладку їх на покриття. Вони мають невелику масу і доставляються на об'єкти будівництва у рулонах або пакетах. Рулонні покрівельні матеріали наклеюють пошарово на гарячих чи холодних бітумних мастиках, азбестоцементні листи укладають і кріплять на дерев'яній або металевій обрешітці.

Як показує досвід улаштування покрівель, найбільш небезпечними та шкідливими є умови праці при влаштуванні рулонних покрівель на гарячих бітумних мастиках.

Технологія виконання таких робіт включає три основні етапи:

- підготовка основи під рулонний покрівельний килим (очистка і ґрунтування поверхні);
- пошарове наклеювання основного водо ізоляційного килиму із застосуванням гарячих бітумних мастик;
- обладнання місць прилягання і захисного шару.

Для виконання цих робіт використовують таке обладнання:

- при підготовці основи під рулонний покрівельний килим – електро,- або пневмоінструмент для вирівнювання поверхні, машину типу СО-107А; для сушки основи – компресор для вилучення сміття та пилу, установку для транспортування і нанесення ґрунтовки;
- при наклеюванні основного водо ізоляційного килиму
- установку для розігріву, подачі й нанесення гарячих бітумних мастик при обладнанні покрівель на об'єктах промислового призначення, малогабаритний бітумний котел для розігріву, подачі й нанесення гарячих бітумних мастик при обладнанні покрівель на об'єктах житлово-цивільного будівництва, газові горілки для підплавлення покрівельного шару, обладнання для прикати рулонних матеріалів, підйомники для подачі матеріалів на покриття, візок універсальний для перевезення покрівельних матеріалів та бачків, обладнання для розігріву руберойду та ін.

При виконанні покрівельних робіт треба строго дотримуватись вимог.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Допуск робітників до виконання покрівельних робіт дозволяється після огляду виконробом або майстром разом з бригадиром справності конструкцій даху, які несуть і огорожень. При виконанні робіт на даху з ухилом більше 20° робітники повинні застосовувати запобіжні пояси, страхувальні канати, нековзне взуття.

Для проходу робочих на мокрій або покритій інеем (снігом) покрівлі необхідно влаштовувати трапи шириною не менше 0,3 м з поперечними планками для упору ніг.

Не допускається виконання робіт на покрівлі під час ожеледі, туману, які спричиняють зниженню видимості в межах фронту робіт, грози і вітру швидкістю 15 м/с і більше.

Особлива увага приділяється складуванню матеріалів на покрівлі, яке повинно проводитись тільки в тих місцях і кількостях, які передбачені проектом виконання робіт. При цьому передбачаються заходи проти їх падіння, в тому числі під впливом вітру.

При використанні електроінструменту, електрообладнання необхідно заземляти їх корпус, а проводи, які підводять струм, брати в гумові трубки. Щоб уникнути доступу людей в зону можливого падіння з покрівлі матеріалів, інструменту, тари і стікання мастики, необхідно над місцями проходу людей влаштовувати суцільні у вигляді галерей козирки. По периметру будівлі встановлюють огорожу небезпечних зон.

Бітумну мастику слід доставляти до робочих місць, як правило, по бітумопроводу чи за допомогою вантажопідйомних машин. При необхідності переміщення гарячого бітуму на робочих місцях вручну треба застосовувати металеві бачки, які мають форму усіченого конусу, зверненого широкою частиною вниз, з кришками, які щільно закриваються, і запірними пристроями (рис. 14.4). При цьому бачки, як і котли для розігрівання бітуму, заповнюють не більше ніж на $\frac{3}{4}$ їх об'єму. Для прийому бачків з розігрітою мастикою на похилій покрівлі влаштовують спеціальний майданчик з горизонтальним, рівним, щільним, жорстким настилом.

Покрівельні роботи із застосуванням бітумів відносяться до процесів, пов'язаних з виділенням шкідливих речовин. При зниженні температури мастики з 230°C до 180°C виділення шкідливих речовин на робочих місцях покрівельників зменшується на 35-40%. Тому не допускається використовувати в роботі бітумні мастики температурою більше 180°C. Робітники, які зайняті на приготуванні гарячої бітумної мастики, забезпечуються захисними окулярами, респіраторами, гумовими чобітьми і захисним спецодягом. Вони обов'язково проходять щорічний медичний огляд,

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

а до початку робіт – інструктаж. Допуск сторонніх осіб до місця провадження робіт забороняється.

Місця варки і розігрівання бітуму повинні бути віддалені від дерев'яних будов і складів не менш ніж на 50 м, біля кожного варильного казана повинен знаходитись комплект протипожежних засобів. Якщо для цих цілей використовується декілька котлів, то відстань між ними має бути не менше за 5 м. Підігрівати бітумні суміші в приміщеннях потрібно в електричних бачках. Забороняється застосовувати прилади з відкритим вогнем.

Котли для варки і розігрівання покрівельних бітумних сумішей обладнуються приладами для виміру температури, забезпечуються вогнетривкими кришками, що щільно закриваються і закріплюються. Заповнення котлів допускається не більш ніж на $\frac{3}{4}$ їх місткості. Над котлом повинен бути влаштований вогнетривкий навіс для захисту від попадання атмосферної вологи. Щоб уникнути викиду розплавленого бітуму, не можна допускати попадання в нього води, льоду, снігу.

При приготуванні ґрунтовки розплавлений бітум вливають в розчинник невеликими порціями, а не навпаки, з перемішуванням тільки дерев'яною мішалкою

При організації трудового процесу необхідно, щоб покрівельники знаходилися тільки з навітряної сторони, площа відкритої поверхні мастики з урахуванням випередження підготовки мастичної основи під полотно руберойду, що приклеюється, була не більше 0,6 м². Щоб не допускати роботи в зігнутому положенні, що призводить до швидкого стомлення і підвищеного поглинання шкідливих речовин, покрівельна скребачка повинна мати довжину ручки не менше за 1,8 м

Якщо робота з гарячим бітумом виконується декількома робітниками і бригадами, то відстань між ними повинна бути не менше 10 м. Місця робіт з гарячою бітумною масою, а також проходи й підходи до них повинні бути добре освітлені.

Безпека праці при штукатурних роботах

еденні штукатурних робіт найчастішими причинами НВ є:

- падіння робітників з риштування, засобів підмашування, люльок;
- падіння предметів з висоти;
- несправність засобів механізації для транспортування матеріалів або при нанесенні штукатурних розчинів механізованим способом;
- не навченість робітників;
- потрапляння на шкіру або в очі розчинів або частинок вапна та інших агресивних речовин, які застосовуються для роботи в зимовий період.

До роботи штукатура можуть бути допущені особи, навчені за

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

спеціальною програмою, що мають відповідні посвідчення. До робіт з приготування хлорованих розчинів допускаються особи, не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд і спеціальне навчання з безпечного приготування хлорованих розчинів.

Зовнішні штукатурні роботи дозволяється проводити з інвентарних наземних або підвісних риштувань або з пересувних баштових засобів підмашування.

Штукатурити зовнішні віконні відкоси за відсутності риштувань треба з люльок або настилів, розташованих на пальцях, які випускаються з отворів стін.

Внутрішні штукатурні роботи, а також установку збірних карнизів і ліпних деталей усередині приміщення треба проводити з підмостків або пересувних столиків.

Підмости і столики встановлюють на підлогу або суцільні настили по балках перекриттів. Нарощувати підмости ящиками, бочками або іншими предметами, а також використовувати як основу для підмостків ванни, радіатори опалювальної системи, підвіконня - забороняється. Підмости та столи заввишки 1,3 м повинні обов'язково мати огорожі.

На сходових маршах проводити штукатурні роботи слід зі спеціальних столиків з ніжками різної довжини, що дає можливість встановлювати столики на сходах і розташовувати робочий настил горизонтально. Робочий настил повинен бути обов'язково захищений бортовою дошкою.

При кольоровій штукатурці забороняється застосовувати свинцевий сурик, свинцевий крон, мідянку та інші шкідливі для здоров'я пігменти. При проведенні штукатурних робіт механізованим способом необхідно дотримуватися таких вимог безпеки:

до управління розчинонасосом і штукатурними машинами можуть бути допущені особи не молодше 18 років, навчені, атестовані і які мають посвідчення; перед початком кожної зміни обов'язково слід перевірити справність запобіжних клапанів, манометрів, шлангів, дозаторів, розчинонасосів, цемент-гармат та іншого устаткування; манометри і запобіжні клапани повинні бути обов'язково опломбовані; необхідно постійно стежити за показанням манометра: при тиску в системі вище за нормальний розчинонасос слід терміново вимкнути; суворо забороняється проводити чищення, змащування і ремонт розчинонасосів під час їх роботи, перегинати шланги під гострим кутом і у вигляді петлі, а також затягувати сальники під час роботи штукатурних машин.

Оператори, які наносять штукатурний розчин за допомогою сопла,

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

повинні бути забезпечені захисними окулярами.

Робочі місця штукатурів-операторів, сопловщиків повинні бути обов'язково зв'язані звуковою і світловою сигналізацією з робочими місцями мотористів штукатурних машин.

Безпека праці при виконанні бетонних робіт

Технологічний процес бетонних і залізобетонних робіт складається з виготовлення бетону і розчину, виготовлення і монтажу опалубки, заготівлі та обробці арматури, укладання бетону, розпалубки.

Вимоги безпеки при виготовленні бетону і розчину

При виготовленні бетону та розчину на робочих місцях бетонозмішувальних вузлів (БЗВ) можлива присутність наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів: рухомі і обертові деталі машин, механізмів, матеріалів; пил, шум, вібрація, відхилення від норм параметрів мікроклімату, підвищена напруга в електричному ланцюзі, а також розташування робочих місць на різних рівнях і значній висоті.

Основні вимоги безпеки:

- 1) транспортування інертних матеріалів повинно проводитися із застосуванням «мокрих» технологій; герметизацією трубопроводів бетонозмішувального обладнання; пристроєм систем вентиляції;
- 2) операторів бетонозмішувальних вузлів (БЗВ) розташовують в окремих приміщеннях герметизованими екранами зі скла;
- 3) робітники, які обслуговують БЗВ обов'язково повинні використовувати засоби індивідуального захисту (ЗІЗ) - спецодяг, респіратори, навушники та ін.;
- 4) при виготовленні бетонної суміші з використанням хімічних добавок необхідно виконувати вимоги безпеки щодо попередження опіків шкіри та очей працюючих.

Чищення або ремонт бетонозмішувачів, бетононасосів, цемент-гармат та інших машин допускається тільки при виключеному рубильнику.

Бетононасоси встановлюють у приямок так, щоб навколо них були проходи шириною не менше 1 м. При продувці бетонопроводу (у зимовий час) стиснутим повітрям при робочому тиску не більше 1,5 МПа робітники повинні знаходитися на відстані не менше 10 м від вихідного отвору бетонопроводу. Робітники, які обслуговують цемент-гармату або бетон-шприць-машину, повинні надягати спеціальні захисні окуляри. При роботі з цемент-гарматою або бетон-шприць-машиною треба постійно стежити за показниками манометра, не допускаючи підвищення тиску вище рівня, передбаченого інструкцією.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Перед початком роботи повинна бути перевірена наявність документів, що підтверджують проходження машинами випробувань відповідно до вимог Держгірпромнагляду.

Бетонопроводні естакади і настили споруджують відповідно до розрахунку, огорожують поручнями і обладнують колесо відбійними брусами та упорами.

Вимоги безпеки при опалубних роботах

При монтажі опалубки й арматури, розвантаженні бетонних сумішей в опалубку особливу увагу слід звертати на міцність і стійкість підтримуючих конструкцій, а також на міцність такелажних пристроїв для підйому каркасів, блоків опалубки й арматури.

Опалубку для зведення монолітних залізобетонних конструкцій слід виготовляти і застосовувати відповідно проекту виробництва робіт (ППР). Опалубку, як правило, виготовляють теслі. При цьому можливий прояв таких небезпечних і шкідливих виробничих факторів як: переміщення виробів, заготовок; рухомі частини механізованого ручного інструменту; підвищена напруга в ручному електроінструменті; гострі крайки, задирки; розташування робочого місця на висоті; шум, пил, вібрація та ін.

При встановленні опалубки на висоті до 8 м слід застосовувати підмости з поручнями висотою 1 м і бортовою упорною дошкою висотою 15 см. При роботах на висоті більше 8 м необхідно влаштовувати настили шириною не менше 70 см з огороженнями й опорами на спеціальні підтримуючі риштування.

При монтажі опалубки кожен наступний ярус встановлюють тільки після закріплення нижнього ярусу. Розміщення на опалубці устаткування не передбаченого ППР, а також знаходження людей не задіяних у виробництві робіт не допускається. Подача бетону в опалубку регулюється затвором, який обов'язково повинен бути в бункері або бадді. Причому, сам бункер або баддя встановлюються по висоті на відстані не більше 1 м від опалубки.

Розбирання опалубки повинно проводитися після досягнення бетоном необхідної міцності і з дозволу виконроба або головного інженера.

При розбиранні опалубки треба дотримуватися обережності, опускати елементи опалубки за допомогою лебідок і кранів.

Безпека при заготівлі і обробці арматури.

Заготівля та обробка арматури повинна проводитися в спеціально обладнаних місцях, які повинні задовольняти наступним вимогам:

- місця, де здійснюється розмотування бухт (мотків) з арматурою, а також її вирівнювання огорожуються;
- при різанні арматури на верстатах (гільйотинах) на відрізки менше 0,3 м

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

- треба використовувати пристрої, щоб уникнути їх розліт;
- складати арматуру треба у спеціально відведених місцях на стелажах або на підкладках з прокладками;
- щоб запобігти травмування працюючих торцеві частини стержнів арматури в місцях загальних проходів, де ширина менше 1 м необхідно вкривати щитами;
- при натягу арматури в місцях проходів встановлюють огорожу висотою не менше 1,8 м;
- не допускається перебування людей на відстані ближче 1 м від арматурних стержнів, які нагріваються електрострумом.

Робітники, які зварюють арматуру, повинні мати засоби індивідуального захисту (гумові чоботи і рукавички, захисні маски і т.п.).

Необхідно звертати особливу увагу на забезпечення умов, що виключають можливість ураження працюючих електричним струмом. З цією метою при виконанні електрозварювальних робіт і вібруванні бетонної суміші необхідно заземлювати конструкції, що зварюються, а також металеві частини зварювальних установок і вібраторів.

Безпека при укладанні бетонної суміші

При укладанні бетонної суміші використовують бункера (бадді) відповідно до нормативних документів (ГОСТ 21807-76). При подачі бетонної суміші в баддях повинні бути вжиті заходи проти мимовільного відкривання затворів бадей. Переміщати їх навантаженими або порожніми можна тільки при закритому затворі. При вивантаженні суміші з бадей, щоб уникнути динамічних перевантажень, відстань від низу бадді до площини розвантаження не повинна перевищувати 1 м.

Переміщати їх навантаженими або порожніми можна тільки при закритому затворі.

Під час ущільнення бетонної суміші електровібраторами виконуються такі вимоги:

1. Під час перерви в роботі і переході з одного місця на інше треба вимикати електровібратор.
2. Для уникнення обриву проводу й ураження працівників струмом не перетягувати вібратор за шланговий провід або кабель.
3. Вібратор із площадкою під час ущільнення бетонної суміші переміщувати тільки за допомогою спеціальних гнучких тяг.
4. Забороняється проводити роботи вібратором із приставних драбин.
5. Електропроводку вібратора треба підвішувати, а не прокладати поверх укладеного бетону.
6. Під час дощу або снігопаду вимикачі електровібратора закривати

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

(ізолювати) від попадання в них вологи. Електровібратор укривати брезентом або прибирати у приміщення.

При виконанні бетонних і залізобетонних робіт у зимових умовах небезпека виробничого травматизму помітно зростає. У цьому зв'язку до бетонування в зимових умовах допускають робітників тільки після проходження ними спеціального інструктажу. До обслуговування паро підводних мереж електроустановок, контролю за режимами термообробки допускають тільки спеціально підготовлених фахівців.

При здійсненні електропрогріву, крім обмеження доступу людей до місця прогріву шляхом установки огорожень і попереджуючих написів, необхідно в зоні прогріву включити червону сигнальну лампочку.

Бетонування, а також усі роботи, пов'язані з переключенням електродів, вимірами температури, ремонтом лінії та ін., виконують тільки при відключеному струмі і відключених рубильниках на щитах «низької» і «високої» сторін.

При електропрогріванні бетону монтаж і приєднання електрообладнання до електричних мереж виконується тільки електромонтерами, які мають кваліфікаційну групу по безпеці праці не нижче III. Також передбачається цілодобове перебування електромонтера.

Перебування людей і виконання будь-яких робіт в зоні електропрогрівання не допускається. Відкрита (не забетонувана) арматура залізобетонних конструкцій, з'єднаних з ділянкою електропрогрівання підлягає заземленню (зануленню).

Безпека технологічного процесу виробництва збірного залізобетону

Технологічний процес виробництва збірного залізобетону складається з наступних основних операцій: розвантаження, подача і зберігання в'язучих речовин і заповнювачів, при необхідності – попередня обробка заповнювачів, виготовлення бетонної суміші; виготовлення арматури; формування виробів, термовологісна обробка відформованих виробів, обробка і оздоблення лицьової поверхні виробів; контроль якості виробів; складування готових виробів. Аналіз травматизму і професійних захворювань на підприємствах з виготовлення залізобетонних виробів показує, що найбільш небезпечними шкідливими є цехи виготовлення бетонних і розчинних сумішей, арматурні й формувальні.

Бетонозмішувальні цехи в комплексі зі складами цементу і заповнювачів повинні забезпечувати технологічний процес бетонної суміші, загальну систему керування механізмами й агрегатами, які б відповідали

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

норма, безпечної експлуатації. Обладнання в бетонозмішувальних цехах може розташовуватися за одноступеневою (вертикальною) чи двоступеневою (партерною) схемою. На більшості підприємств з виготовлення збірних залізобетонних виробів бетонозмішувальні цехи побудовані за одноступеневою схемою, тому що обладнання за вертикальною схемою розташовується більш компактно, його можна комплексно механізувати і автоматизувати, цехи займають менші площі, забезпечують високу продуктивність. При цьому потрібна висота будівлі до 20-25 м.

Бетонозмішувальний цех при одноступеневій схемі розподілений на три відділення: надбункерне, дозувальне і бетонозмішувальне. На рис. 14.6 представлена автоматизована висотна односекційна бетонозмішувальна установка циклічної дії з двома стаціонарними бетонозмішувачами примусової дії типу СБ-146, СБ-138А.

У надбункерне відділення поступають інертні матеріали, цемент, які далі подаються в дозувальне відділення. У надбункерному відділенні умови праці характеризуються високою запиленістю, шумом, вібрацією, незадовільними умовами мікроклімату, освітленістю і цілим рядом механізмів, які є травмонебезпечними чинниками.

Дозувальне відділення оснащено обладнанням для дозування цементу, заповнювачів, води, різних добавок і вузлом перевантаження для подачі дозованих компонентів бетонній суміші у бетонозмішувач.

У дозувальному відділенні особливу увагу слід приділяти досягненню надійної герметизації дозувальних апаратів. Щільні гумові кожухи навколо затворів бункерів і дозаторів є гарним захистом проти виділення пилу в робоче приміщення. Крім того, пульт керування слід розташовувати в окремій скляній кабіні.

У бетонозмішувальному відділенні розташовують бетонозмішувачі й роздавальні бункери готової бетонної суміші, за допомогою яких бетонна суміш подається на транспортні засоби.

Для запобігання виділенню пилу в бетонозмішувальному відділенні навантажувальні й розвантажувальні отвори повинні бути щільно закриті, а всі канали для спуску цементу та інертних газів в бетонозмішувач надійно герметичні.

При цьому необхідно дотримуватися відповідного порядку навантаження бетонозмішувачів: спочатку подають воду, потім пісок, гравій і тільки після цього цемент. Для зменшення виділення пилу з бетонозмішувачів у момент завантаження їх цементом застосовують розбризкування води з форсунок, що створює суцільну водяну завісу, яка змочує і осаджує цементний пил.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Крім санітарно-гігієнічних шкідливих факторів у бетонозмішувальному відділенні присутні й небезпечні – це, в першу чергу, бетонозмішувачі.

Вводити в бетонозмішувач, коли він обертається, які-небудь предмети (наприклад, для прискорення розвантаження) забороняється. Ремонтувати, чистити і оглядати дозволяється тільки при їх повній зупинці, відключенні електроживлення і стислого повітря. На пульті керування повинен бути висіти плакат “Не включати – працюють люди!”.

Виготовлення арматурних виробів пов'язано в основному зі зварювальними роботами. На підприємствах з виготовлення залізобетонних виробів найбільш складним і праце ємним процесом є формування виробів. Основною операцією процесу формування виробів є ущільнення бетонної суміші. Метод ущільнення бетонної суміші і механізми для ущільнення визначають технологічний процес виготовлення виробів і схему виробництва.

Для поліпшення умов праці на підприємствах залізобетонних виробів застосовують як колективні, так і індивідуальні засоби захисту. Це і впровадження малOSHумних віброагрегатів, боротьба з шумом і вібрацією на шляху їх розповсюдження, для оздоровлення повітря виробничого середовища застосовують загально-обмінну приточно-витяжну і місцеву вентиляцію, обладнання повітряних теплових завіс на дверях і воротах цехів у зимовий час та ін.

Безпека праці при механізованій обробці деревин

На будівництві значний обсяг виконання цілого ряду як основних, так і допоміжних робіт пов'язаний з механізованою обробкою деревини. Це розпилювання лісоматеріалів на лісопильних рамах, обробка лісоматеріалів на пиляльних, фугувальних, рейсмусних, свердлильно-довбальних, шліфувальних верстатах. Найбільш розповсюджені циркулярні (круглі, дискові) пили, які обертаються разом з валом. Дискові пили володіють коловою швидкістю понад 30 м/с і тому небезпечні, головним чином для рук робітника, який подає ручну під пилу матеріал. При розпилюванні деревини на циркулярних пилах безпека поранення рук робітника зростає у момент закінчення розпилювання деталі, яку він підштовхує і коли руки знаходяться у безпосередній близькості від пиляльного диску. Не меншу небезпеку викликає можливе руйнування пиляльного диску, що може призвести до важкого травмування робітника, який обслуговує пилу.

Майже все обладнання для обробки деревини має елементи і деталі, що рухаються або обертаються з великою швидкістю, тому для них з метою забезпечення безпеки ставляться особливі вимоги.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

Відповідно до норм деревообробне обладнання повинно мати запобіжні й огорожувальні пристрої, які б виключали: небезпечне зіткнення людини з рухомими елементами і інструментом, який ріже; виліт інструмента, який ріже, або інших деталей; викидання інструментом, який рухається, заготовок, які обробляються, та відходів; можливість травмування людей при установці й заміні інструменту, що ріже; можливість виходу за установлені межі рухомих частин обладнання (кареток, санчат, візків, рамок, столів, супортів).

Робоча частина інструментів, що ріже (пил, фрез, ножових головок та ін.) повинна закриватись автоматично діючим огородженням, яке відкривається під час проходження матеріалу, що обробляється, чи інструменту тільки для його пропуску на величину, яка відповідає габаритам матеріалу за висотою і шириною.

Нерухомі огороження допускається використовувати у тих випадках, коли вони виключають можливість зіткнення верстатника з приведеним у дію інструментом, що ріже. Такі огороження (у тому числі неробочої частини інструментів, що ріжуть) можуть одночасно використовуватись і як пристрої для уловлювання відходів, і як пристрої для їх вилучення, а також як конструкції, що лушать шум.

Огороження інструментів, що ріжуть і які необхідно відкривати чи знімати для заміни і правки, повинні бути заблоковані з пусковими і гальмовими пристроями. Огороження, які відкриваються або легко знімаються цепних, ремінних, зубчастих і фрикційних передач шестерень ланцюгових конвеєрів повинні бути заблоковані з пусковим пристроєм.

Пристрої, які блокують, повинні виключати можливість пуску обладнання при незачинених або знятих огороженнях, забезпечувати повну зупинку двигунів приводів у випадку відчинення огорожень чи їх частин або виключати відкривання огорожень під час роботи.

Для спостереження за вузлами чи деталями, що огорожують, або при необхідності притоку повітря до них відповідні частини огорожень можуть бути з решітки, сітчастими, з прозорого матеріалу чи у вигляді жалюзі.

Крім небезпечних виробничих факторів, що призводять до травм, у деревообробних майстернях наявні й шкідливі виробничі чинники, які є джерелами професійних захворювань, а саме пил, шум, вібрація та ін. Захист від шкідливих виробничих чинників здійснюється за допомогою як засобів колективного захисту (ЗКЗ), так і засобів індивідуального захисту (ЗІЗ).

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

10. Список використаної літератури

1. ДБН 360-92**. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. [Чинний від 2014-01-01]. К. : Держбуд України, 2002. 92 с. (Державні будівельні норми України).
2. ДБН В.2.2-9:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки і споруди. Основні положення. [Чинний від 2019-06-01]. К. : Мінрегіонбудбуд України, 2019. 43 с. (Державні будівельні норми України).
3. ДБН В.2.2-15:2019. Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення. [Чинний від 2019-12-01]. Офіц. вид. К. : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. 42 с. (Державні будівельні норми України).
4. ДБН В.2.2-24:2009. Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і громадських будинків. [Чинний від 2009-09-01]. Офіц. вид. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 161 с. (Державні будівельні норми України).
5. ДБН В.2.6-31:2016. Теплова ізоляція будівель. [Чинний від 2017-09-01]. Офіц. вид. – К. : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. 37 с. (Державні будівельні норми України).
6. ДСТУ Б А.2.4-4:2009. Система проектної документації для будівництва. Основні вимоги до проектної та робочої документації. [Чинний від 2010-01-01]. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 66 с. (Національний стандарт України).
7. ДСТУ Б А.2.4-7:2009. Система проектної документації для будівництва. Правила виконання архітектурно-будівельних робочих креслень. [Чинний від 2009-01-24]. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 75 с. (Національний стандарт України).
8. ДСТУ Б А.2.4-6:2009. Система проектної документації для будівництва. Правила виконання робочої документації генеральних планів. [Чинний від 2009-01-24]. Офіц. вид. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 39 с. (Національний стандарт України).
9. Лінда С.М., Моркляник О.І. Типологія громадських будівель і споруд. Львів : [Львівська політехніка](#), 2015. 348 с.
10. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд. Львів : [Львівська політехніка](#), 2013. 644 с.
11. Гетун Г.В., Плоский В., Куліков П.М. Конструкції будівель і споруд. Книга 1.. К. : Ліра-К, 2021. 880 с.
12. Клименко Є.В., Дорофєєв В.С. Будівельні конструкції. К.: Центр учбової літератури, 2021. 426 с.
13. Сьомка С.В., Сьомка В.В. Ергономіка в дизайн-проектванні : навч. посіб. Київ : НАКККіМ, 2016. 199 с.
14. Черкес Б.С., Лінда С.М. Архітектура сучасності: остання третина ХХ – початок ХХІ століть: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 384 с.
15. Ковальський Л. М. Архітектурне проектування висотних будинків / Л. М. Ковальський, Г. В Кузьміна, Г. Л. Ковальська. – К. : КНУБА, 2010. – 123 с.

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		

16. Типологія громадських будинків і споруд: посібник (для студ. вищ. навч.закл.) / Л. М. Ковальський, В. М. Лях, А. Ю. Дмитренко та Збін. – К.: Основа, 2012. – 272 с. : іл.

17. Гетун Г. Архітектура будівель та споруд. Книга 2. Житлові будинки / 2017. – 736 с.

18. Білоконь Ю.М. Типологія містобудівних об'єктів. Навчальний посібник. – Київ, 2001. – 60 с.

19. Чемакіна О. В. Інженерний благоустрій населених міст: навч. посіб. / О.В. Чемакіна, Г. М Агеєва / Київ : НАУ, 2017. 168 с.

20. Architecture Competitions Every Student Should Know About [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.re-thinkingthefuture.com/rtf-fresh-perspectives/a962-15-architecture-competitions-every-student-should-know-about/>

21. ArchDaily [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.archdaily.com/>

					Група 601-АД № 9555068 ПЗ	Арк.
Зм.	Арк.	№ документа	Підпис	Дата		